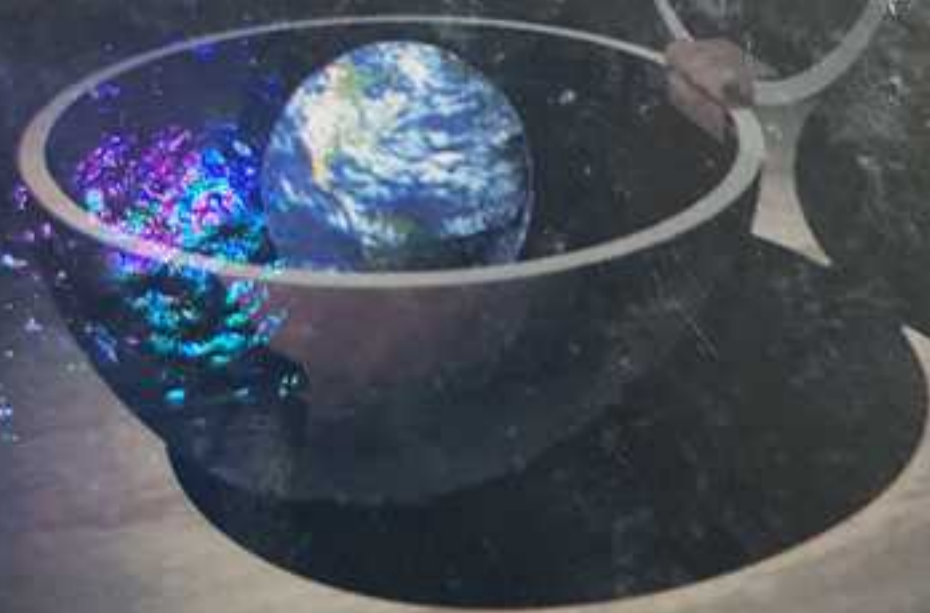

آزمائے

(آزمائے)

مہجانیکار: ڈاکٹر عبدالصبور بلوچ

آثار

(آزمانک)

رجازکار:

ڈاکٹر عبدالصبور بلوچ

بلوچی اکیڈمی - کوئٹہ

© بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

آثار	:	کتاب
ڈاکٹر عبدالصبور بلوچ	:	رجانکار
بلوچی اکیڈمی کوئٹہ	:	شکرکار
۲۰۱۲ء	:	سال
نثار احمد	:	کمپوزر
غلام نبی محمد حسنی	:	ڈیزائننگ
رجانکار	:	پروف ریڈر
500	:	دانگ
150	:	نہاد
ہائی ٹیک پرنٹرز کوئٹہ	:	چاپار

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

بندات اللہ نامہ کہ مزین مہروان پھل کنوک ات

بلوچی عرجانکارانی

نامء

لر

☆ آثار و بابت

09.....

اولی بہر: دُور و دَرَع

- 13..... ۱۔ یک شاعرے و قصہ۔ ہرمن پیسے (فرانسیسی)
- 25..... ۲۔ بے وس۔ انتون چیخوف (رشین)
- 31..... ۳۔ تجربہ۔ برتولت بریخت (جرمن)
- 53..... ۴۔ کس مہ کندیت۔ میلان کنڈیرا (چیک)
- 105..... ۵۔ موئیل و جنوزام۔ گابریل گارسیا مارکیز (جنوبی امریکہ)
- 117..... ۶۔ آجگ ات؟۔ دھرپ چندر (نیپالی)
- 127..... ۷۔ لیڈر۔ ابو جعفر شمس الدین (بنگالی)
- 137..... ۸۔ جنی ایس لوگ۔ حنان ہلاوی (عربی)

دومی بہر۔ نزیک و گورء

- 147..... ۹۔ ابدمان و شوہاز۔ عذرا اصغر (اردو)
- 153..... ۱۰۔ پڑم و گر نچہ۔ عذرا اصغر (اردو)
- 167..... ۱۱۔ بے بزمشیں چہال۔ ن م دانش (اردو)
- 179..... ۱۲۔ نڈیتگیں آس۔ نور الہدیٰ شاہ (سندھی)
- 183..... ۱۳۔ کپن دز۔ ایاز قادری (سندھی)

آثارِ بابت

منی خیال و بلوچی فکشن، خاصیں صورت و بلوچی آزماںک و پ و تا داب
 و رنگے و کشینگ یا بلوچی لبرانک و تہا سرجمی و پ و تا بالادے ٹاپینگ و سبہاں چہ
 یک مستریں سبے ہمیش انت کہ مے لبرانک و تہا دری زبانی (خاص ہما زباناں
 کہ آوانی تہا آزماںک و باز دیروی کرتگ) آزماںکانی رجانک گوں و ت نیشتمیں
 (طبع زاد) آزماںکانی ہمرائی و گون انت، دیما روان انت۔ ”پشومانیں جنیں
 آدم“ میکسم گورکی/عبدالصمد امیری، ماہتاک، اومان۔ کراچی (مارچ 1952)
 گر، کہ منی پٹ و پول و ردااے بلوچی و اولی رجینتگیں آزماںک انت، تانوں و
 رجانکاری و عمل جوانیں و شریں پیے و وتی سپر و بران انت۔

اے سپر بایدیں یک کجا بہ مانیت، اے حاترا کہ چہ ایشی مے لبرانک نہ
 یوک و دنیا جہان و نوکیں قصمی تب و منیلاں گوں دچار کپیت بلکن و بلوچی
 لبرانک چہ اے عمل و داب و درشان و نوکیں رنگاں چہ ہم آشنا بیت، کہ چہ ایشی نہ
 یوک و نیشتمے کار و بلکن و وانوک و ہم ذہنی بالاد و تہا شاہگانی یے کدیت۔ چہ ایشی
 لبرانک و فکشن و تک و ہم گشادی یے و دی بیت۔

رجانکاری و گوں حُب و واہگ و تی لبرانکی سنج و سما و بندات و چہ منا
 است انت و اے ہے حُب ات کہ ”آثار“ شمسے دست و انت۔

اولی رندا من اُردو ۽ نامداریں شاعر بانک سعیدہ گزدر ۽ یک نغمے
 ”میت ۽ ساہگ ۽“ آزمائگی دروشم ۽ بلوچی ۽ رجینت کہ اے ماہتاک بلوچی۔
 کونہ (اپریل۔ 1991) ۽ تاک ۽ چھاپ بوت، چہ ہمیشی منا اے پڑ ۽ سکین
 رست۔ ہما اولی آزمائک کہ من بلوچی ۽ رجینگ آغذره اصغر ۽ ”ابدان ۽ شوہاز“
 انت کہ اے آزمائک ماہتاک آساپ۔ تربت (مارچ۔ 1993) ۽ تاک ۽
 چھاپ بوت ۽ اے کتاب ۽ ہم ہوار انت۔ چد ورندر جائکاری ۽ اے عمل و ہد و ہد ۽
 سرا دیما روان انت۔ منی اکیڈمک ۽ پوکاری دزگٹیاں چہ منا ہر دیں کہ موہ
 ریت، منی دگوش اے نیمگالم ۽ روت۔

چوناہا وانگ ۽ و مردم باز آزمائک وانیت بلے ہمک آزمائکے آحد ۽
 سر نہ بیت کہ آرا رجینگ بہ بیت، من پہ رجینگ ۽ ہما ساپشتاں ارزشت دئیں کہ
 ”منا“ اپیل“ بکن انت۔ آہان ۽ زبان پر بہ بیت ۽ آ منا بکش انت ”منا
 رجین“۔ ”آثار“ ۽ آزمائک منی ہے جہدانی کسانیں بروردے۔ چہ اے رجینگیں
 آزمائکاں من وتی حُب ۽ واہگ ۽ رادستے سرا ایر مالگ ۽ جہدے کنگ۔ اے
 جُہد وانوکان ۽ چے نف دنت یار جائکاری ۽ پڑ ۽ بلوچی لہزائک ۽ گیشی یے منگ ۽
 بے کنگ بیت یانا، اے حبر وانوکانی سرا انت۔
 و ش ۽ شات بات ات۔

ڈاکٹر عبدالصبور بلوچ

شال

24/11/2011

اولی بہر

دُورَعَا وَرَعَا

یک شاعرے ءِ قصہ

ہرمن پیسے

ہرمن پیسے 1877ء وادی بوت۔ اولی جہانی جنگ ءِ آئی جرمن راج ءِ جنگ واہی (جنگ پسندی) ءِ جوزہ ءِ چپ ءِ احتجاج گرت ءِ چہ جرمنی ءِ در آتک، دیم پہ سویزر لینڈ ءِ شت کہ ہمودا 1962ء ہشاد ءِ پنج سال ءِ عمر ءِ آئی ءِ اے کوڑ ہیں امروز یلہ دات۔ 1946ء آر الہز ایک ءِ نوبل داد دیگ بوت۔

”یک شاعرے ءِ قصہ“ من چہ اردو ءِ بلوچی ءِ ترینگ۔ اے آزما تک ماہتاک ماہ نو، لاہور ءِ فروری 1987ء تاک ءِ چھاپ بوتگ۔ ”ایک شاعر کی کہانی“ ءِ نام ءِ ایشر نسیم شاہد ءِ اردو ءِ رجننگ۔

ہین فوک نامیں یک چینی شاعرے ء بابت ء قصبے جنت کہ آ یک
ورناہیں شاعرے ات ء وتی ورنائی ء شاعری ء ازم ء بابت ء سرجمی ء زانگ ء
سرپد بوہگ ء واہگدار ات، ہممنکس زانگ ءے کہ پہ یک سرجمیں لچے ء کُشگ ء
لمی ات۔ آ روچاں آ الگدار رنگیں زر ء پنہاد ء وتی بنکی ہلک ء جہہ مند ات۔
پت ء مات ء را آ سک دوست ات۔ ہماوانی جہد ء کوشستانی سبب ء آئی ہبر
بندی گوں ہیر دروشمیں کاڑے ء بوہگ ات۔ پہ آئی سور ء آروس ء مناسہیں
وہدے ء ودار بوہگ ء ات۔ اے وهداں ہین فوک ء عمر پست سال ات۔
گران ء سنگینیں ورنہے ات۔ آ سانس وانگ ء ات، بلے آئی چچار آئی شاعری
ات۔ ہمے سبب ء ورنہے بوہگ ء ابید آئی وتی گیشتریں وهد گوں شہر ء زانتکار
ء کو اسان گوازینت۔ آئی خاندان سکیں ہستو مندیں خاندانے نہ ات، بلے آئی
خاندان ء مردمانی خیال ء آئی بوؤکیں زال وتی میراث ء کہ ہرچی کاریت چہ
ایشی آئی بہت جہہ جنت۔ آ یک تچک ء سادگیں جنکے ات، اے ہبر ہم آئی وش
بہتی ء پد رنگ ء ات، بلے اے درستاں ابید آچہ وتی زند ء ایمن ء دلجم نہ ات۔
آئی ایوک ء ہمے واہگ ات کہ آ یک مزمنیں شاعرے بہ بیت۔

یک بیگاھے ء وهدے ہلک ء کور ء کر ء چراغانی میڑہ جمینگ بوہگ
ات نہ ہین فوک ایوک ء تہنا بے تاہیری ء اد ء ادو ء سرسرجنگ ء ات۔ آپ ء
نزیک ء مکتیں یک درچکے ء گوں تلبے دات ء اوشتات۔ آئی ء آپ ء تہاوڑ وڑ ء
تہر تہریں روژنائی ترپگ ء دیست انت۔ آئی جنین ء مردینان ء وش گہتی ء، ٹہک
دیگ ء او یکدار ہلائیگ ء دیست انت۔ آھاں چوپلن ء براہداریں گد شور ء

انت۔ آئی چول جتگیس آپ ء تواریؓ جنکانی تواریؓ سوت ء زمیل اشکت
 انت۔ کور ء دومی کر ء چہ استالاں پڑیں آزمان گوں زمین ء ہوار دراکرت یے۔
 سُرنا ء تواریؓ اے ندرگ ء گیشتر براہد ارکنگ ء ات۔ اے ندرگ ء گندگ ء
 گوں آئی دل، مارشت ء بے کسائیں مارگ ء گوں گیشتر دریلگ ء لگت ات۔
 اے سرجمیں ڈولداری ایوک ء ہمانی ء مارنگ ات۔ آئی واہگ ات کہ آفطرت ء
 اے درتیں ندرگاں گوں دل ء بستک بہ ماریت ء چہ ایشاں رستگیاں سرگوست
 ء نظم ء دروشم ء بہ دنت۔ آنظم ء تہا آزمان ء نیلی، آپ ء سر ء رُژناہمی ء ناچ،
 میڑہ ء ہواریں مردمانی وشیانی احوال ء ہما مردم ء آہسر دانی ہبر ء ہوار بہ
 گیجیت کہ آدرچک ء تکہ ء اوشتانگ ات۔ ہین فوک ء اے ہم مارت کہ آئی
 ء زند ء بازیں تکانی تام چتنگ ء زمین ء سرجمیں وشی دیتنگ انت، بلے اے
 درستاں آرا سرجمی ء دل یکیمی ء ایمنی نہ بکشانگ ء آراوش نہ کنگ، آئی زاننگ ات
 کہ زند ء سرپداں ابیدہم آبے تاہیر ء ایوک مانیت۔

انانگت ء آئی مارت کہ آئی بدن ء تہا مزنیں ارواے سُرگ ء انت کہ
 آئی ء آرا ہادمان ء اے ہسپی دات کہ مزنیں بنی آدمے جوڑ بوہگ ء ہاترا آرا
 زمین ء اصلیں براہداری درگیجگ لونیت ء آرا بنی آدم ء واہگان ء گوں پہکی ء
 چارگ لونیت۔ اے ہبر ء آرا پہ ادارکی ملور ء بیچارکت، بلے گیشتر پگر کنگ ء
 گوں اے راز پنچ ء تچک بوت کہ راستیں وشی ء دل یکیمی ایوک ء ہمے وڑ ء بوت
 کنت، وھدے آاے درتیں ہبران ء زند ء سرجمیں سرگوستاں یک نظمے ء تہا ہوار
 بہ گیجیت ء پہ مدامی ایشاں ابدمان بہ کنت۔ گوں اے وڑ کنگ ء آکانات ء
 وتی ہجگ ء تہا بندکت کنت ء آئی شاعری ء تہا فطرت ء درتیں رنگ ہوار بنت

کہ آبدمان ء بے درورانت۔ ہمے وھد ء ہین فوک ء یک ء جب ء سبک سبکین
توارے گوشاں کپت ء آئی دیم ء یک در آمدیں مردے ء دروشے پدرا بوت۔ آئی
وتی بدن ء راپنڈ کے پاتک کہ آبزانت آدابے تہ گندگ ء نہ انت۔ بے آدابے
نہ انت۔ یک پیریں مردے کہ دراجیں پٹخایے سرات یے ء آئی دیما اوشتوک
ات۔ ہین فوک آئی نزیک ء شت ء وتی مدامی نیس دراہ ء دروت ء کت کہ آئی
ء گوں پیریں مردماں کنگ ات۔ در آمد ء بچکندت ء آرا لہتیں شعری بندے
اشکناینت۔ گوں اے بندانی اشکنگ ء ورنہیں ہین فوک ء دل ء دریگ بے
ہال کت۔ اے بندانی تہا ہما ڈولداری ء فطرت ء رنگ ہست اتنت کہ آرا آئی
گوں وتی چمان دیسگ ء مارتگ اتنت۔ اے بندانی تہا شاعری ء راہبندانی ہم
بے کساس ء خیال دارگ بوتگ ات..... آئی بخت کت.....

”شما کئے ات؟ شما و منی ارواح ء تہا سرکش ات کن ات۔ شما منا چہ منی

استاداں ہم جوان تریں شعر اشکناینت۔“

در آمدیں پیر مرد ء یک رندے پدا بچکندت، آئی بچکند وتی بالاد ء سرجم

پدرا بوت۔ پدا آئی درائینت۔

”اگاں تو شریں شاعرے بوھگ لوٹ ءے گڑا گوں من بیا۔ متی گل

اے کور ء گور بچانی نیمگ ء کوہانی تہا انت۔ منا ”سرجمیں لفظ“ ء واجہ گشت۔“

گوں ہمے ہبراں آپیر مرداناگت ء تہاری ء تہا گار بوت۔ ہین فوک ء

آرا پولگ ء وس کت، بے ہچی۔ آئی وتارا تسلہ دات کہ ہرچی بوتگ آیک واپے

ات۔ آ زوت زوت ء ہما نیمگ ء روگ ء لکت کہ اود ء دومی مردم چہ میڑہ ء

وشیاں گل ء شادان اتنت۔ آئی ء گوں آہاں ہوار بوھگ ء جہد کت، بے ہبرانی ء

بانسری ء تواری ء ہمراہی ء آرا در آمدیں پیر مرد ء تواری ہم گوشاں کپک ء ات۔ آنچو
 مارگ ء ات کہ گھٹے آ در آمدیں مرد ء آئی ارواح کشنگ ء گوں وت برنگ۔ آئی
 نزیک ء غور ء نشنگیں مردم آئی بے گویا کی ء سر ء کندگ ء لکت انت ء آرا بے
 زاریں عاشق ء پنام ء خطاب اش دات۔

اے سرگوست ء لہتیں روچاں رند ہین نوک ء پت ء آئی دیماوتی ہمے
 واہگ در شان کت کہ آکس ء عزیز ء دوستاں لونا سینیٹ ء آئی سور ء روچ ء
 گیشینیٹ، بلے ہین نوک ء گوں وتی پت ء صبراں تپاک نہ کت۔ آئی درائینت:
 ”ابا..... اگاں منی بے ادبی ء سر ء ترا بد بخت گڑا منا پہل کن۔ شامازان
 ات کہ مزنیں شاعرے بوہگ ء واہگ ء ارمان منا چکس دوست ء عزیز انت۔
 بے شک منی لہتیں سنگت منی شاعری ء توصیف ء کنت، بلے من وتانا پختہ سر پد
 ہمیں۔ منانوں دراجیں پندے بڑگی انت، پہ ہمے ہاترا گوں شاماز بندہ انت کہ
 شامنا پہ لہتیں وھد ء تبنائی ء ایوکی ء یل ات تنکہ من شاعری ء بابت ء چار ء بیچار
 بہ کنیں۔ اگاں من سور کت گڑا لوگ ء جیرہ ء جنجال منی دلگوش ء چہ شاعری ء جتا
 کنت۔ ہمے ساعت انت کہ من وتی شاعری ء چہر دات کنیں۔ من سدک اول کہ
 منی شاعری پہ من وشی ء دلجی کاریت۔“

گوں اے ہبرانی اشکنگ ء آئی پت حیران ء اجکہ بوت۔ آئی درائینت:
 ”راستی ء تو گوں شاعری ء انچو مہر دارے ء پہ ایسی وتی سور ء ہم مہتل
 دارگ لوٹے۔“

پدا آئی گوش ء تہا سگ سگ کنان ء درائینت:
 ”راست بگوش تی واہگانی بزہ ء تہا دگہ کسے ء جاگہ نہ کنگ۔ من گوں

ہمائی تئی سورء کنا نہیں۔“

بلے ہین فوک ء سوگند وارت کہ آگوں وتی دشتار ء سک مہر کنت ء چہ
آئی ابید گہ ساہگے ہم آئی جبین ء نزیک ء نیست۔ آئی سما در آمدیں پیر مرد ء
گندگ ء ہبر کنگ ء قصہ ہم پت ء را اشکنا نینت ء گشت کہ آبدانیں شاعری ء
ہنر ء ہیل کنگ ء ہمائی کر ء روگ لوہیت۔

”شریں ہبرے“ آئی پت ء درآینت۔

”من پہ اے کار ء ہاترا ترا سالے ء موہ ء دین کہ ہمے وھد ء تو وتی
واب ء بزانت ء بشوہاز۔“

”بوت کنت دو سال بگوزیت۔“ ہین فوک ء زوت زوت ء
درآینت۔

کمیں بحث ء باوست ء رند آرا شاعری ء ٹل ء سر بوہگ ء ہاترا موہ ء
اجازت رست۔ آئی وتی دشتار ء رار خستی نمدی یے نویس ات، سیاد ء وارثان ء
رختے کت ء پیر مرد ء شوہاز ء پہ کور ء گور پچانی نیمگ ء کوہاں رہادگ بوت۔ دراج
کشیں سفرے ء رند آ پہ کوہاں سر بوت۔ آئی یک ڈپگے دیست، ہمے ڈپگ ء دیما
ہما پیر مرد تگرد ء سر ء نندوک ات ء ٹل ء جنگ ء ات۔ وھدے آئی ہین فوک
آہگ ء دیست تہ پہ ہین فوک ء بیاء بخیر ء نہ اوشتات ء ناں آرا سلا مے کت، آئی
دیم ء ایوک ء بچکندے ودی بوت۔ ٹل ء ڈولداریں توار ء ہین فوک ء انچو مارت
کہ آبد زاجمہرانی تہا بال ء انت۔ اناگت ء لفظ ء واجہیں پیر مرد ء ٹل ء جنگ بند
کت ء ہمے ڈپگ ء نزیک ء گلے ء تہا پترت۔ ہین فوک ہم ہبر زوریں ہیل
کارے ء پیا گل ء تہا پترت۔

"لفظ ء و لجه" ء نزکی ء آرا ماھے نوست۔ همے وھد ء آئی وتی نبشتہ کتگیں درتیں نظم حلینت پیشکانڈت انت۔ گوں لہتیں دگہ ماھانی گوزگ ء آئی ہما نظمان ء ہم شموشت کہ آئی، آچہ وتی استادان اشکگ اتنت۔ لفظ ء و اجہیں پیر مرد ء پہ مزین ہلت ء جنجالے روچے دو لفظ چہ وتی دپ ء درکت۔ آئی کیشتر آرائل ء جنگ ء ہیل دیگ ء نیمگ ء دلگوش دات۔ همے پیما ساز ء زیمیل ہین فوک ء تب ء منیل ء تہا ہوار بوت۔ یک رندے ہین فوک ء کسانیں نظمے نبشتہ کت کہ آئی تہا آئی ء تاک چند ء موسم ء دو بالی مرگانی لڈگ ء روگ ء جاور پیش داشت ات۔ آچہ وتی اے نظم ء سک دلجم ات، بلے آئی تہا اے ہمت ودی نہ بوت کہ آتی همے نظم ء لفظ ء و لجه ء را بہ اشکنائینت۔ یک بیگھے ء آتی کڈک ء دروازگ ء دپ ء اوشتات ء آئی ایوک ء بانسری جت۔ اناگت ء گوات ء تہا سردی ء مانشات ء تہاری وڈات۔ گرماگی میں روچاں سردیں گوات ء حیرانی یے ودی کت۔ آسمان ء کہ نوں حاک رنگ بوتگ ات، بالی مرگانی دو ٹولی پد را بوتنت کہ آ لڈ ء بارکنگ ء اتنت۔ اے درتیں جاور چہ ہین فوک ء نظم ء ندرہ ء کیشتر ڈولدار اتنت۔ گوں اے ندرہ ء گندگ ء ہین فوک پدا بے چاڑ ء ملور بوت ء آرا وتی بالاد کسان گندگ ء اتک۔ ہمک رندا کہ آئی نوکیں نظمے نبشتہ کت پیر مرد ء بانسری جت ء راتیں ندرہ دیما آرت انت۔

یک سالے ء گوزگ ء رند ہین فوک ء بانسری ء جنگ سرجمی ء ہیل کتگ ات، بلے شاعری ء ازم پہ آئی کیشتر گران ء ہیالی بوتگ ات۔ دو سال ء گوزگ ء رند ورنابیں شاعر ء وتی لوگ گیر اتک۔ وتی مات ء پت، وتی ہلک ء وتی دشتار آرا بے کساس ء گیر اتکت۔ آئی چہ وتی استاد ء اجازت لوٹت تہ آئی چو

ہو کنگ آءِ وتی سرسرینت ءِ درایت۔

”توھر وڑا آزادئے، ہر جاگے روگ لوٹ ئے بہ رو۔ پدا اءِ آھگ ءِ
نیاھگ ہم تنی سرءِ انت۔“

اے پیماہن فوک ءِ پہ واتری ءِ سفر بندات کت۔ آیک پیاروان ات،
تک آئی چم وتی بنکی ہلک ءِ زمین ءِ کپت انت۔ آوتی لوگ ءِ باغ ءِ سر بوت ءِ
چہ پچیں تاکچہ ءِ لوگ ءِ تہا چارتے، آئی پت واپ ءِ گرگ ءِ ات۔ آگوں بے
ترپ ءِ تواری چہ اودءِ دُور اتک ءِ وتی دشتار ءِ لوگ ءِ نیمگ ءِ رھا دگ بوت۔ چہ
لوگ ءِ دیوال ءِ آئی سرکش ات۔ آئی دشتار آدینک ءِ دیما اوشتوک ات ءِ وتی
ملگوراں سمارگ ءِ ات۔ آئی ءِ اے راستیں ندارگانی دیم پہ دیکھی گوں ہماندارگان
کت کہ آرا لوگ ءِ آھگ ءِ ہاترا گیر آھگ ءِ اتنت۔ تہ آ بے چاڑ ءِ ملور بوت۔
آئی ہیال کت کہ ألم ءِ من پیدائشی شاعرے اوں، شاعر ءِ ہیالانی تہا ایوک ءِ
ڈولداری جاگہ کت کت۔ انچیں ڈولداری ءِ مزن شانی کہ راستیں زندءِ آئی گمان
کنگ نہ بیت۔ آگوں بددلی ءِ واتر بوت۔ چپ ءِ چوٹیس راہ، باغانی تہا ءِ چہ کور ءِ
پہل ءِ سرءِ گوزان یک رندے پدا آ ”لفظ ءِ ولجہ“ ءِ گورءِ اتک۔ چو دمام ءِ وڑءِ آ
پیر مردءِ انگت ءِ ہم گونی یے چیر گیتلگ ات ءِ کنگ ات۔ تل آئی دست ءِ ات۔

ہن فوک ءِ وش اتک کنگ ءِ بدل ءِ پیر مردءِ از می بستک ءِ ردءِ دو شعر
دنت کہ گوں ایشانی اشکنگ ءِ ورنہیں شاعر ءِ دلی جوزہ پادا تک انت ءِ چہ آئی
ہتہاں ارس بوت ءِ رتک انت۔

ہن فوک یک رندے پدا ”لفظ ءِ ولجہ“ ءِ شاگردی ءِ ارادہ ءِ ہمداجاہ
منند بوت۔ بانسری ءِ جنگ آئی ءِ وھیل کنگ ات، پہ ہمے ہاترا پیر مردءِ آرا

ستار جنگ ۽ ھیل دیگ بناکت۔ ماہ چو برف ۽ پہ بے سر پدی آپ بوھان ۽ شت
 انت۔ ھمے وھد ۽ مدت ۽ آئی دل ۽ پہ وتی لوگ ۽ روگ ۽ دورندان اومان
 کت۔ اولی وار ۽ شپ ۽ وھد ۽ آ بے ترپ ۽ تواری ۽ تنک، بلے چہ آئی پیش کہ آ
 کوچک ۽ دومی نیمگ ۽ سر بہ بوتیں، ترند ۽ تیزیں گواتے ۽ کش ات ۽ آئی گوشاں
 بانسری ۽ تواری اشکت۔ گوں اے تواری اشکنگ ۽ آئی واھگدارگ ۽ ابیدھم وتی گام
 دیما برت نہ کنت۔ دومی گشت ۽ اے پیم بوت کہ آئی یک رندے وابے دیست
 کہ آوتی لوگ ۽ دیم ۽ باغ ۽ تہا نوکیں درچکے کشگ ۽ انت ۽ آئی نزیک ۽ گور ۽
 آئی جن ۽ آئی چک اوشتاگ انت۔ اناگت ۽ آئی چم پچ بوتگ انت ۽ آئی دل
 ۽ لوگ ۽ روگ ۽ خل ۽ واھگ ودی بوتگ ات۔

آئی دیست کہ پیر مردوش واب انت ۽ آئی بوریں ریشانی پٹ گوں
 گوات ۽ کشگ ۽ سرگ ۽ انت۔ اناگت ۽ ہین فوک ۽ دل ۽ گوں اے مرد ۽
 کنت ۽ کتے ودی بوت۔ آئی ۽ مارت کہ ھمے مردمنی زند ۽ باندا ۽ تہارنگ ۽
 اگدہ زور انت۔ آپہ پیر مرد ۽ نیمگ ۽ پہ آئی کشگ ۽ ہاترا رھاگ بوت۔ ھمے
 نیام ۽ پیر مرد ۽ سبک سبک ۽ وتی چم پچ کنت ۽ یک پڑ مڑاھیں بچکندے آئی لٹانی
 سر ۽ تالان بوت کہ چہ ایشی آئی شاگرد ۽ کت ۽ کینگ جہل کپت۔

”ہین فوک پاداں بہ دار“ پیر مرد ۽ گوشگ بناکت۔

”تو پہ ہرکار ۽ آرات ۽، تہ لوٹ ۽ وتی ھلک ۽ بہ رو ۽ درچک بہ

کش۔ تو پہ من کنت ۽ کت دارگ ۽ ہم آرات ۽۔ منی نزع اے ہبران ۽
 مزنیں بتارے نیست۔“

ہین فوک چہ وتی داشتگیس واھگ ۽ سک پشل بوت۔ آئی

درائنت۔ ”مناگوں تو چوں کنت بوت کنت۔ ایشی مول ایش انت کہ مناگوں بہشت ء کنت انت۔“

اے پیم ء آئی ء لوگ ء روگ ء ہیال چہ دل ء درکت ء چہ پیر مرد ء ستار ء جنگ ہیل کنگ ء لکت۔ اے کار ء بلد بوہگ ء رند آئی ء پیر مرد ء رھشونی ء لپہ ء ہشتہ کنگ بناکت۔ کم کم ء میزان میزان ء آئی ء کسان ء گونڈیں بلے سرجمیں ہبر کنگ ء ازم ہیل کت۔ یک انچیں وڑے کہ آاشکنوک ء ارواح ء ہما سُر ء پُر ء ودی بہ کنت چو کہ گوات اوشتو کیس آپ ء تہا کنت انت۔

ہن فوک ء شری ء سرجمی ء اے یات ہم نہ بوت کہ آئی ء وتی پیریں استاد ء بلد کار ء گور ء چنکس سال گوازینت۔ برے برے آئی ء انچو گمان بوت چو کہ آے کوچک ء ذی اتلگ ء پیر مرد ء گوں وتی زیمیلانی جادوئی اثراں آراوش اتک کنگ۔ بلے برے آئی انچو مارت کہ گوست ء است گوں یکے دومی ء انچو ہوار بوتگ انت کہ نوں آپجارگ نہ بنت۔

یک سہے ء وھدے آچہ واب ء پادا تک تہ آئی پیر مرد ء رانہ دیست۔ اناگت ء گوات ء یک ترندیں کشے اتک ء گلن ء سر ء ایریں پونسان ء بالے دات۔ ایشی ہمراہی ء مرغانی یک مزنیں رے چست بوت ء بال کنگ ء لکت۔ ایشانی لڈگ ء دراں ڈیہی ء وھد ہم نیاتلگ ات۔ شریں ساعتے ء اجلہ ء ملور بوہگ ء پد ہن فوک ء بانسری زرت ء وتی ہنکی ہنکین ء میگ ء رھا دگ بوت۔ آئی ہر جا گے کہ مردم دیست انت تہ آ مردماں آراگوں شرپ ء عزت ء سلام دات انچو کہ آ بزرگ ء پیر بہ بیت۔

گوں ہلک ء رسگ ء آرا آئی مات ء پت ء دشتار ء مرگ ء ہال

رست۔ آسک ملور ء بے چاڑ بوت۔ ”ہمے شپ ء ہلک ء کور ء دومی نیگ ء چراغ
 روکی ء میڑہ جمینگ بوتگ ات۔ ہین فوک کور ء یک ابیتکیں کرے ء اوشتات
 ء بانسری ء جنگ ء لگ ات کہ گوں ایٹی اشلنگ ء بازیں جنین آدمانی ہیرکارگ
 در اتنگ۔ ورنہاں کوکارکت۔

”کئے بانسری جنگ ء انت۔ ما آرا گندگ لوٹاں۔“

بلے آرا کس ء نہ دیست۔ ورنہ۔ جنین، مردین آرا گوانک کنگ ء تواریپر
 جنگ ء اتنت پرچیکہ آھاں بانسری ء اے ہمیں وشیں تواری ء زمیل چد ء پیش نہ
 اشلنگ ات۔ ہین فوک ء بچکنہت۔ آئی ء کور ء آپ ء تہا سرکش ات کہ آئی تہا
 بے کساس ء رژنائی روکیں سر ء پُر ء مشکول اتنت۔ آئی نہ زانت کہ راستیں ء
 ساھکیں روژناھیانی نیام ء چے پیم تپاوت کنت۔ ہمے ہاترا آئی ء ارواجی دروشم
 ء گوست ء میڑہ ء است ء چراغی میڑہانی نیام ء مزنیں تپاوتے نہ دیست۔ البتہ
 نوں راستیں ء ساھکیں رژنائی پہ آئی در آمد نہ اتنت۔ آئی چم چست کنت تہ آئی ء
 یک ورنہاھے دیست کہ گوں در چکے ء تکہ ات ء آ میڑہ ء رونق ء رنگینیانی بدل ء
 آپ ء تہا سروک ء ترپوکیں رژناھیاں چارگ ء ات۔ ہین فوک آئی نزیک ء
 شت ء درائینتے: ”زانانا تو سرجم ء مزنیں شاعرے بوھگ لوٹے۔ گوں من
 بیا۔ من کور ء گور پچانی نیگ ء کوھانی نیام ء جاہ متندوں۔ منی نام ”لفظ ء ولجہ“
 انت۔

بے وس

انتونی چیخوف

انتونی چیخوف ء اے آزمانک ماہتاک ماہ نو، لاہور ء مارچ 1993 ء
 تاک ء تھا چھاپ بوتگ۔ ایشرا ڈاکٹر تصدیق حسین ء ”رحم کی بھکارن“ ء نام ء
 اردو ء رجیتنگ۔

لہتیں روج پیش من وتی پُکانی حیال دار (گورنس) جولیا ء گوں گشت
کہ آمنی وانگ ء بان (دار لمطالعہ) ء بیت۔

”بہ نند جولیا“ من درائنت۔ مارا لوٹیت کہ وتی حساب ء راست بہ
کناں، ترا ہم زڑ پکار انت ء میڑہ (تہوار) ہم نزدیک انت بلے توچہ وتی دپ ء نہ
گش ءے۔ پچار من تئی ماہ ء پگاری روبل گیشینگ۔“
”چل روبل“

”ناں سی، من تہ نبشتہ کرتگ۔ من چکانی حیال دار ء رامام سی روبل
داتگ، ترا دو ماہ انت کہ تو ادا کارنگ ءے، ہمیشکا.....“
”اناں دو ماہ ء پنج روج۔“

”ناں دو ماہ، من اے کل نبشتہ کرتگ انت۔ اے پیامتئی شست روبل جوڑ
بنت۔ اشاں چہ نہہہ یک شنبہ (اتوار) بہ کش۔ تو زان ءے کہ اے کلیں یک شنبہ آں
تو گوں کولیا ء کار نہ کرتگ یوک ء کے گشتگ ات۔ چہ ایشی ابیدرہ ۳ موکل.....“
اے حبرانی اشلنگ ء جولیا ء شکل گشت ء آسہر تر ات۔ آگوں وتی پچاں
لنیب ء ات چہ دپ ء دانکے ہم نہ کش اتے۔

”سہ ۳ روج ء موکل، ہمیشکا دوازده روبل بہ کش۔ چار روج ء کولیا نادرہ
بوٹگ ء آئی اے روچاں ہج نہ وینگ ء اے روچاں تو یوک ء گوں وانیاء مشکول
بوٹگ ءے۔ سہ ۳ روج تئی دن تانانی درد ء کہ پدامنی لوگ بانک ء ترا گوشنگ ات کہ
نیم روج ء نان ء پدکار مکن۔ دوازده ہفت، نوزده، اشاں ہم بہ کش۔ دگہ چل ء یک
روبل پشت کپت۔ راست؟“

جولیا ء چپس چم سہر بوت ء چہ آئی نمھی یے در ابوت۔ آئی ز نوک لرزگ ء
 ات۔ آئی جک ات۔ آئی وتی رچوکیں پونز صاف کرت بلے چہ دپ ء دانگے نہ
 گوشتے۔

نوکیں سال ء بنداتی روچاں تو چاہ ء پیالہے پر وشت ء یک پر پت ہم
 اشانی دو روبل دگہ بہ کش، گراں قیمتیں پیالہے ات ء پیرینانی ہوردگے ات۔ بلے
 خیر، اے حبراں بل، من کدی تاوان نہ سلگ۔ تئی نادلگوشی ء کولیا در چک ء سرالک
 کپت ء آئی جیکٹ درت، ایشی دہ ۱۰ دگہ بہ کش، تئی نادلگوشی ء چلو پہ کار ء وانیا ء
 بوٹ دزات انت۔ اے گل ترا چارگی انت، ہمیشانی ترا پگار رسیت۔ اشی مطلب
 اے بوت کہ پنچ روبل دگہ کم کن۔ دہ ۱۰ جنوری ء من ترا دہ ۱۰ روبل دات۔“

”اناں، منانہ دات۔“ جولیا ء سبک سبک ء درائینت۔

”چوچوں بیت، من نشتہ کرتگ انت، بلے! خیر.....“

”چل ء یک ء چہ پست ء ہفت کم کن، دگہ پشت کپت چار دہ“

جولیا ء دوئیں چماں ارس گل گل ات انت، آئی پونز ہید بوت۔ بے
 چارگ ء بے وس ء مسکینیں جنگ۔

”منایوک ء یک رندے کے زر داتگ ات“ جولیا ء پہ لہر زگی

درائینت۔

”ء آتی لوگ بانک ء داتگ ات انت، سہ ۳ روبل“

”حنو! من تہ اشانی بابت ء سر پد نہ اتوں، اے من نشتہ ہم نہ کرتگ
 انت۔ خیر۔ چار دہ ء چہ سہ ۳ دگہ بہ کش، یازدہ سر کنیت ء ایش انت تئی زر دوئیں
 جولیا، سہ، سہ، یکے ء دگہ یکے۔ بہ زور جولیا۔“ من یازدہ روبل آرادات تہ گوں

کینسار تے ء زرت انت ء لرزتیں لناکاں جیب ء کرت انت۔

”رحم“ آئی سبک سبک ء درائنت۔

من سٹات ء اوشتا توں ء بان ء ٹیلانی جت۔ من ہرم گران اتوں۔

”رحم..... بلے پہ چیا؟“ من جست کرت۔

”پہ زڑانی ہاترا۔“

”آیا من ترار پیننگ؟ من تراٹ اتگ؟ من تنی آں چہ چیزے دُز

اتگ؟ گڑا رحم چے ء ہاترا، پرچا؟“

”من آدگہ لوگاں کہ کارا اوں آہاں ہم منائکہ یے نہ داتگ۔“

”آہاں تراجج نہ داتگ؟ پہ اے حبر ء من جبکہ اوں نہ اوں۔ جولیا من

گوں تو تواضح کنگ ء اتوں، زورا کیس مسکرایے۔ ترا چیزے ہیل دیگ ء پہ.....

من تہ تنی ہشتادیں روبلاں ترادیں۔ آانت، لفافہ ء انت۔ اے گل تنی انت۔ آیا

چو بوت کنت کہ کسے اینکس دردمہ ماریت؟ تو احتجاج پرچے نہ کن ءے، دپ چیا

تنی دوتنگ؟ آیا اے جہان ء چشینے است کہ آرادنمان ء پنجگ پر مہ بیت؟ کسے

اینکس ہم بودلا بیت؟“

جولیا ء پہ مکاری بچکند ات ء من چہ آئی بچکند ء تاثر ء پوہ بوتوں۔ آ

گوشگ ء ات۔ ”ہو، بوت کنت۔“

من وتی دلکشیں مسکرائی ء پہ چہ آئی پہلی لوٹ ات ء آرا جبکہ کنگ ء

ہشتادیں روبل آرادات انت۔ آئی نرنڈگ ء وڑا باز رند ء ”رحم، رحم“ گوشت ء

ڈن ء دراتک۔ من آرادرا آہگ ء چاران ء فکر کرت۔

”یک نزورے ء را اے جہان ء لگتانی چیرا کنگ چینکس آسان انت۔“

تجرہ

برٲولٲ بریخت

برٲولٲ بریخت آگسبرگ جرمنی ء 10 فروری 1898 ء ووی بوت ء پنجاہ ء ہشت سال ء عمر ء 14 اگست 1956 ء ایسٹ برلن جرمن ڈیموکریٹک ریپبلک ء ہارٹ ائیگ ء سبب ء بیران بوت۔

شاعری، ڈرامہ نویسی ء تھیٹر ء ڈائریکٹری آئی حُب ء واہگانی تہا گندگ

ہنت۔

آئی گچینیں تہر Non-Aristotelian Drama (نن ارسٹوٹیلین

ڈرامہ)، ایپک ء ڈائریکٹیمیل تھیٹرات انت۔

برٲولٲ بریخت ء اے آزمانک ماہ نوچل سالی مڑی (چالیس سالہ

مخزن) ء اولی جلد ء تہا چھاپ بوتگ کہ ایشر اشاہد حمید ء اردو ء رجیننگ۔

مزن نامیں فرانسس بیکن ء سرکار ء نوکری گندگ ء اے گوشتن کہ ”آخر
کہ مجرم بے آمر بیت“ ء بد ذول ترین نکلے ء پیش کنت۔ آڈیہ ء مستر ء برز ترین
عدالت ء منصب ء (لارڈ ہائی چانسلر) سرات۔ آئی سرات ء لالچ زورگ ء ڈبہ
راست بوت انت آرابندی جاہ ء برگ بوت، آعبد ء دور ء کہ آاے مزن شانیں
عبد ء سرات، اے عبد انگلستان ء راجد پتر ء سیاہ ء عیب داریں عبد بے کنگ
بیت۔ اے عبد ء (بے گناہ) جاودانی دست ء دیگ بوت انت، ملک ء جاگیر پہ
بے گومی بخشگ بوت انت، دل لوئیں ء بے راحبندیں دزگیریانی اجازت دیگ
بوت ء چہ پیرا گیشیٹگیں فیصلہ مردمانی سرالنگ بوت انت، وہدے چار راہ ء سرا
آئی جرم پاشک بوت انت ء آئی، اشان ء من ات تو آئی توار ء درھگ ء
پد گواتک چہ ڈیہ ء حد ء سیم سراں دیماشت ء یک جہانے ء اشکت انت پرچیکہ
یک فلسفی ء یونان ء روم ء کلاسیکی لہزاتک ء راجد پتر ء زانوگرے ء جبت ء آراہر
چہار نیمگاں مردماں زاننگ ات۔

وہدے آراچہ زندان ء آجونی ء وتی ملکیت ء جاگیر ء سراروگ ء موہ
دیگ بوت تہ آیک پیراں سالیں مردے ات۔ دومی مردمان ء تاں گور ء
پہچارینگ ء آہان ء برباد کنگ ء آئی ہر ہیہیں زورے جنگ ات ء وہدے دو میان
ء موہ رست تہ آہاں ہم گوں ایسی انچش کرت، اے دوئیں حبراں آراسک نزور
کریگ ات۔ بلے ہر دیں آوتی لوگ ء سر بوت تہ آئی وتی بدن ء جہین ء ملکیت ء
دولت پہ فطرت شناسی ء جہلیں زانت ء وقف کرت انت۔ بنی آدمانی جہل جنگ
ء و آئی دپ حاکاں شنگ ات، بلے وتی سراتلکیں واک ء بلدیان ء پہ اے

زائگ، زور جت کہ بنی آدم فطرت، واکان، دست، آرگ، جو کیگ۔ ہے
چے کرت کنت۔

اے جاترا کہ آئی پت، پول، حد، انیل عملی معاملہ بانی جاترا وقت ات
پیشتر آئی کشت، کشت، زمین، باغانی، اسپ، بنجانی سراثت۔
کیر کانی کورک، آئی گوں جو باں اسپ، حبر کورت، گوں آہاں میوگ، دیو کیس در چک
دارانی پیوند گنگ، بابت، بحث کورت۔ آئی وتی گورم، (ڈیری فارم) چارہ
دبوش کنوئیس جنکس سر، سونج کورت کہ شیر، کساس چوں زائگ بیت۔ اے وڑا
کار گنگ، آئی چم پہ یک، بچکے، کپت انت۔ چوبوت کہ آئی یک باز جوانیں اسپ
نادر ابوت، آئی بچک روچے دوشتاں پیریں فلسفی، گور، اتک، اسپ، چاورے
گوشت انت۔ بچک کہ حب، ہدوکی پیش دارگ، ات چہ آئی اے پدر بوت کہ
آئی دید، زانت شاہگان انت۔ آئی حبرانی اشکنگ، گوں فلسفی، دیم چہ وش،
ترپگ، گنگ ات۔

کہ یک روچے پیریں فلسفی اسپ، بنجاد، ترگ، ات، آئی دیست کہ
یک چہ زالے گوں بچک، حبر، حال، انت، آئی بچک، را، گوشگ، ات:
”بچار، ہشیار بو، اے سکیں خرابیں مردکے، بے شک ہستو مندے، زرغ
ملکت آکوت انت، بے چہ ایسی ابید ہم اے سک خرابیں۔ اے تئی ولجہ انت
پیشتر وتی کار، گوں ایمانداری، بہ کن، بے اے حبر، حجاج پہ ساعتے مہ شמוש کہ
اے سکیں خرابیں مردے۔“

بچک، چے ہنودات پیریں فلسفی، نہ اشکت، پرچیکہ آگوں ہما گاماں
کہ اتنگ ات گوں بے کاماں وتی لوگ، واتر کرنگ اتے۔ دومی روج، آئی

دیت کہ بچک ء تب ء منیل ء تہاچ ء میں بدلی نہ آتگ۔

وہدے اسپ دراہ بوت تہ پیریں فلسفی ہر دیں وتی زمین ء جاکیہ می ء سرا
شگ ات آئی بچک وتی ہمرائی ء برتگ ات، وتی کسان کسانیں کارہم بچک ء سرا
دات انت۔ کم ء وتی تجربہانی بابت ء ہم گوں بچک ء حبر ء حالے کرت۔

وتی حبرانی تہا آئی لفظانی گچین کنگ، چوکہ پیریں کن انت، مزن ء
کسانی ء خاطر نہ کرت بلکن ء آئی انچیں حبر کرت چوگوش ءے اے بچک وانندہ،
زبر، بلد ء سرپدیں مردے۔ آ عہد ء کہ آ وتی سٹ ء دوران ات نامدار ء
زانوگریں مردماں گوں آئی تند ء نیاد ء گپ ء مجلس ات بلے چہ ایشی ابید ہم آئی
حبراں کے شاذ و نادر سرپد بوت۔ ایشی سبب اے نہ ات کہ آئی کشنگیں پوشانی تل
ء ات انت بلکن ء ایش ات کہ آ حد ء زیات وتی حبران ء تچک کرتگ ات،
پیشکا بچک ء را آئی حبرانی سرپد بوہگ ء ہر وڑیں جنجالے دیما ات چہ ایشی آ
دلپروش نہ بوت، پدا ہم ہر دیں بچک ء در آمد ء بے شناسیں لفظ کارمرز کنگ ء جہد
کرت تہ آئی پہ صبر ء دلگوش آئی حبرانی گیشواری کرت۔

بچک ء اگدہ ء اے کارات کہ آ ہر چیز بہ گندیت ء ہمک ہمیں عملے ء
بابت ء تپاس بہ کنت آوانی سرجمیں حال ء پیریں فلسفی ء بہ گوشت۔ سرجمیں
گوشدارگ ء پد فلسفی آرا اے گوشگ ات کہ وتی بیان ء آئی گل چینکس لفظ کارمرز
کرتگ ء چہ ایشاں چینکس اے ہمیں لفظ انت کہ آوانی کارمرزی ء آ چیزان ء کہ
آئی بابت ء حبر بوتگ ات، کم ء گیش پجاہ آرگ بیت ء چہ گھاں ارزشت داریں
حبر ایش کہ عکس کشی ء رند تو بہ مارے کہ گوں آ چیز ء چہ پیم دیم پہ دیم بوہگی انت۔
پدا باز لفظ انچین بنت کہ اگاں آہاں کارمرز مہ کن ءے تہ جوان تر انت پرچیکہ

اہوں سمورتی ء چارگ بہ بیت تہ اے ہمیں لفظانی تہج ہمیں بزانتہ نسبت
 انت۔ ”شر“۔ ”گندگ“۔ ”ذولدار“ دگہ دگہ ہے وڑیں ہمیں لفظ انت۔
 بچک اے حبر ء زوت پوہ بوت کہ سیاہیں کرم ء را ”بدشکل“ ”گوشگ“ ء
 تہج ہمیں حبرے نہ نہبت۔ آرا ”تیز روک“ ”گوشگ“ ہم بس نہ انت۔ ترا اے
 گوشگ کپیت کہ وئی قد ء ماپ ء آچہ دو میاں چینکس تیز تر مُریت۔ تو آرا پیسرا
 بُکتگیں ء پدا شتر اتمیں جاگے ء ندین، پدا کو کار بہ کن تہکہ اے تہگ بہ کنت یا
 گڑا آئی دیما کسان مزنیں چیز ایر کن تہکہ اشانی گرگ ء آدیما تک بہ کنت۔
 اگں تو تاں دیراں وتارا گوں آئی دگوش ء دزگٹ کرت تہ پدا آئی ”بدشکل“
 زوتاں ہوار کپیت ء بیگواہ بیت۔

یک رندے آرا یک ڈبل روئی یے ء کہ آئی دست ء ات، بابت ء
 سرچی ء گپ جنگی ات، اے ردافلسفی ء آرا سر پد کرت:

”ادا تو ”شر“ ء لفظ ء بے ترس ء ہم ء کار مرز بکن، پرچیکہ ڈبل روئی
 مردمانی ورگ ء حاترا جوڑ کنگ بیت، اے شر بوت کنت ء حراب ہم۔ پدا ہم پہ
 اے مزنیں چیزانی درگت ء کہ آفطرت ء سازتگ انت ء آ گندگ ء پہ یک
 خاصیں لیکہ ء غرضے ء، یا یوک ء پہ بنی آدم ء جوڑ کنگ نہ بوتگ انت، اے وڑیں
 لفظاں چہ دل یکیم بوگ اہمتی یے۔“

بچک ء را آئی بلک ء اے فلسفی ء بابت ء ہرچی کہ گوشگ ات آرا یک
 یک ء یات آبان ات انت۔

چیزانی اصل، جوہر ء راستی ء آگوں تیزی ء پوہ بوہگ ء ات۔ اے حبر
 ہم آئی عقل ء زانش ء نشت کہ ہما چیزانی جوہر ء راستی ء پوہ بوہگ ء آوانی گندوکیں

ہستی (قلموس) دارگ المی انت۔ چوش کہ اگاں یک وڑیں عاےتے ء کنگ ء ہے
 اسپ دارہ بیت ء اگاں دومی وڑیں علاےتے کنگ بہ بیت تہ درچک گیرنت۔ اے حمر
 آئی ذہن ء نشت کہ اے بابت ء مئے ذہنانی تہا لہتہیں مناسہیں شک ء گمان بہ بنت
 کہ ہما بدلیانی ما مشاہدہ کرتگ، آہے گام گجانی آسرء پدر بوتگ انت کہ ما پگر کرتگ یا
 آوانی دگہ سببے۔ بچک اے حمر ء بکندے ہج پوہ نہ بوت کہ مزن نامیں بیکن ء
 پگر وڑ سائنسی ارزشت چے انت، بلے پیریں فلسفی ء ہما کارانی کنگ ء اگدہ زرنگ
 ات آوانی تچک ء پدریں بستارء آئی تہا جوش ء جوزہ ودی کرت۔

پیریں فلسفی ء بابت ء آئی داشنگیں لیکہ اے پیم ات انت:

پہ جہان ء یک نوکیں عہدے بنگج بوتگ۔ بنی آدم وتی زانت ء زانش ء
 حکم روج گیش کنان انت ء اے سرجمیں زانت بنی آدم ء آسودگی ء سلامتی ء آئی
 وش ء شادمانیانی حاترا انت۔ اے ردا سائنس چہ کلاں دیما انت۔ سائنس، کائنات
 ء ہر ہما چیز میوگ ء سبزی (نباتات)، حیوان، بے ساہیں چیز (جمادات)،
 زمین، خاک، آپ، گوات ء، کہ اے زمین ء است انت، تپاسیت، تیکہ چہ
 ایشاں گیشاں چہ گیش نف زورگ بہ بیت۔ ارزشت داریں حمر اے نہ انت کہ تو
 کجام حمر امن ءے بلکن ء ایش انت کہ تو چے زان ءے۔ مردم بازیں من انت
 بلے سک کم زان انت۔ پمیشکا حکم مردم ء را حکم چیز وتی دستاں گوں تپاسگ ء
 پوگی انت ء یوک ء ہما حمر کنگی انت کہ آ آئی گوں وتی پجاں دیستگ انت ء چہ
 آواں چیزے نف زورگ بوت کنت۔

اے زانشت (تعلیم) نوک ات ء روج پہ روج آ مردمانی کساس وڈان
 ات کہ آپ آئی آہک ء ات انت۔ پہ ہمک نوکیں کارء آئی ہدوکی ء حب ء واہگ

است ات۔

اے ردا کتابانی، بے شک چہ ایشاں بازینے بیکارین اتنت، سکیں مزنین
 کردے ات۔ بچک وت ہم پوہ غ سر پدات کہ اگاں آوت ہم اے مردمانی سرپاں
 ہوار بہ بیت کہ آنوک نوکیں کارکنگ ء انت، تہ آرا ہم تاہے کتاباں بچگی انت۔
 قدرتی لوگ ء کتابجاہ ء آئی گامے ہم نہ جت۔ اسپانی بجاہ ء آئی وتی
 مزن ارواح ء ودار کرت۔ اگاں پیر مرداے نیمگ ء مہ یتکیں ہم تہ آئی باغ ء
 گوں آئی گند ء نند کرت۔ پدا ہم وانگ ء جاگہ ء بابت ء، کہ اودا ہمک شپ تاں
 دیراں چراغ روک ات، آئی تکانسری وڈان بوت، اے بان (جاگہ) ء دیما
 نہالانی جاگہ ء اوشتات ء کتابانی الماریان ء پہ گدارے دیست یے۔ آئی فیصلہ
 کرت کہ من کتاب ء وانگ ہیل کنیں۔

اے ارزانیں کارے نہ ات، اے واہگ وھدے آئی وتی دگ ء
 پادری ء دیما ایرکت تہ آئی آرا انچوروک روک ء چارت کہ گش ءے آچھلے ء
 ناشتہ ء میز ء نشگ۔

”آیا تو مزن ارواح ء کلام ء گوک ء پساں اشکناہینگ لوٹ ءے؟“
 آئی تہلمیں وڑے ء پول ات ء اے بچک ء وش بہتی ات کہ چہ لٹ ء رکت ات۔
 ہمیشکا آئی دگہ راہے درچت۔ ہلک ء گر جا ء توشگ جاہ ء یک جلد بند
 ء نقشی میں کتابے ”نیک راہی پنت“ (مناجات) ایرکنگ بوتگ ات۔ چوش ات
 کہ ہر کس ء پہ رضا وتی گر جا ء کار کرت۔ آرا اے توشگ جاہ ء تہار وگ ء
 اجازت دیگ بوتگ ات۔ نوں بچک ء ذہن ء اے تدبیر اتک کہ اگاں آوڑے نا
 وڑے ء اے بزانت کہ پادری واعظ کنگ ء وہد ء کجام عبارتوں سک ء، ء گوں

دش گئی ء تلاوت کنت تہ پہ آئی اے بوگی حبرے بیت کہ آلفظ ء حرفانی ہیا
تعلق ء رشتہ ء پول ات بکنت۔

بہر حال ہر دیں ذکر (عبادت) ء وہد بوت ء لاطینی زبان ء ہما لفظان

یا چہ آہاں لہتینان ء کہ پادری ء پہ وش گئی تلاوت کرتگ ات انت بچک ء زبانی
یات کرت انت۔ مارا اے حبر مننگ لوٹیت کہ پادری ء لفظانی ترتیل سک بچک ء
پدر نہ ات ء باز رند ء چو ہم بوتگ کہ آئی سچ تلاوت ہم نہ کرتگ۔

بہر حال پادری ء ہمانیک راہی دعاہانی تلاوت کرتگ ات، لہتیں روج ء

رند چہ ایشاں یک یکے بچک ء را حفظ ات انت ء آہانی پدا گوشگ ء حد ء سر
ات۔ یک روچے آغلہانی گودام ء پشتی نیمگ ء اے نیک راہی دعاہانی ورد ء ات
کہ مزنیں سائیں ء آرادیت۔ آئی گمان ء بچک پادری ء گیرگاناں گرگ ء انت
پمیشکا آئی بچک ء را گوں لگت ء مشتاں مان بست۔ آخر کار آئی لٹ ہم وارت۔

تنیکت ء آ نیک راہی دعاہانی کتاب ء اے عبارتاں شری ء گیشینت نہ

کنگ ء ات کہ پادری ء گوں وش گئی ء الہان کرتگ ات انت کہ اے ویل دیما
اتک کہ چہ ایشی پہ ادار کی آئی وانگ ء جہدانی دیما ہلاسی ء لکیر (خطِ تمنیخ) کشگ
بوت۔ آئی نعمت بخشیں مزن ارواح یک مزن تاون دہیں نادرھی یے ء آماج بوت۔

فلسفی سرجمیں تاک چند ء موسم ء تہت ء باہوٹ ات۔ سردی اتک بلے

آئی جاور شرتر نہ بوت۔ یک روچے باریں آئی دل ء چے گوشت کہ آئی وتی برف
ء گاڑی کہ چاریں نیمگاں سچ ات، کشائینت ء یک ہمساهگے ء زمینانی کہ چہ آئی
لوگ ء لہتیں میل ات، سرا روگ ء ارادہ کرت۔ بچک ء را ہمرائی ء روگ ء

اجازت رست۔ آ گاڑی ء تہا کوچوان ء پشت ء اوشتات۔

وہدے گندے آسربوت، پیریں فلسفی مہماندار ء ہمرائی ء پاداں گران
کنان ء کشان ء پہ وتی گاڑی ء نیمگ ء روگ ء ات۔ اناگت ء آئی یک مرگ
دیت کہ راہ ء سرا کپتگ ات ء آرا سردی ء ٹریننگ ات۔ آہمودا اوشنات گوں
لٹ ء آراے دیم ء آدیم لیٹینتے۔

”تنی خیال ء ایشرا چینکس دیر انت کہ ادا کپتگ؟“ بچک ء، کہ آئی
پشت ء گر میں آپانی بوتلے ء گوں تچان ء پیداک ات، وتی مہماندار ء چہ اے
جست کنگ ء اشکت۔

پتوات:

”بوت کنت یک کلاکے ء چہ اے ادا کپتگ، بلے اے ہم بوت کنت
کہ ہشتگے بیت ہدا کپتگ۔“

پیریں خیالانی جہانے ء ات، ہمے ساعت ء آدیما تک ء بے حالی ء
وتی مہماندار ء چہ موکلے لوٹ ات۔

وہدے گاڑی راہ گپت تہ آئی گوں بچک ء درائنت: ”ڈک! ایشی
گوشت تنیکت ء تازگ انت۔“

برگاہ ء سیاہی مان شانان ات ء برف پوشتگیس کشار ء امبازاں
زوران ات۔ سردی ء زور دم پہ ساعت گیش یوان ات ہمیشکا آہاں وتی گاڑی
کیشر تاجینت۔ چوش بوت کہ گش ءے آمزین دروازگ ء پترت انت۔ یک
کلینکے کہ وتی ڈھب ء چہ وڑے نا وڑے دراتلگ ات، گاڑی ء چیرا اتک۔
کوچوان ء مرغ ء رارکینگ ء وسیں جہد کرت بلے وہدے آوتی جہداں سوب
مند نہ بوت تہ پیریں فلسفی ء آرا پہ اشارہ گاڑی ء دارگ ء حکم دات۔

گاڑی ء تہا آئی کھیل ء پوست ء چادر مانپوشنگ ات۔ آئی پہ زورے
اشان ء یک کر کرت۔ بچک ء آرا دست ء گپت ء پا آتنگ ء کھک دات۔ آچہ
گاڑی ء ایر اتک، کوچوان ء اے گوشگ ء ابید ہم کہ سک مردانت، آجا جاگہ ء
شت کہ مرغ کپنگ ات۔

آمرنگ ات۔

پیر مرد ء گوں بچک ء درائنت: ”ایشراچست کن بیار۔“

”ایشی روتاں گش۔“ آئی حکم دات۔

کوچوان ء وھدے وتی نزور ء لاغریں ولجہ ء را سردی ء سرا اوشنگ ء
دیت تہ آئی دل ء نہ من ات ء جُستے کرت: ”آیا اے کار بورچی ء بوت نہ
کنت؟“

”اناں۔ ادا شرتر بوت کنت۔“ آئی پتو دات۔ ”ڈک من زانیں تئی

جیب ء چاقویے الم ء بیت ء مارا برف ہم پکار انت۔“

بچک ء انچو کرت ء پیریں فلسفی کہ آئی وتی نادراھی ء سردی شموشنگ ات
انت، وت جہل بوت ء مزینں جھدے ء پد چہ زمین ء چنکے برفے زرت ء مرغ ء
لاپ ء تہا دیان بوت۔

بچک سرپد بوت۔ آئی ہم برف چست کنان ء وتی استاد ء دست ء

دات، مرغ ء لاپ چہ برف ء پُر بوت۔

پیریں فلسفی ء گوں جوش ء درائنت:

”اے تازمین پتنگے ء تازگ بیت۔ برو ء ایشرا درگ جاہ ء پنجنہیں فرش

ء سرا ایر کن ء بیار۔“

آئی ء مارت کہ آئی دم برنگ۔ آئی بچک ء سہارہ ء، کہ آئی برف ء
پُریں مرغ بھلاں داشنگ ات، وتارا کشان ء چکان تابان ء سرکرت کہ نزدیک ء
ات۔

آنچو کہ بان ء پترت چہ سارتی ء آئی بدن لرزگ ء لگت۔ دومی سہب
ء آرا مز نہیں تپے ء ماڑ پت۔

بچک ملور ء بے چاڑ ات۔ اداشت، اوداشت ء ہر وڑاوتی استاد ء تب
ء زانگ ء جہد کرت۔ آرا حج معلوم نہ بوت۔ پراہ ء شاہگانیں جاگیر ء سرازند چو
ہمک روج ء گوازن ات۔ سیمی روج ء جاور بدل ات انت۔ آرا وانگ ء بان ء
لوانینگ بوت۔ پیریں فلسفی یک تنکیں پلنگے ء سراج ات۔ آرا مز نہیں جُل ء
کمبلے پر ات۔ در ء دریگ تیچ ات انت ہمیشکا بان سردات۔ آئی لرزینان ء بچک
ء چہ جست کرت:

”آ مرغ کہ لاپ چہ برف ء پُر کرت، نون چون انت؟“

”بالکل تازگ درا کنت۔“ بچک ء پتودات۔

”باز جوان۔“ پیریں فلسفی ء پہ دل یکیمی دارینت۔ ”دور روج ء رند مناپدا

ایشی بابت ء حال بہ دئے۔“

بچک وھدے ڈن ء دراتک تہ آپشومان ات کہ آئی مرغ پرچا
نیاورنگ ات۔ پیریں اتینکس نادراہ نہ ات چو کہ چلو پہ کار ء ملازمانی گوشگ ات۔
دور روج ء سراج درندا آئی برف بدلینت انت۔ چہ مرغ ء لاپ ء کوهنیں
برفے کش ات انت ء نوکینے مان گینک انت۔ اے وھد ء کہ آپہ نادراہ جاہ ء
شت مرغ ء براج میں عیبے مان نیست ات۔

آنکلیکیں جاور ۽ جنجالاں گوں دیم پ دیم بوتگ ات۔

ڈاکٹر چہ دار لاسلنت ۽ اتلگ ات انت۔ نمام پوٹ ۽ مدام تواریانی
جیرکاں جاسک ات۔ برے اے تواریاں سبک سبک ۽ سبک سبک ۽ دروشم زرت
۽ برے انچوگمان بوت کہ کسے ۽ را حکم دیگ بوٹگ ۽ انت ۽ برے اے تواریوت
گلائی ۽ چاپلوسی ۽ رنگ ۽ اشکنگ بوت انت۔ ہر نیمگا در آمدیں شکل ظاہرات
انت۔

یک ملازمے ۽ کہ گند پر داتگیں تالے گون ات یے آراسک حبر دات
۽ آراڈن ۽ درکرت۔

سہب تا بیگاہ آئی باز براں جہد کرت کہ آنادراہ جاہ ۽ سر بہ بیت، بلے
ہمک رندا آ بے سوب بوت۔ انچوگندگ ۽ اتک کہ اے در آمدیں ڈاکٹر ہمداپہ
مدامی جاگہ کنگ لوٹ ایت۔ اے حبر ہم آئی خیال ۽ اتک کہ اے ڈاکٹر چومزن
جونیں سیاہیں مرگ ۽ پیریں فلسفی ۽ ہڈاں چونڈگ لوٹ ایت کہ آنوں بے یار
مدت گار ۽ کپتگ۔ آئی چہ سارتی ۽ مدام لرزینت بلے یک وڑے پہ آئی اے
سارتی ۽ نف است ات اے حاترا کہ تجربہ ۽ سیت ہمیش انت کہ نکلینک ہر پیا سرد
بہ بیت۔

وہدے شپ ۽ شام ۽ وہد بوت تہ سیاہیں مزن جونیں مرگانی رم گار
بوت ۽ بچک ۽ رانادراہ جاہ ۽ روگ ۽ موہ رست۔ نادراہ یوک ۽ وہتگ ات، آ
دگہ کل نان ۽ ورگ ۽ دزگٹ ات انت۔ یک کسانیں پلنگے ۽ نزیک ۽ وانگی لیٹے
کہ سبزیں شیڈے ۽ تہات۔ پیر مرد ۽ دیدمادگہ وڑے جتائیں کر چک ات انت ۽
آئی بدن زرد ترنگ ات۔ آئی چم نزات انت، بلے ڈڈیں رضایانی سراپہ بے

انانی سرگ ء ات انت۔ بان ء تہا جس ات پرچیکہ درء کھڑکی بند ات انت۔

بچک ء دیم پہ پلنگ ء لہتیں گام جت۔ مرغ آئی دست ء ات ء آئی ء
مُھر داشتگ ات۔ آئی باز رندا آست آستہ توار پر جت: ”مننی ولجہ!“ آرا حج پنہ
نہ رست، بلے اے زانگ بوہگ ء ات کہ نادراہیں مرد داب نہ انت پرچیکہ
برے برے آئی لٹ انچو سُر ت انت کہ گوش ءے آگئے کنگ لوٹ ایت۔

بچک ء چہ وتا اے سٹک داشتگ ات کہ تجربہ ء ردا آرا انگت ء سرء سوج
پکار انت، کہ آہانی باز ارزشت بیت ہمیشکا آئی فیصلہ کرت کہ پیر مرد ء دگوش ء
گوں وت گور کناہینیت بلے چہ آئی پیش کہ آناد ء گندلاں بکنزینیت آرا وتی
ڈبہ کہ مرغے مان ات، کرسی ء سرا ایر کنگ کپتگ ات۔

آئی انچو مارت کہ گوش ءے چہ پشت ء آرا کسے ء گپتگ ء داشتگ ء آرا
وتی نیمگ ء کنگ ء انت، یک زند ء پزوریں مردے کہ آئی رنگ چو میٹ ء ات،
آرا انچو چارگ ء ات کہ آکشنڈھے۔ آئی وتی دماغ حاضر کرت۔ وتارا چہ
پزوریں مرد ء دست ء در کرت۔ وتی ڈبی یے زرت ء گوں یک دورے ء چہ
دروازگ ء ڈن اتک۔

وہدے آغلام چوٹ ء سر بوت تہ آئی مارت کہ چلو پہ کارے ء کہ چہ
پدیانکاں جہل ایر آیان ات، آرا دیستگ۔ اے تہ شر نہ بوت۔ آنوں چوں باور
کناہینیت کہ وتی بستار داریں تجربے ء ردا آپہ نعمت بخشیں مزن ارواح ء حکم ء سرا
ادا اتلگ؟ بان ء درء کھڑکیاں چہ اے پدر بوت کہ پیریں فلسفی نوں سرجمی ء
ڈاکٹرانی رحم ء کرم ء سرا انت۔

نووں آئی دیست کہ یک چلو پہ کارے پہ اسپ ء بنجاہاں روگ ء انت،

پمیشکا آشب آئی ء بے ورگ ء گوازینت۔ آئی ء مرغ ورگ جاہ ء فرش ء سرا ائی
 کرت ء وت وردن ء وراک ء کوٹھی ء پترت۔ آرا پٹ ء پول ء زم وقتی سرا
 درنجوک گندگ ء اتک پمیشکا آئی آشب پہ لینگ سہب بوت۔ دوئی سہب ء
 وهدے آچیر بوتگیس جاہ ء چہ در اتک تہ آئی دل سک لہرزگ ات ء آمزین
 تر سے ء آماج ات۔

کسے ء آئی نیمگ ء چمان ء چست نہ کرت ء نہ چارت۔ لوگ ء دیما
 مردمانی رو آ ات۔ نعمت بخشیں مزن ارواح ء سہی مہلہ اے کوڑ ہیں امروزیلہ
 داتگ ات۔ سرجمیں روج ء بچک بے سراترات چو گوش ء کسے ء آئی سر ء تہا
 زور ء چیزے جنگ ء آئی دماغ و اب (سُن) انت۔ آمارگ ء ات کہ آوتی استاد
 ء مرگ ء ویل ء پھیر سکت ء شموشت نہ کنت۔

بیگاہ ء مان شانگ ء وهدے آبرف ء پڑیں پیالہے ء گوں ورگ جاہ ء
 پترت تہ آرا گیشتر تورت کہ نوں اے ناسرجمیں تجربہ بجمبر سرجم نہ بیت۔ آئی چتھاں
 ارس گل گل بوت انت ء پٹ پٹ ء آئی ارس کپت انت۔ اے مزن شانیں
 سازگ (دریافت) ء چے بیت؟

آئی وهدے بیرا کرت، تہ آئی پادگ سک گران ات انت، آدم پہ
 ساعت چک جنان ء پشت ء چاران ات کہ آئی پادانی نشان چو مدام ء نشاناں چہ
 زمین ء سرا گیشتر گندگ نہ بنت۔ ادا آرا معلوم بوت کہ چہ لندن ء اتلگیس ڈاکٹر
 تینکت ء ہمد انت۔ آوانی گاڑی لوگ ء دیما اوشتوک ات انت۔

آئی دل ء نہ لوٹ ات بلے پہ ناعلاجی آئی ء پکائیں ارادہ بست کہ وقتی
 تجربہ ء احوالاں گوں ہے ڈاکٹراں گوشتیت کہ اے زانندھیں مردم انت ء اے حبر

بچک سبک سبک ء پھ وردن جاہ ء ر ہادگ بوت بلے ڈن ء اوشتات۔ پدا
 زوت زوت ء پدتر ات ء تچان ء پھ بورچی ء شت۔ آئی دیست کہ بورچی ء پاد ء
 ایرنگ ء جاگہ نیست۔ پھ قبر ء کسارت کہ ہر کس اتلگ ات آوانی حاترا ورگ
 جوڑ بوہگ ء ات۔

”تو اے مرغ ء چوں کنگائے؟“ ورگ جوڑ کنوک ء زھر ء زھر جست
 کرت۔ ”اے تہ بداتگ۔“

”اے چشمیں مزینیں حبرے نہ انت۔“ بچک ء پتو دات۔ ”نعمت بخشیں
 ولجہ ء ہم گوشگ ات کہ اے مزینیں حبرے نہ انت۔“

ورگ جوڑ کنوک ء پھ دمان ء ساعتے آئی نیمگا پھ بے انانی چارت۔ پدا پھ
 زھر کنکی دروازگ ء نیمگا ر ہادگ بوت، آئی دست ء تھالے ات گشے چیزے ء
 رتچگ ء ڈن ء روگ ء ات۔

بچک باز پھ ہدو کی آئی پشت ء راہ گیت۔
 ”تو ایشرا کے بچار“ بچک ء دز بندی کرت۔

”ورگ جوڑ کنوک زھر ء پُر بوت۔ مرغے زرت، چوپیرانپ ء چکرینت
 ء ڈن ء مانے بُرت۔“

”آیا ترا دگہ کار نیست۔“ آ زھر ء ترگی ات ء چومتیں پیل ء نہردگ
 ء ات۔ ”نعمت بخشیں ولجہ ء میت لوگ ء ایر انت ء تو.....“

زہرتہ بچک ء ہم اتک بلے آئی بے ترپ ء تواری ء شت مرغ چست
 کرت ء درشت۔

دیم ء ساعت پھ قبر ء کسارت ء دودانی سرجم کنگ ء گوست۔ بچک ء را

ہم سرء کچینگ ء موہ نہ رست۔ برے آئی اسپ گاڑی ء بست انت ء برے تہی
کرت انت۔ شپ ء چہ ژند ء پندی ء آ بے شک و اب کپنگ ات اگاں آراا۔
حیال مہ اٹمیں کہ مرغ ء برف بدلینگ لوٹ انت۔ آئی مارت کہ نوں دگہ امیت ء
آسرا نیست، بگندے نوکیں عہد حلاص بوتگ۔

یسی روج ء کہ میت کل کنگی ات۔ آرا شو دگ بوت ء شر شر میں لیس گورا
دیگ بوت۔ موسم و سردی بیگ ات بلے روج ء برانزاں موسم وش کرتگ ات۔
گر جا ء گھنٹی تو رء ات انت۔ بچک ء ہم مارت کہ گوش ء آئی تہا عجیبیں بدلی یے
اٹگ۔

آئی جبیں ء نوکیں امیتے ء سرچست کرت۔ آوردن جاہ ء پترت ء تا
دیراں روک روک ء مرتیں مرغے چارت۔ آرا سڑگ ء کسانیں نشانی ہم گندگ ء
آہگا ات۔ آئی گوں تہمبل ء مرغ ء لاپ چہ برف ء پُر کرت۔ ڈبی ء کرت ء
زرت ء حلك ء نیمگا رھا دگ بوت۔

آپہ گل ء وشی، شینزاران ء وتی بلک ء بورچی ء، کہ چھتے جبل ات،
پترت۔ آما ت ء پت ء چہ آئی کسانی ء اے کوڑ ہیں امروز یلہ داٹگ ات ہمیشکا
آئی وتی دل ء حبر مدام گوں وتی بلک ء کرت انت۔ پیرا و آئی وتی بلک ء را
حال نہ دات کہ ڈبی ء چے مان، بلے آپیریں زال ء را کہ وتی پوشاکاں پہ جنازہ ء
ہوار بوٹگ ء بدلینگ ء ات، نعمت بخشیں ولجہ ء تجربہ ء تفصیل ء گوشگ ء لگت۔
آئی گوں صبر ء او پار آئی حبر اشکت انت۔

آخر کہ آئی ہم گپ جت۔ ”اے کسانیں گپ ء و ہر کس زانت کہ چہ
سارتی ء مرغ یاد کہ چیز بدایت تا بہتیں و ہد تازگ مانیت، ایشی تہا عجیبیں حبر چے

انت؟“

”منی خیال ء ایشرا انگت ء تو وارت کن ءے۔“ بچک ء پتو دات۔ آئی
جهد کرت کہ وتی حبر ء انچو ظاہر بہ کنت کہ انچا ہادپ ء درا تلکلیں حبر ءے ظاہر بہ
بیت۔

”چے گوشت؟ من اے مرغ ء بوریں؟ کہ پتگے بیت مرگ۔ تنی سر شر
انت۔ نون و اے زھر جوڑ بوتگ۔“

”اگاں اے ہما وهد ء چہ کہ اے مرگ، ایشی تھاہج تیمیں بدلی نہ
اتلگ گڑاچوں زھر جوڑ بوتگ؟ اے نعمت بخشیں ولجہ ء گاڑی ء چیرا اُتک۔ اے
سلامت ات۔“

”بلے تھا چے، تھا چے و خراب انت۔“ پیریں زال ء درائینت۔ آئی
سگ ء او پارھلاس بوہگ ء ات۔

”من نہ منیں۔“ بچک ء گوں نترسی پتو دات۔ آئی ترپنا کیں چم مرغ ء
سک اتنت۔ ”اے سرجمیں وهد ء اشی لاپ ء تھا برف بوتگ۔ منی خیال ء من
ایشرا بگردیں۔“

پیریں زال زھر ء پُرات۔

”توہج مکن، بلکن ء منی ہمرائی ء جنازہ ء بیا گوں۔“ آئی ء حبر ہلاس
کنگی وڑے ء دارینت۔ ”خدا ء غضب۔ آ نعمت بخشیں ولجہ ء چہ تو ایتکس نیکی
کرتگ۔ شر ہمیش انت کہ تو چوشریں مردم ء چہ جنازہ ء روگ ء منی پشت ء
آهان بو۔“

بچک بے ترک ء توارات۔ وهدے آوتی سیاہیں پڑم ء رومال ء وتی

مرد و بیب با چو گز و تریزان کت آگئی چه مرغ با لب و دلف کشت نت نشتی با
 پنڈت با دلف با حشر و کسے تم پختے نہ پختے۔ پر آگئی بشارتین و نازیک و
 زردی مر پادگرت کتے دلف با آپ تم شک بہ بنت۔

بی نزل با تر کیشتر دیشتر نہ زت و احد۔ آتور بدت تا بنا پادگرت
 زرد و کت دست با پختے با دلی عمر کئی با چو کت با نزل در آکتے۔

تاریت با آگوں بب با آگئی عمر کئی با شت۔ دگے کتس جنس مر پدی
 جت زرد با بو ریو کت با دگے با ات نت۔ با کت با پچک با پیرے جت۔ کئی
 پر دلف با کتے با آگوں کت ت۔ کئی دلی لب چوت کت با دلی پر دگے
 پنڈت نت آکتے با جنن تا مینے و نازیک با مر بدت نت آگئی مر نشت با دلی
 پاک با مشک با کت۔

کتے در شک۔ آگئی در اینت۔

بی نزل شکی کت چوں تر چو کت با ات۔

کوں۔ تو شت ز کتے۔ آگئی بو شت۔

کوں۔ آگئی پر بی نزل در اینت۔ آگوں تر با در نہ کت منی کت با

تغیر پادگرت بیت بو دلی با دلی۔

بی نزل کئی نازیک با شت۔ کت با ترک ات۔

کدک با چو دلی بو حداس بوت۔ حکم با مرد و تمویکت با آکتے با ات
 نت۔ بب کت آگئی کسواس کم تران ات۔ ددگوں جو پ دیون دگے با شت با
 شت نت۔ پر ایچن نزل با دگوں شکی در اینت۔ آگئی تر الے حیل نہ
 دگت ات کد دگے نہ بدوں۔

بچک ء دپ دو تلک ات۔ پیر زال اوشتات۔ آزندگ ء ات۔ سارقی
چہ آئی وس ء سگ ء کیش بوان ات۔

”اگاں تو تا دہ ۱۰ منٹ ء منی پشت ء نہ اُتک ئے۔“ آئی ورائیت۔
”گڑامن تنی برات ء حال دئیں بلے آتی ہڈاں بوریڈیت۔“ ء آرحناگ بوت۔
نوں آتیز روگ ء ات۔ آراترس ات کہ جنازہ ء ہوار بوجگ ء نیکیں سماعت ء
چہ زبہر مہ بیت۔

بچک ہمودا نشنگ ات۔ آدور سرات۔ بچک سبک سبک ء چہ وتی جاگہ ء
پادا تک ء پدا و اترات۔ آئی ء دم پہ سماعت چک جت، جاگہ جاگہ لنگے ہم
کرت، پدا و ہدے آاندیمیں جاگہ ء سربوت کہ پیر زال ء چم پہ آئی نہ کپت
انت تہ آوتی ساری ء گاماں روگ ء لگت۔

وتی گدان ء مرغ ء نزیک ء نشت ء آرا پہ اُمیت ء واہگی پجتاں چار
اتے۔ پدا کے فکرے کرت کہ من ایشرا آیانی تہا لہڑ دئیں، پدا ایشی پادے وریں،
گڑازانگ بیت کہ زہر کپتگ یاناں!

آتنیکت ء ہمودا نندوک ات کہ سے ۳ توپانی توارے اشکت۔ توپ
بیرم دیر ولیم، وائی کانٹ سینٹ البن، گوستگیس انگلینڈ ء لارڈ، فرانس بیکن ء
عزاز ء جنگ بوت انت۔ تنکہ آزندگ ات آئی عہد ء مردماں پہ آئی بداتک بلے
عملی سائنس ء پڑا آئی کشنگیں جہد ء جفاہانی سبب ء آئی عہد ء دومی مردم آئی کار ء
ساڑاہگ ء ات انت۔

کس مہ کنڈیت

میلان کنڈیرا

اے آزما تک (طویل مختصر افسانہ) چہ میلان کنڈیرا (Milan Kundera) ء آزما تکانی دپتر ”کنڈیگنی مہر“ (Laughable Loves) ء چہ زورگ بوتگ کہ اے کتاب 1969 ء چاپ بوتگ، ایسرا اجمل کمال ء چہ انگریزی ء ماں اُردو ء رجینگ ء اے آزما تک ”آج“ ء پنجاہ ء یکمی شمارہ (جنوری 2006) ء چاپ بوتگ۔ ”کنڈیگنی مہر“ ء تہا کنڈیرا ء ہفت آزما تک مان انت۔ اے آزما تک کہ پہ رجانک ء گچین کنگ بوتگ ایسی سرنام انگریزی ء Nobody will laugh انت ء اُردو ء ”کوئی نہیں ہنسے گا“ ایر کنگ بوتگ۔
نوں بلوچی ء ”کس مہ کنڈیت“ ء نام ء شمسے داستان انت۔

میلان کنڈیرا چیکوسلواکیہ (چیک ریپبلک) ء نامداریں نبشتہ کارے۔ 1929 ء چیک ریپبلک ء برنو ء ہند ء ودی بوتگس کنڈیرا 1975 ء درانڈیہ بوت فرانس ء شت جاہ منتد بوت۔ چہ ایسی پیش آئی بازیں نادلے نویتگ ات ء چاپ ء شنک بوتگ اتنت۔ فرانس ء درانڈیہی ء عہد ء آئی ء چیک زبان ء دگہ

(۱)

”مناد گہ کے واٹن بہ دئے“ کلاراء دژائینت نممن ہم گوں آئی اے
 حیاں ء تپاک کرت۔ پہ مادویناں سلوووتس واٹن ء نوکیں بوتل ء چچ کنگ چہ نابا
 انچائیں حبرے نہ ات ء اے پدی ایٹی مناسیں سبب ہم است ات۔ اے روتج
 ء مناوتی یک پٹ ء پولی نبشتانکے ء گڈی بہر ء چاپ ء شنگ ء مژ رتگ ات نم
 اے زرباز اتنت کہ ایشرارژنی ازم ء یک گچینیں تاکبندے، بہر ء مرا (قسط وار)
 چاپ ء شنگ کنگ ء ات۔

اے نبشتانک (مقالہ) ء شنگ کنائینگ ارزان نہ ات۔ من ہرچی
 نویتگ ات آشری ء بحث ء جتتی ء اڑوکی ات۔ منی گوٹگیں نبشتانک ہمے سبب ء
 تاکبند رژنی ازم ء پیراں سال ء دورچاریں شوکاراں واتر (واپس) کرتگ اتنت،
 ء پدا ایشراکم ارزشت داریں تاکبنداں شنگ کرتگ ات کہ آوانی شوکار ورنہ
 اتنت ء گیشیں راہند دوستی (قدامت پرستی) ہم آوانی تہانیت ات۔

ٹپال آروک ء شاہدربرجاہ (یونیورسٹی) ء گوں ژرانی لفافہ ء یک دگہ
 نمدی یے ہم سرکرتگ ات؛ یک بے ارزشتیں نمدی یے؛ سہب ء مبارکیں
 ساعتاں من اے نمدی ء سرسری چمشانکے داتگ۔ بلے نوں لوگ ء، کہ شپ ء نیم
 ات ء واٹن کساس ہلاس بوتگ ات، من آپہ ہردکانی ساعتانی وش کنگ ء حاتراچہ
 میز ء چست کرت انت۔

”شرف مندیں کامریڈ، ء اگاں چہ تئی نیمگا اجازت بہ بیت تہ، منی
 سنگت۔ منی سنگت“ سکت ء ونت ء کلاراء را اشکلنائینت۔ ”اے نمدی ء نویسگ ء
 منا، یک انچیں مردے ء کہ گوں آئی تئی چچ گند ء نند نہ بوتگ، پہل بہ کن۔ اے

نمدی ء من پہ اے دز بندی کنگ ء نویرگاؤں کہ تو گوں ایسی : واریں نبشتا تک ء
 بوان۔ اے راستے کہ من گوں تو پچاروک نہ اوں، بے یک انچیں مردے ء بہت
 ء ترا شرف دمن کہ آئی چم دیست ء زرتگ ء کیشیتکلیں آسرمنی پٹ ء پول ء
 آسراں گوں بہد پ انت، ء اے حبر پہ من عجب انت۔ پمیشکا پہ درور، بے شک
 من تنی زرتگ ء کیشیتکلیں آسراں، ء چہ تنی مزن شانیں دیم پہ دیکی کنگ ء تپاسانی
 (تجزیہ) دیما پہ ادب سرء جبہل کنیں بے اے خیال ء نیمگا تنی دلگوش ء شری ء
 گور کنائینگ ء ابید ہم دگہ راہ نیست کہ ”چیک ازم“ (چیکو سلواکیہ ء ازم) ہمک
 عبء گوں لس مردماں نزدیک بوگ۔ اے لیکہ چہ تنی نبشتا تک ء وانگ ء پیسرمن
 پد رکرتگ ات۔ من ایسرا آسانی ء ثابت کرت ہم کنیں، پرچیکہ دگہ چیزاں ابید
 گوں منا گواہ ء شاید ہم است۔ پدا ہم، اے بستار داریں حبرے نہ انت، پرچیکہ
 شمنے نبشتا تک.....“ چہ ایسی رندمنی فہم ء زانت ء سرپدی ء گیشتریں توصیف ء
 ساژانگ بوگ ات۔ ء پدا یک درخواستے : آیا من آئی نبشہ کرتکلیں نبشتا تک ء
 سراہمشانک دات کنیں۔ بزاں اے نبشتا تک ء قدر ء قیمت ء بابت ء ”تا کہ بند
 رثنی ازم“ ء شوکارانی نام ء یک نوئے، پرچیکہ شش ماہ انت کہ آاے نبشتا تک ء
 ردکنان انت، آہاں آراکشگ کہ منی لیکہ اے بابت ء گڈ سری لیگ بنت،
 پمیشکا من اے نبشتا تک ء نویوک ء گڈی امیت اتوں۔ سرجمیں تہاری ء روج ء
 یکیں شہم۔ مادونیناں زیتورسکی جوانی ء چیوہ گپت کہ آئی مزن نسبیں نام ء مارا
 جادو ء سحر کرتگ ات۔ بے اے درست یوک ء پہ مسکرائی ء مُشکلی ات کہ چہ ایسی
 کسے ء راتاوان بارکتی نہ ات۔ پرچیکہ آئی پہ منا ساژا ء ستا ء گلاگ ء آلفظ گچین
 کرتگ ات انت، آہاں اے شریر وائن ء ہراہی ء منی تب ء تہانا زری ء نرمی

یے ودی کرتگ ات۔ انچیں نرمی یے کہ۔ چہ سرتبیں جہان ء من حدو کی مارگ ء اتوں۔ بلے چہ درستیں جہان ء کیش گوں کارا ء، پر پیکہ آاے و ہدائی دینا نندوک ات و ہدیکہ سرتبیں جہان چہ منی چہماں اندیم، ورشو و تہس دمگ ء اتیں منی تنگ ء کسانیں فلیٹ ء دیوالانی دومی نیمگات۔ ءاے و ہدای جہان ء رانخشک ء منی گورا ہج نیست ات ہمیشکا من کارا ء رانخشات کم ء چہ کم وعدہ ء قولانی عبہ ء۔

کارا یک شریں ء حانواد ہیں کہولے ء پست سالی جنگے ات۔ اوہ اے من چے گشت؟ شریں کہولے ء؟ حانواد ہیں کہولے ء! آئی پت بنک ء نیجر ء عہدہ ء کار ء بوتگ ء سن پنجاہ ء دہک ء آرا برزیں ہستومندیں (بورٹوا) تک ء جہکیر (نمائندہ) منگ ء چہ پراگ ء باز دور چیلاکو و تہس ء دمگ ء درانڈیہہ کنگ بوتگ ات۔ ہے حاترا آئی جنک ء گلی ریکارڈ (پارٹی ریکارڈ) خراب ات ء آپراگ ء یک مزنیں گد ء پوشاک ء کار جاہے ء دوچکر ء جہت ء کار ء ات۔ تعصب من سکت نہ کنیں۔ من نہ منیں کہ پت ء ہستومند بوہگ ء اثر آئی چک ء جینز ء سراہم کپنت۔ من چہ شامجست کنیں مرچی کئے چہ جہلی تک ء تعلق داریت ء کئے گوں ہستومندانی تک ء؟ درست انچو ہورتور بوتگ انت، ء چیزاں گوں دومی انچو جاگہ بدلیتنگ کہ باز براں چاگردی گالبنداں (سماجیاتی اصطلاحات) چہ چیزے ء راسرپد بوہگ سک گران بیت۔ اے و ہدائی دیمای یکنگی دژمنے ء را (طبقاتی دشمن) نندوک گندگ ء گوں من آرا کے ہم وتی نکئی دژمن نہ مارگا اتوں؛ ایٹی چپ منی دیمای یک زیبائیں دوج گرے ات کہ آئی دل ء تہا پہ و تاگیش حب ء حدونا کی ودی کنگ ء جہد ء پہ وش دلی آرا چہ آروزگار ء (ملازمت) نفاں پوہ

کنگ ء اتوں کہ وتی پچاروکی ء تعلقاتاں کارمرزکنان آرا دیانینگ ء من قول ء
عہد کرتگ ات۔

من آرا باور کنائنت کہ آئی چیمیں شرنگیں جنکے دوچوکیں مشین ء دیما
ننگ ء گوں وتی شرنگی ء بباد بہ دنت، نہ وشیں حبرے، ء من فیصلہ کرتگ کہ آرا
ماڈلے بوگی انت۔

کلار ء ہج پیمانہ کرت ء ما آشپ گیشیں وشی ء وتی رضابانی تہا
گوازینت۔

(۲)

مردم چہ وتی اتیں وہا (زمانہ حال) انچو گسرکپیت کہ گشے آئی چماں
پٹی یے بندگ بوتگ۔ آسرگوست ء چہ کہ آاصل ء گوزگ ء بیت آئی بابت ء آرا
یوک ء اٹکل ء اندازہ جنگ ء اجازت بیت رندا وہدے آئی چماں چہ پٹی تچ کنگ
بیت تہ نوں آپہ وتی گوست (ماضی) ء چکت جنت ء آرا چمشانکے دنت ء آرا
معلوم بیت کہ آچونیں سرگوست ء تجربے ء گوستگ ء آئی بزانت چے ات۔

آشپ ء من وش اتوں کہ وتی سوب مندی ء جام ء نوشگاؤں، ء منا
اے گمان ہم نہ ات کہ اصل ء منی بربادی چہ ہمدانگ بیت۔

ء اے حاترا کہ من گمان ہم نہ کرتگ ات۔ ہمیشکا دومی سہب ء من پہ
گلے واب ء پاداٹکوں، اگاں چہ کلار منی کش ء تنیکت ء وپتگ ات ء دراجیں دم
کشگ ء ات، من آمدی ء ہراہی ء ہشتانک کش ات ء وشیں تے ء گوں بے
کماری ء بیزاری ء چمشانکے دات۔

ایٹی بٹن کہتے "یکوش آئیش"؛ پیاسہ، ڈرائیگ، بلڈ، ڈرگم، اسٹیم، اسٹیم
 راستی ہم ایٹی ہمارے کاک ہم نہ کرزت کہ من پہ ایٹی کو، زیت انت۔ اے
 ایوک، عا میں حبرانی کوتے ات کہ ایٹی تہا بیج وڑیں رو پہ روی، بی، نہانے
 نہ گواہت۔ غ نیکہ۔ چہ ایٹی پاکائیں، ائی کیں لیلہ، دیالے ٹیش، کک، ہا
 پد ر بوت۔ یوک، بے کار، بے نہیں، ہٹانکے ات۔ ہمارو بی، "تا بون، ڈی
 ازم"، شوکار ڈاکٹر کلاوسک، (کہوت ہم کے کیش کیٹک، واریں، م،) فون
 منی اے لیکہ کیشتر پکت کرت، آئی، منا یونیورسٹی، فون کرت؛ "ترا، پ
 زیتور تسکی، بنشتانک رست؟..... شر اے جیزہ، باس کن۔ بیج لیکچرار ایٹی
 پیرا شری، چندنگ، پدا ہم آپوراہ، کننگ، انگت دیما کنیت۔ اے حبر آئی
 دماغ، نشنگ کہ تنی حیال اے بابت، کیشتر بلدی، پکت انت۔ آرا دو رواں
 (جملہ) بہ کش کہ ہرچی آئی نوینگ، آہشکلین پوتاری انت، تو زانت کہ اے
 چوں کنگ بیت۔ تراز ہر شانیں لفظانی گچین شتر کنیت۔ بس چہ ایٹی پدا رست
 ایمن بنیں۔"

بلے منی تہا گشے چیزے، منا کن کرت؛ من پرچا پہ زیتور تسکی، جلا
 و آگدہ، بہ زورین؟ آیا پہ اے کار، شوکار، پکار منار سیت؟ چہ ایٹی ابید منا اے
 ہم یات ات کہ "تا کبند رژنی ازم"، منی بنشتانک کیشیں احتیاط، رد، رد کرتک
 ات؛ دگہ ایش کہ زیتور تسکی، نام منی ذہن، کارا، سلوو ووتس، بوتل، ڈولداریں
 شب، نسبت، محکم، بندوک، ہمگر بیج بوتگ۔ غ کڈی حبر ایش، من چہ ایٹی
 انکاری نہ اول اے یک بنی آدمی زوری یے۔۔۔۔ من اے ہمیں مردماں
 لٹکانی سراحساب کرت کنیں کہ آ منی حیال، بلدکاری، متوک انت۔ گڑا من

چوں وتی اے واہدار (مداح) ء چہ دست ء روگ ء بلین -
 من گپ ء حبر پہ چالاکی ء تچک نہ بوو کیس وڑے ء ہاس کرت، کہ
 ککوسک ء خیال ء وعدہ ہے ء منی نر ء پہلی یے ات۔ من ریسورگول بنے پکتا من
 ارادہ ء ایر کرت کہ زیتور تسکی ء نبشتا تک ء سراچمشتا تک بچبر نبشتہ نہ کنیں۔
 ایٹی بدل ء من چہ دراز ء کاگدے کش ات ء زیتور تسکی ء نام ء مندی
 یے نویں ات کہ آئی تہا آئی نبشتا تک ء بابت ء نبشتہ کنگ ء پھریز اتوں ء اے
 گشت ء پہلی لوٹ کہ نوزدہمی صدی ء ازم ء بابت ء منی لیکہ گیشتر راہ گار کنوک ء
 گنوکیں لیگ بنت، ہمیشکا اے بابت ء منی ہوار کپگ۔۔۔۔۔ خاصیں وڑے ء
 ”تا کبند رثنی ازم“ ء شونکارانی ردء۔۔۔۔۔ پہ آئی نف ء بدل ء تاوان بار بوت
 کنت۔ ایٹی ہواری ء من زیتور تسکی ء سنگتی لفظ درشانی ء ہم بارے لذات، بلے
 اشانی تہا چہ منی نیمگا آئی کار ء ستا ء دلہڈی ء پولگ ء ہج چیمیں حبر نیست ات۔
 مندی ء راٹپال پتی ء تہا مان کنگ ء گول من چہ زیتور تسکی ء بے حیاں
 بوتوں۔ بلے زیتور تسکی ء منا ہج نہ شموشت۔

(۳)

یک روچے و ہدے منی لیکچر ہلاس بوگی ات۔ من نو دربران ء ازم ء
 راجد پتر ء مضمون ء دانینیں۔ کہ کسے ء دروازگ ٹک ات؛ اے مے شعبہ ء
 سیکرٹری، میری ات، یک مہر دانیں جنین آدمے، کہ برے برے پہ من کافی جوڑ
 کنت، ء و ہدے ٹیلی فون ء نہ واہداریں جنینی توارے پہ اشکت تہ گشیت کہ من
 ڈن ء اوں۔ آئی چہ دروازگ ء سر پترینت ء درائینت کہ کسے تنی جت ء

انت۔

من چہ اے ہمیں کسے ء بھبر لہر زگ نہ بنیں، پیش کا من چہ نو در براں
پہلی لوٹات ء گوں دشمن تے ڈن ء برانڈہ ء اتکوں۔ کر چکی نہیں سیائیں کوٹ ء
اسپتیں پشکے گور ء یک مندریں مردے ء سر جہل کرت ء منا سلام دات۔ آئی
بازگوں احترام ء منا اے حال دات کہ آزیور تسکی انت۔

من وتی مہمان یک ہو رکیں کوئی یے ء برت، آرا پہ نندگ ء کرتی دات
ء پہ شادانی گوں آئی ہمک وڑیں بن گپانی سرا حبر کرتوں، چو کہ اے سال ء
چنکس گرم انت، پراگ ء چونیں نندارگ ء نمائش بوگک ء انت۔ زیتور تسکی گوں
سنگینی من حبراں گوں تپاک کنگ ء ات، بلے دیر نہ گوست کہ منی ہمک جملہ ء
گوں وتی نبشتا نک ء جیرہ ہے ہوار گجیاں کرت کہ مئے ہردکانی نیام ء نہ لوٹگیں
وڑے ء، چوہما متناطیس ء کہ مہ سریت، ایرات۔ ”تئی نبشتا نک ء سرا چمشا نک
دیگ ء گیش پہ من دگہ چے وشی بیت“ آخر کہ منا اے گشگ کپت، بلے انچو کہ
من نمدی ء تہا گشینگ، نوزدہمی صدی ء چیک ازم ء رد ء منی حبر بلدی ء حد ء
زانگ نہ بنت، ء چہ ایشی ابیدتا کبند ء شوکار چہ من سک نہ وش انت ہم کہ آ منا
پکا ئیں نوک واہے (سخت گیر جدیدیت پسند) زانت ہمیشکا تئی حق ء منی
نویستگیں چمشا نک ہم ترا تاوان دنت۔

”اوہ! تو چنکس مسکینے ئے“ زیتور تسکی ء درائنت تئی ہمیں بلدیں

ازم شناسے وت وتی ہند ء جاہ ء بابت ء اے حد ء رد ورگ ء انت! تا کبند ء
شوکارانی کارگل (دفتر) ء مردماں مناوت گشگ کہ گل تئی چمشا نک ء سرا انت۔
اگاں منی نبشتا نک ء بابت ء تئی گشگ منی حق ء بہ بیت تہ آ آرا چاپیئت۔ شامنی

یکیں ء گڈی اُمیت ات۔ اے نبشتا نک منی سئے سال ء وانگ ء سہ سال ء
جہدانی بروردانت۔ نوں ہرچی تئی دست ء انت۔“

مردم چوں پہ بے پروائی ء ہنرمزانتی ء پہ وت نیون ٹائینیت ! من پوہ
نہ بوتوں کہ زیور تسکی ء چے پتو بہ دئیں۔ من انچو آئی نیمگا چارت تہ من نہ ایوک
ء آئی دیم ء کسانیں شیشگانی کوہنیں ء معصومیں چشمک دیست بلکن ء آئی پیشانی
ء سرا جوڑ بوتیں، یک زور اکیں، دراج ء پکائیں کرچکے ہم گندگ بوت۔ دیم
گندی (مستقبل بنی) ء یک کسانیں ساعتے ء منی ٹرین ء دراجیں ہڈ (ریڑھ کی
ہڈی) ء تہا لرزگے چول جنگ ء ات۔ اے کرچک، بے کساس و لگوش ء نہ
منگ، نہ یوک ء اے عقلی ڈکھ ء نشان دینگ ء ات کہ چہ ایشی آئی مالک میکولاش
آلیش ء ڈرائینگانی ردگو سنگ ات۔ بلکن ء یک محکمیں ارادہ ء وا کے ہم ظاہر
کنگ ء ات۔ منی حاضر دماشی گار بوت ء پہ ہشاری ء بیج وڑیں نیون پولت نہ
کرت۔ اے تہ من زانت کہ، من چمشانک ء نبشتہ نہ کنیں، بلے اے ہم زانت کہ
اے بزرگ ء مندیریں مرد ء را اے حبر ء گشگ ء ہمت ء جرات منانیت انت۔
گڑا من بچکندت ء نہ گشتلیں قولے کرت۔ زیور تسکی ء منی منت گپت
ء زوت پدا آگ ء حال دات۔ ما بچکندان ء چہ یکے دومی ء جتا بوتیں۔

لہتمیں روج ء رند آوقی اتک۔ آ روج ء من پہ ہشاری آرانالینت بلے
دومی روج ء پدا مناکشگ بوت کہ آیونیورٹی ء منا پوگ ء انت۔ منانگان بوت
کہ حرائیں روجاں دیم پہ من کرتگ ء پیدا ک انت؛ من زوت زوت ء میری ء
گور ء شتوں تیکہ منانیں گائے زورگ پہ بیت۔

”دو تیں میری منی گوں تو دز بندی انت کہ اگاں اے مرد پدا منی پوگ ء

اتک تہ ایشرا بوگش کہ من پٹ ء پل ء ورد ء جرمنی ء شنکوں ء ماہے ء رند
 وائرکنیں۔ ء دگہ حبرے تو زانے منی کا اس سے شنبہ ء چار شنبہ ء بنت، من چ
 چیر وکائی ایشاں بدلیںیں ء پنج شنبہ ء جمعہ ء ایرے کنیں۔ یوک ء نو دربر اے
 درگت ء سہی بنت، دگہ کس ء مہ گش، ء ٹائم ٹیبل ء ہم ہے پیابلن۔ منار ابوہند
 پروشگ کپنت۔“

(۴)

ہما حبر بوت۔ زیتور تسکی یک رندے پدا زوت منی درگیجگ ء اتک ء
 وہدے سکر یٹری ء آرا حال دات کہ من اناگت ء جرمنی ء شنکوں تہ آئی جاورنلیگ
 بوتنت۔ ”بلے اے پیم چوں بیت۔ کلیماء منی بابت ء چمشانک نویسگی انت۔
 آاے پیم چون شت کنت؟“ ”من نہ زانیں“ میری ء درآینت۔ ”بلے آماہے
 ء رند وائر کنت، کنیت۔“ ”یک ماہے دگہ.....“ زیتور تسکی ء تورینگی وڑے ء
 درآینت: ”ء تو آئی جرمنی ء ڈس ء نہ زانے؟“ ”ناں“ میری ء درآینت۔

ہے پیامنی ماہے پہ تاہیر ء ایمنی گوست، بلے اے ماہ منی واہگ ء چپ
 بازوت ہلاس بوت ء زیتور تسکی یک رندے پدا اتک کارگس ء دیما اوشتات۔
 ”نا، آتیکتہ نہ اتلگ“ میری ء درآینت، ء رندا آوہدے گوں من دچار کپت تہ پہ
 دز بندی جُست ء، کرت تی ہما پٹلکس گندوک (ملاقاتی) پدا اتلگ ات، آخر
 نوں من آرا چے بوگشین؟“ ”میری آرا بوگش کہ منا زردوئی (یرقان) ء
 کپنگ ء من جینا ء درمان جاہے ء داخل اوں“ ”درمان جاہے!“ ء وہدے میری ء
 لہنتیں روچاں رند زیتور تسکی ء راہے حال دات تہ آئی کوکار کرت۔ چونہ بیت! آیا

تو نہ زانے کہ آرا منی بابت ء چمشانکے نویسنکی انت!“ ”زیتور تسکی سکریشی ء
 مامت کنوکیں پیہ ء درآینت، ”کھیما دریں ڈیہے ء سک نادراہ انت ء کپٹک ء
 تراوتی چمشانک ء ابیدرگہ جچ چیز ء فکر نہ انت!“ اے حبرانی اشٹانگ ء گوں
 زیتور تسکی نژاتک ء اجازت ءے گپت ء شت، بے دوپٹگ ء رند آ پدا کارگس ء
 ساڑی ات۔ ”من کھیما ء نام ء یک رجسڑی یے دیم داتگ ات۔ آ کسانیں
 جاگے، اودا یک ہپتالے بیت، بے نمدی پہ من واتر کنگ بوت!“ ”تئی اے
 پکھیں مردک منانگنوک کنت،“ ”دومی روج ء میری ء گوں من درآینت۔“ ”منی سرا
 زہرہ گر من آرادگہ چے بوگشتیں؟ من گشتگ کہ تو اتلگ ءے۔ نوں تو بز ان ء
 آ بزانت۔“

من زہرہ گپتوں آئی دست ء ہرچی بوت آئی کرت ابید چہ ایٹی، من
 وتارا بے سوب جچ پیانہ مارگا اتوں۔۔۔۔ من زانگ ات کہ گرگ نہ بیس۔ من
 کھیں ودا چیر بوتینوں، پنج شنبہ ء جمعہ ء چیر وکائی لیکچر بہ داتیں؛ ء ہمک سے شنبہ ء
 چار شنبہ ء اسکول ء دیم ء یک لوگے ء دروازگ ء چہ زیتور تسکی ء ندارگ بہ کرتیں ء
 گل بوتینوں، کہ چہ اسکول ء دن منی درآہگ ء ودار ء اوشتوک بوتگ۔ منا پاؤلر،
 بیٹ ء سرا کنگ ء ریش ء پرکنگ ء واہگ بوت۔ من وتارا شرلاک ہومز یا
 گندک نہ بوؤکیں مردم ء پیامارات کہ تر ء گرد ء انت ء گندگ نہ بیت۔ من وتارا
 چہ کسانیں بچک ء مارات۔

بلے یک روپے زیتور تسکی ء چہ چاروہ بنگ ء دم برت ء میری ء سراسٹے اُرش
 ءے برت۔ ”آخر کھیما کجا لیکچر دنت؟“ ”نائم نمیل اودا لگوک انت۔“ ”میری ء
 دیوال ء نیمکا دست شہارت ء درآینت کہ اودا دار ء مز نہیں تھتکے ء سرا سر جمیں

لیکچرانی تفصیل شریں پیے ء نبشتہ ات۔

”آتہ من گندگاؤں“ زیتور تسکی ء نہ سرت ء درائینت۔ ”بے کلیما ادا نہ سے شنبہ ء لیکچر دنت ء ناچار شنبہ ء۔ آیا آنا دراد انت؟“ ”اناں“ میری ء چہ بڑی پتو دات۔ ء آ میری ء سراز ہر گپت۔ آئی ٹائم ٹیبل ء کنفیوژن ء رد ء آرا ملامت کرت۔ آئی ء پہ طنز جست کرت کہ آچے پیم اے حبر ء سہی نہ بیت کہ کجام و ہدا کجام استاد کجا بیت۔ آئی میری ء را حبر دات کہ آ کامریڈ اسٹنٹ کلیما ء شکایت ء کنت، آرا کہ آ لیکچر دیگی انت آہاں دیگ ء نہ انت۔ آئی جست کرت کہ آیا ڈین وتی کارگس ء انت۔

”بدبہتی ء ڈین وتی کارگس ء ساڑی ات۔ زیتور تسکی ء دروازگ ٹکت ات ء تہا پترت۔ دہ منٹ ء رند آپدا میری ء کارگس ء اتک ء منی فلیٹ ء ڈس ء جست کرت۔

”نمبر ۲۰، اسکالنگ اسٹریٹ، لیتو مشل“ میری ء درائینت۔ ”پراگ ء کلیما ء ادارکی (عارضی) ڈس انت کہ آ ایشرا ظاہر کنگ نہ لوٹیت.....“ من چہ تو کامریڈ کلیما ء پراگ ء فلیٹ ء ڈس ء جست کنگاؤں“ پکیس مرد ء لرزینگی توار ء گوکار کرت۔

نہ زانیں چوں میری ء حاضر دماغی بیگواہ بوت، آئی آرا منی فلیٹ، منی کسانیں پناہ جاہ، منی دوستیں ہنکین ء ڈس دات، اودا من آئی دست ء کچی اتوں۔

(۵)

ہو، منی مدامی ڈس میٹو میشل ہیگ انت، منی مات، منی سنگت ء نبل ء منی پت ء یاتاں ہمودا ہنکین کرتگ، ہر دیں موہ بہ رستیں من چہ پراگ ء جستگ اتوں ء لوگ، مات ء کسانیں فلیٹ، ء نشگ ء نبشتہ کرتوں۔ تہ چوش بوت کہ من وتی مات ء فلیٹ وتی مدامی میں ڈس نویبا ینت ء پراگ ء مناسہیں بیچلرانی فلیٹ رست کرت نہ کرت چوش کہ پہ راہند پہ من کنگ الٹی ات۔ بلکن ء ورشوٹس ء ہند ء یک پرائیویٹیں جاگہ ء یک بانے ء فلیٹ ء رہائش کرتوں، کہ آئی اسی ء من وتی وس ء چیردیگ ء اتوں۔ کہ وتی ڈس ہج جاگہ درج نہ کنائینگ ات تیکہ بد ء بلاہیں مہمان منی ادارکی جنکی نیاداں (کہ آوانی روا، من مٹیں بے رد ء بندت) ہوار مہ بنت۔ ء نیٹ ہے سبب ء اے جاگہا منی نامداری کے شر نہ ات۔ دگہ ایش کہ ہر دیں من لیتو میشل ء شگ اتوں وتی اے بان وتی سنگتان ء ہم داتگ گوں، کہ اودا آہاں وٹیں و ہڈگو ازینگ ات، ء اے ساعتاں اے جاگہ ء نزیگ ء گور ء مردماں واب ء آرام حرام ات۔ چرے ڈرستیں حبراں آہند ء بازیں جاہ مند سک شزار اتنت ء آہاں پہ من بے ترپ ء تواری جنگے ء بندت کرتگ ات۔ باز وہداں آہاں ہندی کمیٹی ء رامنی خلاف ء ردیں حیاں درشان کنگ ء سکین داتگ ات ء تاں اے حد ء کہ آہاں ہے جاگہ ء کارگس ء منی خلاف ء شکایت ہم داخل کرتگ ات۔ آروچاں کلارا چیکوٹس ء دوریں ہند ء، پہ وتی کار ء روگ ء جنجال ات ہے حاترا آئی شپ ہم ہدا گوست انت۔ بندت ء آئی پہ لہر زگی برے برے شپے گوازینت پدا وتی جوڑ ہے گدے ء آرت، پدا بازیں جوڑہ، ء دیر نہ گوست منی دو جوڑہ سوٹ الماری ء گنڈے ء تزا اتکت ء منی

کسانیں بان جنیں آدمی واب جاہے جوڑ بوت۔

کلارا منارا سستی ء سک دوست ات، آزیبات؛ من گل ء بال بوتوں
 ہر دیں ماہواری ء ڈن ء درپکتاں ء مردماں چک جنان ء مارا چارت؛ آچہ من
 کساس سیزده سال کسان ات، کہ چہ ایشی نودربرانی تہا مننی شرپ وڈات، ہزار
 سبب اتنت کہ من ایشی شری ء خیال داری ء بکنیں۔ بلے من اے حبر ظاہر بوگ ء
 نہ اشنگ ات کہ آگوں من هواری ء نشتنگ۔ من ء ترس ات کہ اے جاگبامنے
 بابت ء سک سک بیت ء بازیں بے وڑیں حبر تالان بنت؛ منا ترس ات کہ کسے
 مے نیک دیس مالک ء گوشاں پر کنت کہ آسال ء گیشتریں بہراں چہ پراگ ء
 ڈن ات، وتی وڈات ء منی جاوراں گوں چج کارے نیست ات؛ منا ترس ات
 کہ یک روچے پہ نہ وشی ء پرشتگیں دے منی کز اکت ء چہ منا پہ وتی نیک نامی
 ء اے جنک ء را درکنگ ء گشیت۔

کلارا ء را چیر ء اندری سوگبی داگ ات کہ آپہ کس ء دروازگ ء چچ مہ
 کنت۔ یک روچے آبان ء ایوک ات۔ آگر میں روچے ات ء بان ء جس ات۔
 آچو بہ گوش جان درا وپتگ ات، چم ءے چھت ء سک اتنت کہ اناگت ء کسے ء
 زور ء دروازگ نک ات۔

اے ہبکہ بوگی حبرے نہ ات۔ گھنٹی ءے پر نہ ات ہمیشکا ہر کس بیاتکیں
 آئی دروازگ نک ات۔ کلارا نہ سرت ء ہما پیم چھت ء چارگ ء دلگوش ات۔
 بلے دروازگ ء نلگ بند نہ بوت؛ نوں کلارا اجکہ بوت آئی خیال ء انچیں مرد کے
 دروازگ ء دپ ء اوشتاگ ء وتی کالر ء شرکنگ ء انت، کہ کے دیراں پد چرائی
 مزنیں بھست ء پر سے کنت کہ آئی دروازگ ء چچ کنگ ء اتنکس دیر پرچے

کرت، آپتی یے چیرہ دیک، ات، اے آیا آئی نام درق انت۔ جرم، مارشتے، آرا
 سرجمی، مانپوشت؛ آئی وئی تم چہ چہمت، دور کرت انت، فکر کنگ، اگت ات کہ
 آئی وئی گد کجا کشنگ انت۔ بے دروازگ، ننگ، ایش بوگ، آرا پ اشتہانی
 داراء درتگیس منی باران کوٹ (برساتی) دست کپت۔ آئی ہے باران کوٹ ات، ا
 پتات، دروازگ، اے چہ کرت۔

آئی، اے بخت کنگ، ترسنا کیں مردے، بدل، اے یک پتہیں مردے
 دیت کہ گوں احترام، اے مرے، جہل کرت، اے درانینت، اے "کھیما لوگ، ا
 انت؟" "نہ انت" "اوداے شر نہ بوت" پتہیں مرد، درانینت، اے آرا جنجال کنگ
 اے پتہیں، اے کوٹ ات۔ "حبر چوش انت کہ کھیما، منی بابت، اے چمشاکے نو، سکی
 انت۔ آئی گوں من زبان کرتگ، اے اے کار، زوت کنگ، اے منی انت اچاں تہی رننا
 بہ بیت تہ من آئی، اے اے کو ہے اے پتہیں"

کیرا، آرا کا گد، پنسل دات، اے ہاشپ، اے من ونت کہ میکولاش ایش، ا
 بابت، اے نو، پتہیں نیشا کت، اے تالے ایوک، اے منی دست، اے انت، اے ایش کہ زیتور تسکی
 پے مزمن شرف منی چمشاکت، اے ودارگ، انت، اے آیک رندے پرا یونیورسٹی، اے گوں
 من دچار پگ، اے جہد، اے کت۔

(۶)

دوئی روج، میری، اے من، اے کت کہ چوں زیتور تسکی، آرا، بیمار داتگ
 ات، اے پتہیں، اے آئی شہایت، کرتگ، آئی تو اے لرزگ، ات، اے آگرینی
 ات۔ من، اے کت۔ من، اے کت کہ بے وسیں سیکرینی، کہ تنیکت، اے منی چیرہ بوگی، ا

یہ ء کندت نئے (بے شک من گھٹ کنیں کہ تنیکت ء آئی ہرچی کر تک ات
 پہ گل ء شادی ناں بلکن ء پہ منی حاترا کر تک ات) نون تکیف نئے بوگ ء ات
 ء چکی ء ایسی سبب منازنگ ء ات۔ و ہدے چرے درتیں چیزاں من ء تی ہس ء
 ظاہر کنگ ء تاں وہ منناں دروازگ ء تلگ ء ککارا ء ترسینگ ء ہوار کینگ ء من
 زہر ء پڑ اتوں۔

ہے و ہدا کہ من میری ء کارگس ء وقتی لٹناں گسگ ء اتوں ء پڑ بوگ ء
 اتوں ء بدل گرگ ء فکر ء اتوں ء اد ء ہودار وگ ء اتوں ء تک ء ہے و ہدا دروازگ
 پنج بوت ء زیتور تسکی ظاہر بوت۔

منی گندگ ء گوں آئی پہ وشی برچکندت آئی سر جہل کرت ء سلام
 دات۔ آ کے ذوت اتلگ ات ء بزاں چہ ایسی پیش کہ من چہ آئی بدل گرگ ء راہ
 ء راہند بہ گیشینتین انت۔

آئی بخت کرت کہ آیا گوسٹگیں روچاں آئی کلوہ آرا سر بوتگ ات۔
 من بے ترپ ء توار۔ آئی پدا بخت کرت۔ ”رستگ ات“ من پتو

دات

”گڑ اتواے مہربانی ء کئے چمشانک ء نویس ات؟“

من آرا وتی دیما اوشتوک چارت! ژند، گر بندوک، دز بندی کنوک۔
 من آئی پیشانی ء کرچک چارت۔ رود (دھات) ء سرا جوڑ کر تگیں لکیر، یک صد
 ابدالی ء نشانی۔ من اے لکیر ء بابت ء فکر کرت، دیت ء زانت کہ اے دو نقطہاں
 ہوار گچو کیں یک تچکیں لکیرے ء آدوئیں نقطہ آئی نبیشانک ء منی چمشانک انت؛
 اے ابدالی ء تچکیں لکیر ء گرفت ء ذن آئی زند ء ویگی (ولی آئی) رہبانیت ء ابید

دگرہ بیچ نیست ات! نیٹ ہے و ہدا یک بجیں خیالے منی ذہن ء اتک۔

”ا-نکس و تو زانے کہ چہ زیکیں واقعہ ء رند من گوں تو حبر کنگ نہ

لوٹیں“ من درّائینت۔

”من تنی حبر اسر پد نہ بوتوں“

وتارا پیش مدار۔ آئی منا سر جمیں حال دانگ انت۔ نوں تنی منڈگ

ہر دری نہ انت“ ”من تنی حبر ء سر پد نہ بوتوں“ چکیں مرد ء وتی جملہ پدا

درّائینت بلے اے پدی چو فیصلہ کنوکیں گالوارے ء۔

من وش تبی ء سنگتی پیے ء گوں آئی گشت ”بچار زیتور تسکی من ترا ڈبہ

وار نہ کنیں۔ من ہم جنیں آدمانی رندا اوں ء تنی جاوراں پوہ بنیں۔ اگاں تنی بدل ء

من بوتیوں ہم تہ یک ایوکیں شر رنگیں جنکے ء گندگ ء گوں، ء آو ہدا کہ آئی بیچ گور

ء نیست مردینی باران کوٹے ء تل ء بہ بیت، آرا وتی راہ ء آرگ ء جہد کرتگ

ات“۔

”تو گیشیں کنگائے!“ چکیں مرد زرد تر ات۔

”انآں، اے راستے، زیتور تسکی“۔

”ترا اے حبر جنک ء گشتگ؟“

”مے ء آئی نیام ء بیچ چیر نہ انت“۔

”کامریڈ تو باز گیشیں کنگائے! من آروسی نہیں مردے اوں۔ منا یک

بنے است! منا چک است!“ چکیں مردک گامے دیما اتک ء من گامے پشت ء

شتوں۔

”اے تہ کیشتر گندگیں حبرے، زیتور تسکی“۔

”کیشر گندگیں حبرے ءتئی پے مطلب انت؟“

”منی خیال ءپہ آروسی نئیں مردین ء جنین آدم ء پشت ء کپک مزئیں

نزوری یے۔“

”وتی حبراں پدابہ زورا!“ زیتور تسکی ء بیہار دئیگ ء پیادڑائینت۔

”شر، جوان انت،“ من آئی حبر من ات، ”آروسی بوگک اے تک ء

مدام اژاند نہ بیت۔ ایشی چپ برے برے ہر چیز ء اندیم ء چیر ہم دنت۔ بلے چہ

ایشی چے بیت۔ من ترا پیسر گشتوں کہ من چہ تو دلرنج نہ اوں ءتئی جاوراں جوانی ء

پوہ بییں۔ ایوک ء یک حبرے کہ من ءے سر پد نہ بییں۔ تو چہ انچیں مردے ء

انگت وتی چمشانک ء نویسگ ء واہگ ء دارے کہ آئی دوستدار ء را تو رد دئیگ

ء جہد کرتگ، اے چون؟“

”کامریڈ! اکیڈمی آف سائنسز ء ”تاکبند رژنی ازم“ ء شوکار ڈاکٹر

کلوسک ء واہگ ہمیش انت۔ ء ترا اے نویسگی انت“

چمشانک یا جنک۔ تو ہر دکانی لوٹ ء کرت نہ کئے۔“ اے تئی چونیں

وڑے کامریڈ؟ زیتور تسکی گوات گپت ء گوں زور ء دڑائینت ءے۔

عجبیں حبر ایش انت کہ منا انچوگمان بوہگ ء ات کہ زیتور تسکی ء راستی

کلار ء رارد دئیگ ء جہد کرتگ۔ من زہر ء پڑ دڑائینت تئی ایٹکس جرت کہ منی

سرا بوگڑے! ترا منی سیکرٹری ء دیما، چہ من پہلی لوگی انت۔“

من زیتور تسکی ء راپشت دات۔ آحیران ء ابکہ گوں پرشتگیں گاماں

ڈن ء دراتک۔

”افوہ“ من چوہما جنزل ء دم کش ات کہ دراج کشیں جنگے ء پد بانج بہ

بارت ءِ گوں میری ءِ درائینت "بکندے نوں آچہ من چمشانک نویسک ، دیال ،
 بہ بدینیت" میری ءِ بچکندت۔ ساعت پد پہ گاونگی درائینت نے آخر تو پرچا
 چمشانک ءِ نبشتہ نہ کئے؟"

"اے حاترا منی دوست آئی کہ ہرچی نویسگ بے بنیں پوتاری انت۔"

گڑا تو وتی چمشانک ءِ ہے حبر ءِ پرچے نبشتہ نہ کئے؟

"من پرچا نبشتہ بکنیں؟ من گوں و تا مردماں چیا دلگران بکنیں....." اے

گشگ ءِ گوں من مارت کہ زیتور تسکی، چہ ایٹی ابید منی دژمن جوڑ بوتگ، ءِ
 چمشانک ءِ نبشتہ نہ کنگ ءِ منی جہد یک بے مرادیں ءِ انچائیں جہدے ات۔
 بدبہتی ءِ نامن آراداشت کرت ءِ ناپشت ءِ کنزت کرت۔

میری گوں مہروانیں بچکندے ءِ منا چارگ ءِ ات، انچو کہ جنیں آدم

چکائی دست نہ اوشتیاں (حماقت) چارنت؟

پدا دروازگ پیچ بوت ءِ زیتور تسکی کہ دست ءِ برزا ات آہت ءِ
 اوشتات۔ "من ناں، تو پہلی بہ لوٹ!" آئی لرزینگیں توارے ءِ کوکار کرت ءِ
 رہادگ بوت ءِ چہ چماں اندیم بوت۔

(۷)

منا نوں شری ءِ گیر نہ انت کہ کدی، ہما روچ ءِ یا لہتیں روچاں رند،
 جا کہہ ءِ نپال پیٹی ءِ منایک لفافے دست کپت کہ آئی سرا چ ڈ سے نبشتہ نہ ات۔
 تہا چوٹ چپوٹیں کساس کنیں نبشتہ وڑ ءِ نبشتہ ہیں یک نمدی یے ات۔

حاتونیں بانک

منی لوگ ولجہ ء بے شرفی ء روء مہربانی کنن یک شذبہ ء منی لوگ ء بیا۔
من سرجمیں روج ء لوگ ء بنیں۔ اگاں تو میائے گڑا پے لاچار ی منا چیزے کنگ
کپیت۔

آنا زیتور تسکی ۱۴ دالمیلو واسٹریٹ، پراگ ۳۔

کلاراء راتر سے چیر کپت ء منی ملاستی ء چیزے گشگ ء لگت ات۔ من
دست چندینت ء جار پرینت کہ زند ء کار شغل انت، لنب انت، ء اگاں زنداے
روء وپتہ پشتی پیش بہ داریت کہ گوں ماچہ ایشی ابید گہ جج راہ نیست کہ اے کار ء
آئی کے کمک ء بہ کناں۔ مردم ء را دائم ء سرگوستانی (واقعاتانی) تیزیں اسپ ء
سوار بوہگ لوہیت، اے حاتراچہ ایشی ابید آریک ء گام ء گران کنگ ء ابید گہ جج
کرت نہ کنت۔ من آرا باور کناکینت کہ زیتور تسکی یا آئی لوگبا تک گوں آئی بھبر
دچار کپت نہ کنت، ء آ واقعه ء رہواریں سواری ء پشت ء چہ من دور کنگ ء بدنگ
اول، آرا، وتی یک دستے پشت ء بندین ہم، قابو ء آرت کنیں۔

سہب ء ہر دیں کہ ماچہ جاگہا در آہگا اتیں، چوکیدار ء ماراداشت۔ اے
چوکیدار مے دژمن نہ ات۔ من پہ پہریزی یک رندے ایشرا پنجاہ کراؤن ء نوئے
پہ لالچ دانگ ات ء من تنیکت ء اے وش منی ء زند ء گوازیگا اتوں کہ آئی منی
بابت ء جج نہ زانگ ہیل کرتگ ء اے آس ء سراتیل پر سچگ ء چک ء پدالنا
بیت کہ منی دژمنناں اوداروک کرتگ۔ ات۔

”ذی جن ء مردے ترا پولگ ء اتنت“۔ آئی گشت۔

”چونین اتنت؟“

”یک پکلیں مردے ات ء آئی جن آئی ہمراہ ات۔“

”نہیں، چوٹیوں اور شاخوں سے“

”چوٹیوں اور شاخوں سے؟“

”نہیں“

”چوٹیوں اور شاخوں سے؟“

”نہیں“

”نہیں، چوٹیوں اور شاخوں سے“

”چوٹیوں اور شاخوں سے؟“

”نہیں، چوٹیوں اور شاخوں سے“

”چوٹیوں اور شاخوں سے؟“

”نہیں، چوٹیوں اور شاخوں سے“

”چوٹیوں اور شاخوں سے؟“

”نہیں، چوٹیوں اور شاخوں سے“

”چوٹیوں اور شاخوں سے؟“

”نہیں“

”چوٹیوں اور شاخوں سے؟“

”چوٹیوں اور شاخوں سے؟“

”چوٹیوں اور شاخوں سے؟“

”چوٹیوں اور شاخوں سے؟“

”چوٹیوں اور شاخوں سے؟“

درائیت ”آرانام ٹیبل ء پیش دار“۔ ”پیش داشنگ، بے آئی تنی کمرہ، سرکش
ات چارت غتئی باران کوٹ (برساتی) ء را درنجوک دیست۔ بے و ہدا اسٹنٹ
پروفیسر زیلینی ہمودا تک ء آئی آرا ہے گشت کہ اے بارانی کوٹ تنی انت، نوں آ
برانڈو ء نشنگ ء پے تو ودار ء انت“۔

اگاں تالہہ شرتریں پیچے ء منی دُوب ء کپتہیں تہ بوتگ ات کہ من سوب
مندیں مردے بوتنیوں۔ بندیں دمک یک انجییں چیزے کہ منی خیالاں شرترچہر
دنت ء من جوان تریں پیچے ء و تارکینت کنیں۔ من وتی دوستیں نو دربرے ء گوں
گشت:

”منت وار میں منی یک کارے بکن۔ منی کارگس ء برو، ہمودا درتنگیں
منی باران کوٹ ء گورا کن ء چہ اسکول ء ڈن در۔ راہ ء جنین آدمے
تراوشتارینیت ء ہے پکت کنت کہ تو کلیمائے۔ تئی کاراش انت کہ تو بچ مد،
من“۔

نودر برشت ء چارمی کلاک ء پدا اتک آئی گشت کہ مشن گوں جوانی ء
سرجم بوتگ، موسم صاف انت آزال شنگ۔

اے حاترا اے رندی من باج برت، بلے پدا جمعہ ء روج اتک، ء
نمروج ء و ہدا کلارا چوتاک ء لرزینان چہ کار ء واپس اتک۔

گد ء پچانی کار جاہ ء صاف ء سبہیں کارگس ء کہ گران ء سنگینیں مرد کے
گوں گرا کاں گپ ء تران کنت، آئی ء کار جاہ ء نیمگ ء دروازگ بوتک کہ اودا
کلار ء پانزدہ دگہ دوچوک دوچگی مشینانی سراگوں وتی کار ء دزگت انت، ء گوں
زور ء گشت ء:

”آیا چہ شامہ کے 5 نمبر، پشکن دگ، جاہ منند انت؟“

کلارا، زانت کہ ہمارا پولنگ، انت، پر پیکہ پنچ پشکن دگ نامانی جا کہ،
وسن ات، بلے خیال داران، آئی ہیج نہ گشت، آئی زانتگ ات کہ منی پتی، آئی
ربائش، حال، کس سہی نہ انت۔

”دیت من گوں آزال، چے گشتگ، اتوں؟“ وہدے اسے جنکوں
کس، پتو نہ دات تہ گران، سنگینیں مردک، درآکینت، چہ دروازگ، دراتگ۔
کلارا، رندا معلوم بوت کہ ٹیلی فون، سر اجین آدے، آرا پیسرا کار جاہ،
ملازمانی نامانی پتے، لوٹ، مجبور کرتگ، اتاں چار کلاکاں پہ اسے حبر، رگڑ بستگ
کہ اسے کار جاہ، تہا کار کنوکیں جنکاں، یکے پنچ نمبر، پشکن دگ، جاہ منند انت۔
زیتور تسکی، لوگ بانک، ساہگ مئے ایمنی میں بان، اتالان بوت۔

”بلے اسے آئی چوں زانت کہ تو کجا کار کئے؟ ادا و ترا کس نہ
زانت!“ من سکت، گشت۔

ہاں، مناسک، باورات کہ مارا کس نہ زانت۔ من انچیں ابدالیں
مردے، پیما نشتگوں کہ آئی خیال، آبرزیں دیوال، پشت، انت، آرا کس نہ
گندگ، انت۔ بلے آسے حبر، سرجمی، بلے خیال انت کہ: اسے برزیں دیوال
بلوریں شیشگ، گوں بندگ بوتگ۔

من چوکیدار، رالب، ملام داتگ، راضی کرتگ کہ آیشی گوں من بوار
نندگ، حبر، گوں کس، مہ کنت، من کلارا، راوتارا چیر دمیگ، سبک جنجالیں
راہانی نہگا برتگ، وہدیکہ اسے ہند، نندوکیں درتیں مردم آئی بابت، سبھی، سرچہ
انت۔ ایوک، چوش بوتگ کہ یک رندے آئی، دوئی طبق، نندوکیں گوں یک

جین آدے ۽ پھ بے پھری گپ کرتگ ات، ہدرستاں زاننگ ات کہ آکجا کار
 کت۔ منا گمان ہم نہ بوتگ ات کہ اتکس روچاں چہ ما درستیانی نذرانی
 تہائیں۔ چہ مئے ڈر مناں ایوک ۽ کارا ۽ نام چہرات ہاے حمر کہ آوتی نام، بے
 رجسرتگ ۽ گوں من ہوار نشنگ۔ ہے دویمیں پستکپتگیں راز اتنت کہ ایشانی پشت،
 ماچیراتیں ۽ زیتور تسکی ۽ را رو دیگ ۽ سوب منداتیں ۽ آئی انچیں وڑے،
 ارش کرت کہ ہبکہ ۽ پیرزگ بوتوں۔

من پوہ اتوں کہ جاور نگیگ بوتگ۔ منی قصہ ۽ اسپ ۽ زین گوں ترندی
 ۽ بندگ بوتگ ات۔

(۸)

اے جمعہ ۽ روج ۽ گپ انت۔ ۽ شنبہ ۽ وہدے کلارا چہ کار ۽ واپس اتک
 تہ آپدا پیرزگ ات ۽ لرزگ ۽ ات۔
 زیتور تسکی ۽ لوگبانک گوں وتی لوگولجہ ۽ ہوار کار جاہ ۽ اتنگ ات۔ وتی
 آہگ ۽ حال آہاں پیرا داتگ ات ۽ چہ نیجر ۽ موہ گپتگ ات کہ دویمیں تہا کار ۽
 جاگہارونت ۽ دوچوکانی شگلاں چارنت۔ اے راستے کہ آوانی اے درخواست ۽
 کامریڈیں نیجر ۽ را حیران کرتگ ات، بلے زیتور تسکی ۽ لوگ بانک ۽ وڑ ۽ ڈوڈلے
 انجین ات کہ ناکنگ نہ بوت۔ آئی چوچوٹ ۽ چوٹیں وڑے ۽ بے شرفی، ۽ زند ۽
 تہا کنگ ۽ عدالت ۽ روگ ۽ رد ۽ گپ کرتگ ات۔ کش ۽ زیتور تسکی گوں جتگیں
 مورک ۽ بے ترپ ۽ توار ۽ اوشتوک ات۔

دروازگ پچ کنگ ۽ آہان ۽ کار ۽ جاگہا آرگ بوت۔ دوچوکاں مان

نیارگی وڑے ء سرچست کرت انت، ء کلاراء اے پکیں مردء را بجاہ آؤرت؛
آزرد تر ات ء وتارا چیر دیگ ء وسیں جہد کنان ء زوت زوت ء دوچک ء کارء
دزگت ءے کرت۔

”ایش انت“ نیجر ء کشکی شگانے جنگ ء پیاپہ سنگینی سنویں مردء جن
ء راگشت۔ زیتور تسکی ء زال ء زانت کہ آرادیم کنزگی انت، ء گول لوگ ولجہ ء
دراینت ءے ”نوں بچار!“ ”زیتور تسکی ء مورک ء مورک چاریں نیمگاں
چارت۔“ ”چہ ایشاں کئے انت؟“ آئی لوگ بانک ء سک سک ء جست کرت۔
چشمک ء چماں بوہگ ء ابید ہم زیتور تسکی اے مزنیں کمرہ ء تہا شری ء دیست کنگا
نہ ات، آسانیں کارے ہم نہ ات پرچیکہ ایشی تہا ہمک نیمگا گدانی ٹکر کوت انت
ء پشتی نیمگا سیمانی سرادو تلگیں گد درنجوک انت ء دم پہ ساعت اے کش ء آکش
بوؤ کیں دوچوکانی دیم یک سرپ ء دروازگ ء نیمگا نہ انت بلکن ء بے رد ء بندی
ادا اودا دیم اش کنگ ء شینگ انت؛ آدیما، پشت ء، برزا، جہل ء ہمک نیمگا
سُرگ ء انت۔ ہمیشکا زیتور سکی یک یک گامے جنوکاں، گردن ء ادا اودا
ترینان یک یک ء شگل ء چاران ات کہ کے پشت مہ کپیت۔

وہدے کار ء دزگتیں جنین پوہ بوت انت کہ آہاں چارگ ء انت، ء
چاروک ہم مندریں، بے ڈول ء بے بُریں مردکے، تہ آہاں بے شرفی مارت ء
بدبُرت ء آہاں رپنگ رپنگ ء بازیں حبرے گشت انت۔ چہ ایشاں یک
بزگوشتیں کسان سالیں جنکے ات، پہ بے وڑی دراینت ءے:

”اے سرجمیں پراگ ء ہمامشک ء پولگ ء انت کہ ایشی لاپ ءے

پڑ کر تک!“

جنینانی زوریں تو اے چیواہاں مرد و جن و را مان ترینت: آپسرا پ
بے سو میں دے اوشتانت، پدا بچیں وڑے ء سنٹے برزا کرت انت۔

”بانک!“ پیسریگیں جنک ء زیتور تسکی ء لوگ بانک ء دگوش گوں ہت
گور کنائینان ء درائینت ”تو وتی بچ ء خیال ء پرچے شری ء نہ دارے! من و
اے وڑیں کسان ء شر رنگ ء لوگ ء ڈن گامے جنک ء ہم نیلین“

انگت شری ء بچارا!“ آئی گوں وتی لوگ و لہ ء سک سک کرت ء
آمونجا ء تزلگلیں پیے ء یک یک گامے انچو چست کنکات کہ گشے آچہ دو میں
نیرگاں لٹ ورگ ء ات، بلے چہ ایشی ابید ہم آئی وڑے ڈول ء تہا محکمی یے اُست
ات ء آئی یک شگلے ہم بے چارگ ء پشت نہ گیتگ۔

اے سرجمیں و ہدائیجر پہ تزن اندیمی بچکنگ ء ات، آئی وتی کارکنوکیں
مازم زانگ انتت؛ ء آئی اے ہم زانگ ات کہ اے دپ یلہ نیں دوچوکاں کس
بچ کرت نہ کنت، ہے حاترا اشانی گپ ء حبران ء اشنگ ء ابید وتارا ناہی
کرت ء چہ زیتور تسکی ء بخت کرت کئے، ”مہربانی کن ات شامنا اے
بوگوش ات کہ آ جنین آدم ء شاپولگ ء ات آئی چے بیہیں دروشے؟“ زیتور تسکی
وتی دیم سبک سبک ء پہ مینجر ء ترینت ء میزاں میزاں ء باز گوں سنگینی درائینت
کئے ”آشر رنگے ات..... سکیں شر رنگے.....“ اے نیام ء کلارا یک کشے
نہنگ ات، آئی اوپار، جہلیں سرء کار ء گوں کنتیں دزگی آرا چہ دپ یلہیں جزکاں
جناپشدارگ ء ات۔ اُف آئی وتارا چیردیگ ء بے ارزشت درانگ ء چونیر
ردیں وڑے زرتگ ات! ء نوں زیتور تسکی چہ آئی کمکیں ذورات، ساعت
قطر ہے ء پدا آئی نیرگا چارگی ات۔

وہدے کلاراء اے واقعہ بے ردم بندہ چہ جنبال سر پد بوؤ کیس بیان
 سرجم کرت تہ من درزائنت۔ ”دیست مئے تالہہ شرانت“ بلے کلارا ہیکان ء
 شنگ ء لکت ”چونیس تالہہ؟“ اگاں آہاں مرچی منانہ زانت تہ باندا ابنا
 زانت۔“

”کے بوگش ہم، چوں؟“

”اداتی لوگ ء کانت ء منادر گیجنت۔“

”من کس ء را تہا آہگ ء نیلیں“

”ء اگاں آہاں پولیس دیم دات گڑا؟“

”بلن اڑے، من گشیں کہ اے انچیں مسکرا ہے ات۔ ء انچش انت
 ہم۔“

”مرچی باندا مسکرا ء دور نہ انت، مرچی باندا ہمک چیز گران ء شگینی ء تہا
 بد لگ۔ آگشنت کہ من آوانی نامداری پولنگ کنگ ء جہد کرتگ۔ آرا بچار، کئے
 گشیت کہ آجینے رددیگ ء وتی راہ ء آرگ ء جہد ء کنت؟“

”تو راست گشے کلارا،“ من درزائنت، ”بکندے آ ترا بندی (قید)

بکنائنت۔ بلے بچار کاریل ہاولچیک بورووسکی ہم جیل ء شنگ، کجا سربوت، تو آئی
 بابت ء اسکول ء ونگ۔“

”بک بک مکن!“ کلاراء درزائنت۔ تو زانے گوں من شر نہ بوگی

انت۔ منا نظم ء ضبط ء کمیٹی ء دیما پیش کنگ بیت ء اے حبر منی ریکارڈ ء کثیت، ء
 من جہر چہ آکار جاہ ء دراتک نہ کنیں۔ چونہا، آروزگار ء چے بوت کہ تو منا

Main body of handwritten text, consisting of multiple lines of cursive script.

بہر نہ زورے ء و ہدے بیائے ہم تہ گیشتر بے ترپ ء تو ار ء نندے۔ کس نہ زانت
کہ تو چے پیمیں لیکہ دارے۔ مناوت یات انت کہ باز براں ہر دیں سکنینیں
سر حالے ء سرا باوست بوتگ، تو اناگت ء مسکرا ہے کرتگ کہ چہ ایشی درستاں سبکی
مارتگ، بے شک اے سبکی ذوت شموشگ بوتگ، بلے مروچی و ہدے آرا چہ
گوست ء درگیجگ بہ بیت تہ ایشی تہا یک گیشیں ارزشتے ودی بیت۔ یا لڑا
گیر بیار کہ چکس رندا چکس جنین آدم پہ تی پولگ ء یونیورٹی ء اتلگ انت ء تو
آہانی گندگ ء مکن کرتگ۔ نوں تی ہے زوتاں چاپ بوتگیں نبشٹانک کہ ایشی بابت
ء ہر کس گشت کنت کہ اے شکلی نیں جیر ہانی سرا انت۔ من منیں اے درست جتا
جتا نیں راستی انت؛ بلے مروچیگیں میار (قصور) ء رد ء اشاں چمشانکے بہ دیئے
اے درستانی ہواری تی کردار ء منیل ء بابت ء بستاری نیں گواہی ء سرجمیں
دروشمے زورنت۔“

”بلے کجام میار؟ ہمک چیز تچک ء پد رانت! درتیں راستی سادگ ء

صاف انت!“

”تب ء منیل ء دیم پہ دیمی ء راستی ء ارزشت سک کم انت۔ انچا نیں
حبرے ء یامارشتے ء پتو دیگ بے نف انت، ہمکنس کہ بی بی مریم ء پاکی ء
بابت ء کسے ء سٹک ء سرا دلیل ء پولگ۔ تو یوک ء سٹکے ء آماج بوتگ ء،
کا مرید!“

”تی گشٹگیں حبر گیشتر راست انت“ من درازینت ”بلے منی بابت ء

مارشت سٹکے ء رد ء ودی بوتگ تہ من سٹک ء مقابلہ ء گوں عقل ء کنیں۔ من ہمک
کس ء دیما جاوران تچک ء پد رکنیں کہ آدیما اتلگ انت۔ اگاں بنی آدم راستی ء

انسان انت نہ آاشانی سرا کندنت۔“

”ہماتئی وش۔ بے رندا تو اے آسرء سربنہ کہ بنی آدم انسان نہ

انت، یا گڑالیش کہ تو نہ زانئے انسان چون بیت۔ الم ء آنہ کندنت اگاں تو ہمک چیز ء کہ بوٹگ، ہما وڑا آوانی دیما پیش بہ کئے، اے بیت کہ یک نیمگے تو نام نمیل بہ رءء وتی ذمہ داری سرجم نہ کرتگ..... بزاں ہما کار نہ کرتگ کہ آترا کنگی بوٹگ.....

ء دو می نیمگا تو چیر وکائی لیکچر داتگ..... بزاں ہما کرتگ کہ ترا کنگی نہ بوٹگ۔ ء اے پد ر بیت کہ تو انچیں مردے ء بے شرفی کرتگ کہ آتئی کمک ء وا بگدار

بوٹگ۔ ء اے ظاہر بیت کہ تئی جندی (ذاتی) جاور گڈ وڑ انت کہ تو بے رجسٹریشن ء جکلے گوں وتا وتی لوگ ء نادینگ، کہ یونین ء جنینیں چیئر مین ء سرائیشی اثر پہ

بدی کپیت۔ سرجمیں جاور مانگیشنٹ ء اللہ بزانت کہ دگہ چے ہمیں انچائیں حبر (افواہ) دیما کاینت، ء اے حبر آ مردمانی شری ء کار ء کاینت کہ آپہ تو دستان گدروشگ ء انت یوک ء ہمے رءء تئی بدواہی (مخالفت) کنگ ء لچ کنت۔“

من زائنگ ات کہ پروفیسر منا ترسینگ یا ڈروہگ ء جہد ء نہ انت۔

بلے اے رءء آئی حبر پہ من ابدالے ء گپ اتنت۔ ء من آئی شک ء دیما دستانی چست نہ کنگ ء فیصلہ کرت۔

زیتور تسکی ء گوں زرنگیں جنگ ء منی بدن ء تہا سردی ء پھولے

مانپوشنگ ات بلے منا سرجمی ء دم ء نہ براینگ ات۔ اے اسپ ء سوار بوہگ

ء فیصلہ منی وتی ات ہمیشکا من آرا اجازت دات نہ کرت کہ آگام ء چہ منی دستاں

تق پہ کپیت ء ہر جا کہ دل ء بہ لوہیت بہارت ء۔ من گوں آئی دست ء ہجگ

ء جاڑی اتوں۔ ء اسپ ء ہم چہ ایشی نہ پہر یزت۔ وہدے من لوگ ء سر بوتوں تہ

مناچہ وقتی نپال چیتی ء سنے دست کپت کہ آئی تباہندی کمینی ء دینا حاشا بوبہ ء
کُشک بونگ ات، ء مناچ شنگے نیست ات کہ اے پے درگت ء انت۔

(۱۰)

من روزه اتوں۔ بندی کمینی کہ آئی دیوان انجیز جاگے ء بوبہ ء ات
کہ اودا پیرا انبارے (اسبور) ات، یک دراجتیں میزے ء چپ ء چاگرد ء
باسک نشنگ اتنت۔ وہرے من پرتوں تہ کمینی ء باسکانی دینا سب چاگردی ء
مانشانت۔ پچھیں مود، تباہشگیں زونک ء چشمکی میں مردے ء کرسی ء نیک دست
دران کمرت۔ من منت گپت ء نشتوں ء بے مرد ء نیادنت کنا نیست۔ آئی من حال
وات کہ بندی کمینی بہتیں روچاں چہ من چار ء تپاس کنگ ء انت ء آشری ء زہنت
کہ منی بندی زندسک بے روء بندانت، دگ ء ایش کہ اے جاگہ ء مردم چہ من دیش
نہ انت؛ ایش کہ لوگ ء واہند ء یک رندے پیرا منی شکایت کمرگ وہرے
آ کوکار ء جگہ ء سبب ء شپے ء واب نہ کپنگ؛ ء ایش کہ اے درست پہ اے حبر ء
بس انت کہ بندی کمینی منی بابت ء یک خاصیں تاثرے جوڑ پہ کنت۔ ء نول
گیش ایش کہ زیتور تسکی ء کا مریدیں لوگ باک کہ سامنسی باستے ء لوگ انت، چہ
کمینی ء کمک لوٹگ۔ شش ماو پیرا من ایش لوگ ولجہ ء زانشتی ہشتا تک ء مرا
ہمیشا کتے نو بسکی ات ء من چونہ کمرت، وہریکہ من شرقی ء زانگ ات کہ اے
ہشتا تک ء تدمیر ء بابت ء فیملہ گوں منی ہشتا تک ء بیت۔

”تو ایسرا زانشتی ہشتا کتے کُشک ءے!“ من تباہشگ زونک ء حبر کئی

کمرت ء ذرا نیست، ”اے ایوک ء چہ دگراں زرگ ء ماندا تمیں ہشتا کتے۔“

”باز جوان، کامریڈ“ تلاء رنگیں مُوداں گوں یک سی سالیگیں جنین
آدمے سپانی تھا ہوار پکت، آئی دیما یک درپشوکیں پچاند۔ چو گشتے پہ مدامی
است۔ ”مناموہ بہ دئے کہ یک جُستے بہ کنیں“ تئی شعبہ کجام انت؟“

”ازم ۽ لیکہانی نگدکاری“

”غُ کامریڈ زیتور تسکی ۽؟“

”من نہ زانیں۔ بگندے آہم انچیں تگے ۽ دزگٹ بوہگ ۽ جہداں
گلاش انت“۔ ”دست“ تلاء رنگیں مُوداں گوں ہے جنین آدم ۽ باج بریں ہیے ۽
وتی دیم گوں آدگہ باسکانی نیمگا ترینت، ”کامریڈ کلیماتی شعبہ ۽ کارکنوکیں سنگتے
۽ راکامریڈے ناں بلکن ۽ وتی دژمن ۽ بدواہ زانت۔ مرچی بانداگتیں
زانتکاریں (انٹلکچوکل) مردم درست ہے وڑیں جاورانی آماج انت“۔ ”من وتی
حبر ۽ دیما بریں“ بلگ زنوگ ۽ دژاینت۔ ”زیتور تسکی ۽ کامریڈیں لوگ بانک ۽
مارا گشگ کہ آئی لوگ ولجہ تئی گندگ ۽ تئی فلیٹ ۽ اتلگ کہ اودا آئی جینے دیستگ۔
گشگ بوتگ کہ ہے جنین ۽ زیتور تسکی ۽ سرا بہتام جگ کہ آئی آرا پہ بدی
چارنگ۔۔ بانک ۽ گوں لہتیں دستاویز استت کہ چہ آہاں اے ثابت بوت کہ آئی
لوگ ولجہ پہ چشیں کارے ۽ بُودنہ داریت۔ آ، آ جنین ۽ نام ۽ زانگ لوٹیت کہ
ہائی، آئی لوگ ولجہ ۽ سرا اے بہتام جگ، غُ معاملہ ۽ پہ گیشیں کارروائی ۽ عوامی
کمیٹی ۽ نظم ۽ ضبط ۽ شعبہ ۽ دیم دیگ لوٹیت پرچیکہ آئی گشگ انت کہ چہ اے
بہتام ۽ آئی لوگ ولجہ ۽ نیک نامی پولنگ بوتگ“۔

من اے بے بنیں جاوران ۽ یک رندے پدا نژ آرگ ۽ جہد کرت۔
”حبر ۽ گوش دارت کامریڈاں“ من دژاینت ”اے چشیں مزنیں حبرے نہ انت“

بجاہ و نشانہ ہی کرت۔ ”مائے زانگ لوٹاں آ جنین آدم کئے ات کہ گوں آئی تنی لوگ و زیتور تسکی و ملاقات بوتگ۔“

نوں من شری و پوه بوتوں جاورا انچونلیگ بوتگ انت کہ منی دست و نہ سگرت۔ یک راہے است ات کہ آوانی پولگ و را چوٹ چپوٹیں راہے و بہ پڑینیں اشان و چہ کلار و دور بہ بریں۔ اشاں انچیں رد دینگے بہ کنیں چو کہ کبگ گرت و را رد دیان و چہ وتی چکانی کدو و دور بارت و وتی چکانی ساہ و رکینگ و وتی ساہ و ندر کنت۔

”جھیں قصبے، من آئی نام بے خیال کرتگ“ من درائینت۔

”اے پیم چون بیت۔ آ جنین گوں تو ہوار نشنگ و تو آئی نام و مہ زانے“

لرزو کیں جنین آدم و نہ من ات۔

”یک زمانہ و من ہر چیز و بابت و سرجمی و نبشتہ کرت، بلے پدا لے

گمان کہ اے چونیں گنوکے یے؟ ہے حاترا نبشتہ کنگ یلہ دات، و مردم و را وتی یاداشت و سرا باوری دارگ سک گران انت۔“

”کامرید کلیمما، بگندے گوں جنیں آدمائیں تئی تعلقات بے مٹین انت“

تلاہ رنگیں مودی و درائینت۔

”بچار بگندے منا گیر بیت، بلے پہ ایشی مناوتی دماغ کارمرز کنگ

لویت۔ آ یا شامنا گشت کن ات زیتور تسکی منی لوگ و کدی اتلگ؟“

”آ روج ات..... کے بجلن“ بگتگ زنوک و کاگدانی سرا چم شانکے

دات۔ ”چار شنبہ و روج و چار دہ تاریخ“

”چار شنبہ..... چار دہ تاریخ..... بجلن.....“ من دست سرا کرت انت و

کے پُرت جت۔ ”ہاں گیر اُتک! آہیلنا ات“۔ من مارت کہ درست منی افظلال
پہ واہگے گوشدارگ ء انت۔

”ہیلنا کئے انت؟“

”چے؟ بہ بخش ات، من آئی خاندان ء بابت ء نہ زانیں۔ من چہ آئی
بُخت ہم نہ کرتگ ات۔ اصل ء راستیں گپ ایش انت کہ من وت ہم پکت نہ
اول کہ آئی نام گواچنی ہیلنا ات۔ من آرا ہیلنا اے حاترا گشنگ ات کہ آئی
لوگ ولجہ گوں وتی سہریں مُوداں چومینے لاؤس ء ات۔ منادوست ات کہ ہے نام
ء آرا توار بکنیں۔ سے شنبے ء روج ء ترند آپ ء دکانے ء من آرا دیست، ء
وہدے آئی مینے لاؤس، کونیاک ء زورگ ء بارء پترت تہ منا موہ رست کہ من
گوں آئی کے حبر بکنیں۔ دومی روج ء آ منی کمرہ ء اتک ء تاں نیمروج ء ہمودا
ات۔ یوک ء بیگاہ ء پہ لہتیں کلاکاں من آرا اشت ء شتوں پرچیکہ یونیورٹی ء مینگے
است ات۔ وہدے من واترکت اتکوں تہ آزر ء پُر ات پرچیکہ پٹکیں مردے ء
گوں آئی دست دراجی کرتگ ات، ء آئی گمان ء آ مردم ء را پہ اے کار ء من سکین
داٹگ، آئی سک بد برتگ ات ء دیما آ گوں من ہم نیاد بوہگ ء تیار نہ ات۔ ء
ہے وڑا، سر پد بوت ات شتا، من چرائی اصلیں نام ء ہم معلوم دار نہ بوتوں۔“

کامریڈ کلیمما، بے شک تو راست بہ گشئے یاد روگ بہ بندے۔“ تلاء رنگیں
مودی ء درائینت، ”یک حبرے ء من ہج سر پد نہ بنیں، کہ تئی پیہیں مردے مے
اوبادگاں چے پیم وانیدیت۔ آیا مے زند ترا چہ جنین ء رد دیگ ء ریہ پنگ ء ابیدوگ
نیگ سکینے نہ دنت؟ تو باور بکن کہ ماوتی اے لیکہاں پہ تعلق داراں الہم ء سرکناں۔“
”چوکیدار ء ہیلنا ء نام نہ گپت“ دائمی لرزوکیں پیر ذال ء درائینت، بلے

اے آئی الہم ء گشت کہ گدانی کار جاہ ء کار کنوکیں یک جنگ بے رجسٹریشن ء ماتہ
 ء گوں تو ہوار نیشنگ۔ اے حبر ء بے خیال مکن کامریڈ، کہ شاہواری ء یکیں جاگہا
 نیشنگ ات۔ تو چوں فیصلہ کرت کہ کسے ء را تو گوں و تا اے پیم ہوار جا کہ ات
 کنے؟ تو چے گشتے زانا اے قجرگانی جاگہ انت؟“

اناگت ء منی چمانی دیماہا دمیں کراؤں تڑپت انت کہ من چوکیدار ء
 راداتگ اتنت۔ من زانت کہ من چاریں نیمگاں مان شرچنگ اوں۔ ہندی کمیٹی
 ء ہے جنین آدمیں باسک ء وتی حبر دیما بُرت انت، ”اگاں تو آئی نام ء گشت
 نہ لوٹے تہ پولیس چہ تو وت بخت ء کنت۔“

(۱۱)

زمین چہ منی پادانی چیر ء در آہان ات۔ یونیورسٹی ء چاگردسبک سبک ء پہ
 من تڑ آہان ات۔ چو کہ پروفیسر ء گشتگ ات۔ تنکیت ء منا پہ ہج وڑیں انٹرویو ء
 لوٹائینگ نہ بوتگ ات، بلے جاگہ جاگہ من چہ حبراں ہے مارتگ ات، ء برے
 برے میری ء انچیں حبرے کرت پرچیکہ شعبہ ء استاد آئی کارگس ء اتلگ اتنت ء
 کافی اش وارنگ ات ء گپت ء حبر اش ہم کرتگ ات۔ لہتیں روج ء رند شعبہ ء
 کمیٹی ء، کہ ثبوت پولگ ء اتنت، دیوان بوگی ات۔ من خیالاں مارت کہ ایٹی
 باسکاں ہندی کمیٹی ء رپورٹ ونگ، بزاں ہمار پورٹ کہ آئی بابت ء من ایوک ء
 ہے زانتگ ات کہ اے چیر انت ء منی دزرس ء نہ انت۔

زند ء اے تیمیں ساعت کاینت و ہدے بنی آدم جاوراں وتی حق ء
 برت نہ کنت ء گاماں پشت ء بارت، و ہدے آرا پڑیلہ دیگی بیت، و ہدے آرام

ارزشت داریں سنگران ء زیات ارزشت داریں سنگرانی دیما یا۔ دیگ کپیت۔
 وہدے جاور پہ گڈ سری سنگر ء سر بہ بیت، گڑا مردم ء راوتی پاد منگلی ء جبک کنگ
 لوشت، اگاں آوتی زند ء بے ساہیں دستاں دیگ ء آپی گراب ء بلگ ء مارشت
 ء ہواری ء چہ بندات ء بیگ کنگ مہ لوٹیت۔

من انچو مارت کہ منی یکیں ء ارزشت داریں سنگر منی
 مہرانت۔ ہاں، اے بیچارے جاوراں سرجمی ء من مارت کہ من پہ وتی نازر کیں ء
 بے تالہیں دوچ گر ء گوں چنکس مہر داریں، کہ آرا زند ء لٹ ء کٹ ہم کرتگ ات
 ء آئی لاڑکی ء ہم زرتگ اتنت، ء ایش کہ من سرجمی ء گوں آئی ہمگر نچ اوں۔
 آروچ ء کلارا میوزیم ء دچار کپت۔ لئاں، لوگ ء اناں۔ آیا تو لوگ ء
 را انگت ء لوگے سر پد بے؟ آیا شیشگ ء دیوالانی بان ء را لوگے گشے؟ انچیں
 بانے کہ دُور گندانی زد ء انت؟ انچیں بانے کہ اودا تو وتی دوستدار ء را چہ بندشی
 (ممنوعہ) چیزاں گیشتر چیر دیگ ء لاچار بہ بے؟

لوگ، لوگے نہ منگ ات۔ اودا ما انچو مارت کہ مادا بے اجازت ء
 اتگاں ء کجام وہدے ء ما گرگ بنیں۔ چہ دروازگ ء ڈن ء پاد بر مشاں مارا
 ترست چیر کپیت۔ ما ہمک دمان ء کسے ء آہگ ء دروازگ ء را سکت ء ٹلگ ء
 گمان ء اتیں۔ کارا نوں چہ چیلاکوٹس ء میتگ ء پہ کار ء شت ء اتک ء مارا پہ
 دمانے ہم وتی در آمدیں لوگ ء دچار کپگ ء واہگ نہ بوت۔ ہے حاترا من چہ وتی
 ازم کاریں سکتے ء آئی اسٹوڈیو ء کار مرز کنگ ء اجازت کپتگ ات۔ آروچی اود ء
 چابی اولی کشتاں منار سبک اتنت۔

اے پتیا مادوئیں وینو ہرادی ء دمگ ء یک برزیں چتے ء چیر ء یک

پراہ و مزین بنے و اتیں کہ اودا یوک و یک کسانیں دیوان جاہ ات و یک سک مزین بلے چوئیں تاکے کہ چہ ایشی دراہیں پراگ و روژنابی دراہنت۔

دیوال و تگہیں بازیں جوڑ کرتیں عکتے و بان و بے رد و بندی و یک بے حاجتیں ازم کارے و واری (مفلسی) و نیام و منی آجونی و مبارکیں مارشت یک رندے پدا اتک۔ من دیوان جاہ و تچک بوتوں، و کاگ، و کونوکیں چچ کشت گینت و وائن و بوتل چچ کرت۔ من پہ وژدلی و گوں آجونی و شرگپ و اتوں و یک سرگیں بیگاہ و شپ و امیت و اتوں۔

بلے آ زور کہ من وے نوں نہ مارگا اتوں، آئی بارگوں وتی سرجمیں گرانہ و کلارا و چکت و کپتگ ات۔

من پیسرا گشتگ اتوں کہ کلارا چوں بے ترس و بے لہزگی بن طبی (فطری) وژ و منی بان و گوں من بوتگ۔ بلے نوں کہ وہدے ماپہ کے وہدا دگرے و اسٹوڈیو و نین، تہ آ گیمرتگ۔ بلکن و چد و گیش: ”اے سکلیں بے شرفی یے“ آئی درآینت۔

”چے بے شرفی؟“ من جست کرت۔

”کہ مادگرے و فلیٹ چچ گپتگ۔“

”ایشی تہا بے شرفی چہ کجا اتک کہ مادگرے و فلیٹ چچ گپتگ؟“

”پہ ہمے حاترا بے شرفی یے“ آئی پتودات۔

”بلے مادگہ چچ کرت ہم نہ کرت۔“

”ہاں“ آئی پتودیوان و درآینت، ”بلے چچ گپتگیں فلیٹے و من انچو

مارگاؤں کہ منی کسب ہمیش انت۔“

”اوہ اللہ! تچ گپتھیں فلینے ء تو تارا تھکے پرچے مارے؟ تھک یہ کیشتر

وئی فلینیاں کا مرز کشت۔ تچ گپتھیناں ناں۔“

بے عقل ء مک ء اے بے عقلیں مارشت ء رابوواہ کنگ منی وس ء
ات کہ جین عقلے ء، انچو کہ درست زانت، بروردات۔ مئے گپت ء حمر چہ بندات
ء بے تام بوتنت۔

من کلرا ء رابوواہ درتیں حمرشت انت کہ پروفیسر ء گول من کرگت
انت۔ آدرتیں حمر ہم کہ بندی کیتی ء دیما بوتگ انت، ء آرابور کنا نینگ ء چہ
کمرت کہ اچاں مایکے دوئی ء دوست داریں ء یکے دوئی ء ہمرائی ء یلہ مہ کنیں
گد مہرا سوب مئے بیت۔

پہ سماعتے کلرا بے ترپ ء توارات، پرا آئی ڈبہ منی مہرا لڈات۔

”آیا تو منا چہ اے دوچہرانی مزپ ء کشت ات کشتے؟“

من آراشت کہ کم ء چہ کم ادارکی ماہ سگاں۔

”دیست“ کلرا ء درازینت ”توقول و کشتے بے آئی پیو کنگ ء تچ نہ

کشتے۔ نول من چہ دگرے ء مک ء ہم چہ اووا دراتک نہ کنیں، اے جاترا کہ تھی
سبب ء منی نیک نامی پونگ بوتگ۔“

من کلرا ء راسرتی ء باور کنا نینت (وئی من ء) کہ چہ زیتور تسکی ء
معالہ ء آراکسانیں توالے ہم نہ ریت۔

”من اے حمر ء ہم پوہ نہ بتیں۔“ کلرا ء درازینت ”کہ تو ہمیشا کتے
پہ چہ ہشت نہ کشتے۔ اکاں تو ہمیشا مک ء پھوئے تے ہا دمان ء جاور شمر بت۔“

”نول تچ نہ بیت۔“ من درازینت، ”اکاں نول من ہمیشا مک ء ہشت۔“

کہیں نہ آدمی گشت کہ من پہ کزدغ بیر، گرگ، چو کرنگ، غ آگیشتر زہر، پڑ
بت۔“

”چو کنگ النمی انت؟ تو آئی حق و نبشہ کن!“

”چوش گوں من نہ بیت، کلارا آنبشتا نک پوتاریانی بچکے۔“

”گڑاچے بیت؟ تو اناگت و راست گشنے چون بوت لے؟ وہدے تو

آپنیں مرد و راگشنگ ات کہ تا کبند و شوژکارتمی گشتگیناں ارزشت نہ دینت، اے

دروگے نہ ات؟ و وہدے تو گشت کہ اشی نیت پہ من خراب بوتگ، آیا اے دروگے

نہ ات؟ و وہدے تو ہیلائیے ٹاہنت، آیا دروگے نہ ات؟ وہدے تو اینکس دروگ

بت کنے نہ یک دگہ دروگے نبشہ کنگ و ساڑائی چمشانکے دیگ و چے بیت؟

کیں راہ ہمیش انت کہ جاور شر بت۔“

”بچار کلارا“ من درائنت، ”تو ہمے زانے کہ دروگ، بس دروگے،

خا بر و تو راست لے، بلے اے پیم نہ انت۔ من چونیں چیزے ہم ٹاہنت کنیں،

کے و را ہم نادان جوڑ کرت کنیں، بوتگیں مسکراہاں کنیں، و من ایشاں دروگ نہ

منیں و نیگہ منی زرد منا ملامت کنت۔ اے درتیں دروگ، اگاں تمی و شی و

رضا گوں بے نام و انت، منا انچو پیش کنت چو کہ من استوں۔ اے دروگانی

بندگ و من چچ پییمیں دو تل و دو پوستی نہ کنیں، چہ ایشاں اصل و راستیناں درشان

کنک ووں۔ بلے باز انچیں چیز انت کہ آوانی بابت و من دروگ بت نہ کنیں،

آ چیز کہ من پہ آواں جبلاکی و ایر کپنگوں، آوانی بزانت منی دست و انت، کہ

منا گوں آباں مہر انت، و آوانی بابت و من پرمہر (مخلص) اوں۔ چو بوت نہ

کنت۔ پہ ایشی منامہ گش ہم، من چو کرت نہ کنیں۔“

ما یکے دومی ء حبرال پودنہ بوتیس۔

بلے راستی ء منا کلارا سک دوست ات ء من وتی وس ء ہر چیز کنگ ء
فیصلہ کرت تنگہ آئی گور ء مناملامت کنگ ء بیچ پشت مہ کپیت۔ دومی روج ء من
زیتور تسکی ء لوگ بانک ء نام ء نمدی یے نویس ات کہ من سہمی روج ء نمر روج ء
ساعت دو ء وتی کار گس ء آئی ودار ء کنیس۔

(۱۲)

وتی تر سنا کیس و ہد ء پابندی ء ہمرائی ء زیتور تسکی ء لوگ بانک ء گشتیں
و ہدا دروازگ ٹکت ات۔ من دروازگ بیچ کرت ء آرا تہا آہگ ء گشت۔ نیٹ
آرا ہم من دیست۔ بزز بالا دیس جینے ات، سک بزز، تنگ دیم ء زرد چکیس نیلیس
چم۔ ”وتی کوٹ ء کش“ من درازینت، ء دستانی عجیبیں سرینگے ء گوں وتی دراجیں
بیرنگیں کوٹ ء کش ات کہ چہ نرین ء کر ء تنگ ات ء عجیبیں وڑے ء دو چگ
بوٹگ ات، یک انچیں کوٹے کہ اللہ بزانت پر چہ ایسی گندگ ء گوں کہنیں ء مزنیس
کوٹ ء (گریٹ کوٹ) خیال اتکت۔

من زوت اُرش کنگ ء حق ء نہ اتوں پیرامن چارگ لوٹت کہ آچے
کنت۔ و ہدے زیتور تسکی ء لوگ بانک نشت تہ من اد ء اود ء گپ بیچ کرت ء آرا
چہ ہر کنگ ء سکین دات۔

”مسٹر کلیمما“ آئی گوں نرمی ء زہر گرگ ء ابید درازینت۔ تو زانے من ترا
چیا گندگ لوٹت۔ منی لوگ ولجہ ء تر ادم وتی کسب ء بلدکار ء با کرداریس
مردے ء بہت ء شرف دانگ۔ ہمک چیز پہ تئی چمشانک ء ایرات ء تو چمشانک

نویسگ نہ لوٹ ات۔ منی لوگ ولجہ ء پڑیں سنے سال ء اے نبشتا تک نویس اتگ۔ آئی چه تو گیشتر جنجالیں زندے کوازینگ۔ آ استاد ات، ہر روج چه پراگ ء پست میل دُور شنگ ء اتلگ ات۔ کوستگیس سال ء من آرا لاچار کرت کہ اے نوکری ء یلہ بہ دنت تنگہ آسرجی ء پٹ ء پول ء شو باز کاری ء نیرگا دلگوش دات بکنت۔“

”آ کارے ء سرانہ انت؟ من بخت کرت۔“

”اناں.....“

”گڑا آئی گذران چون بیت؟“

”تنیکت ء من گیشتر محنت ء اوں۔ کلیما اے پٹ ء پول منی لوگ ولجہ ء دل ء ہدوکی انت۔ دریگتے تو بزانتیں کہ آئی یک چیزے چون ونگ۔ دریگتے تو بزانتیں کہ آئی چکس تاک چکس رندا نویس اتگ۔ آدام گشیت کہ راست ء حقیں پٹ ء پولکار ہما انت کہ سے صد تاک بہ نویسیت ء سی تاکاں ابید آدگراں بہ دزیت ء دُور بہ دنت۔ ء پدا چه ہر چیز ء گیش اے زال باور کن کلیما، من وتی لوگ ولجہ ء شری ء زانیں من زانیں، آپوش نہ کنت گڑا آزال ء آئی سرا بہتام پرچے جت؟ منی دل نہ منیت۔ منی واہگ انت کہ آ منی ء منی لوگ ولجہ ء دیما اے حبر ء بہ کنت۔ من جنین آدماں زانیں، بکندے آراتو بے کساس دوست ء ء تو آئی خیال ء نہ دارے۔ بکندے آتی تہا حسد ء کینگ ء جوزہ ء چست کنگ لوئیت۔ بلے منی حبر ء باور کن، منی لوگ ولجہ ہچ چوش کرت نہ کنت۔“

من آئی گیاں گوشدارگ ء اتوں ء اناگت ء گوں من عجب بوت! من چه اے مارشت ء بیگانہ بوتوں کہ اے ہما جنین آدم انت کہ ایشی سبب ء من

یونیورسٹی ایلیمینٹری کالج، ہمیشی سبب، منہ کھارا چہ یکے دیگر، دیگران آں۔ ہمیشی سبب، منی اینکس روج گوں جنجالاں گوزگ، انت، اے واقعہ، گوں ایشی تعلق، کہ پہ ایشی ماہر دکاں وتی وتی غم، گڈتی نہیں کردار ٹائینت، اناگت، ہنہم، اتنی و حادثاتی معلوم بوت، انچوشکہ پہ ایشی ماہر دو بے قصوراں۔

یک دم، من پوہ بوتوں کہ اے یوک، چہمانی رینپینگ ات کہ ما واقعاہانی اسپ، سوار آرا وتی راہ، پڑیناں۔ راستی ایش انت کہ اے ہنکی مئے قنہ نہ انت، بلکن، چہ دگہ جاہے، چہ در، مئے سرائگ بنت؛ اے ہج پیا مارا پیش نہ وارنت؛ اے کہ ہمارا، بہ گرنٹ پہ ایشی مارا قصور وار کنگ نہ بیت۔ آمارا گوں ہتا بال دینت۔ پرچیکہ آدگرانی دستان انت؛ ناں، منی گشگ، مراد چہ فطرت، بالائیں (ماورائے فطرت) واک، اختیاراں نہ انت، بلکن، بنی آدمی واک، اختیار، انت، ہما مردمانی واک کہ ہوار بوہگ، ابید ہم چہ یکے دومی، درآمد بنت۔

وہدے من زیتور تسکی، لوگ بانک، چہمانی تہا چارت تہ من انچو مارت کہ گشے، اے چم منی سر، پرانی آسر، نہ گندگ، انت، چوش کہ اے چم ہج گندگ، نہ انت چو کہ اے یوک، آئی دیم، ہوژناگ، انت؛ آئی دیم، یوک، چہگ انت۔

”بوت کنت تو راست گشے بانک“ من صلح کنگ، وژا، دزائینت، بکندے منی دوست، راست نہ گشگ، بلے تو زانے کہ اگاں مردیں آدمے، جنین، حسد، کینگ، جوڑہ ودی، بہ بیت تہ چے بیت..... من آئی حبر باور کرتنت، آئی کور، بار، منا گوں وت برت چو گوں کسے، ہم بوت کنت۔“

”ہاں الہم ء“ آئی درآئینت، اے پدر بوت کہ آئی دل ء سرء مزین
 بار دور اتلگ ”جوان انت کہ تووت اے حبر ء مارگائے۔ مارا ترس ات کہ تو آزال
 ء حبراں باور مہ کنئے اے زال ء منی لوگ ولجہ ء جینیں زند ء نیک نامیان ء پوانگ
 کرت کت۔ من ایشی اخلاقی اثرانی حبر ء نہ اوں، بے منی لوگ ولجہ تنی لیکہ بانی
 سوگند ء وارت۔ شو نکاراں آرا باور کنائینگ ات کہ ہرچی تنی نبشتہ ء سر انت۔ منی
 لوگ ولجہ ء ستک ایش انت کہ اگاں آئی اے نبشتانک چاپ بہ بیت تہ آخر کہ آرا
 سانسے باسکے منگ بیت۔ من چہ تو بخت گرگ لوٹیں کہ نوں ہر چیز تچک بوتگ، آیا
 تو پہ آئی چمشانکے نویسے؟ ء آیا تو ایشرا زوت نویسے؟“

نوں ہما ساعت اتک کہ من وتی بیرگت کرت ء وتی زہر ء را ایرما د
 کرت کت، بے شک اے ساعتاں مناز ہر نیا ہگ ء ات، ء وہدے من زیتور تسکی
 ء لوگ بانک ء را پتو دات، ایوک ء پریشی کہ تچک ء راہ ء در بند اتنت۔ ”بانک
 چمشانک ء نویسگ ء یک جیرہ ہے است انت۔ من تنی دیما منیں کہ اے درست
 پرچہ بوت انت۔ من مردمانی دیمانہ وشیں حبر گشگ ء دوست نہ داریں، اے منی
 زوری انت۔ من چہ زیتور تسکی ء وتارا وت چیردات ء منی خیال ات کہ آوت
 سر پد بیت کہ من چو پرچا کنگاؤں۔ آئی نبشتانک سک زور انت۔ آئی چچ میمیں
 سانسے قدر ء مولے نیست۔ آیا منی حبر ترا باور بوہگ ء انت؟“

”اے حبر ء سرا باور کنگ پہ من گران انت۔ ناں، من تنی حبراں باور
 کرت نہ کنیں“ زیتور تسکی ء لوگ بانک ء درآئینت۔

”ارزشت داریں حبر ایش انت کہ اے نبشتانک اصلے (اور بچل) نہ
 انت، کے سر پد بوہگ ء جہد ء کن، پٹ ء پولکار ء کار ایش انت کہ آنوکیں

آجرے دیما بیاریت، پول کار آجران نقل کرت نہ کنت کہ آباں ما پیہ
 زانں، کہ وگراں چیسرا نبشہ کرتگ انت۔
 ”منی لوگ ولجہ ء کسی نقل نہ کرتگ۔“

”بانک، توالم ء آنبشٹا تک وننگ.....“ من گپاں دیما برگ ء ولماگ
 اباں کہ زیتور تسکی ء لوگ بانک ء منی حبر پروشت ”لناں، من نہ وننگ۔“ من
 حیران بوتوں۔ ”گرا تو بوان ء بچارے۔“

”منے دیست نہ کنیں“ زیتور تسکی ء لوگ بانک ء وڈرائینت۔ ”من
 یوک ء روژنائی ء سابگاں دیست کنیں، منی چم خراب انت منا پنچ سال انت کہ من
 یک سطرے ہم نہ وننگ، بلے مناے زانگ ء کہ منی لوگ ولجہ ایمانداریں
 مردے یا نہ انت، چچ وانگ ء حاجت نہ انت۔ اے حبر دگہ وڑے ء ہم پچاہ
 آرگ بیت۔ من آرا زانیں، چوکہ مات وتی چکاں زانت، من آئی بابت ء
 بیک وڑیں حبران زانیں، ء من سرپدوں کہ آہرچی بہ کنت، گوں ایمانداری ء
 کنت۔“

منی جاور نلیگ تر بوتنت۔ من زیتور تسکی ء لوگ بانک ء رامیتے چک،
 پچیر کا ء مچک ء ہما سطر اشکنائینت انت کہ آوانی لیکہ زیتور تسکی ء وتی نبشٹا تک ء
 دینا آرگ انت۔ اے پہ کزدکنگ نہ بوتگ ات بلکن ء ازم ء اے بلد کاریں
 مردمانی لیکہ ء خیال زیتور تسکی ء پہ نیاز مندی ء سٹک ء شرف دیگ ء جہت ء دیما
 آرگ انت۔ بلے کجام مردے اے سطرانی دیم پہ دیی ء، آسانی ء پوہ بیت کہ
 سنگینیں علمی تا کبندے زیتور تسکی ء نبشٹا تک ء چاپ نہ کنت۔

من نہ زانت کہ منی کشینٹلیں حبران ء بانک چکس دلگوش ء گوں

گوشداشت غ آہاں پوہ غ سر پد بوت؛ آپ عاجزی کریں و سرا نہنگ ات، چو ہما
 سپاہی ء کہ آرا معلوم بہ بیت کہ آرا و قی سنگر بیہ و نیگی نہ انت۔ اس کا رہ مارا
 کساس نیم کلاک گوست۔ زیتور تسکی ء لوگ بانک چہ کریں ء پادشاہک، و قی سلیمین
 چم ء مناسک کرت انت غ گون نزوریں توارے ء چہ من پہلی سے ابوت،
 بے من زانت کہ و قی لوگ ولجہ ء سرا آئی اوست تنیکت ء است انت، غ منی دلیل
 کہ پہ آئی حاترانہ گشتگین ء پوہ بوہگی نہ انت، دست پنجگ نہ کنگ ء ابید دگہ کس ء
 تصور وار نہ زانت۔ آئی ء و قی فوجیانی وڑیں باران کوٹ (برساتی) گور ء کرت ء
 من زانت کہ اے زال بدن ء ارواح ء رد ء سپاہی بے، یک پڑ مرگ ء وفاداریں
 سپاہی بے، چہ لانگ مارچاں دم برتگیں سپاہی، انچیں سپاہی بے کہ حکم ء چچ
 بزانت ء چچ مزانت آئی سرا عمل بکنت، انچیں سپاہی بے کہ بے سوب بوہگ ء
 ابید و قی شان (وقار) ء گاری ء منیلت۔

آئی روگ ء رند آئی دم برگ، آئی وفاداری ء پڑ مرگی ء کسانیں بہرے
 منی کارگس ء پشت کپت۔ من اناگت ء وتارا ء و قی ڈگھ ء ویلان ء شموشت۔
 اے ساعت ء آ ڈگھے ء کہ منا مانرپنگ ات، آگیشتر پہک ات پرچیکہ آئی
 سرچنگ منی و قی جند ء تہاناں بلکن ء ڈن ء باز دور است ات۔

(۱۳)

”گڑا نون ترا، چہ چچ ہمیں حبرے ء پھر زگ بوہگی نہ انت“ من
 ذالمائین ء وائن ء دکان ء کارا ء رازیتور تسکی ء لوگ بانک ء گوں و قی گند ء نند
 ء احوال دیان ء گشت۔

”منا و چونابا ج حبر ء ترس نیست“ کلارا ء گوں انچیں بمیہ ء

اعتمادے ء گشت کہ من حیران بوتوں۔

”چے مطلب انت ج حبر ء ترس نیست؟ من و پ تنی حاترا گوں

زیتور تسکی ء لوگ بانک ء ملاقات کرتگ“

”تو جوان کرتے کہ گوں آئی دچار کھتے پرچیکہ تو گوں آہاں ہر پتی

کرت، آزورا کی یے ات۔ ڈاکٹر کیوسک ء گشتگ انت کہ ہمک ہمیں ہم زینیں

مردے بہ بیت، تنی اے تب ء سر پد بوگ پہ آئی گران انت۔“

”تو کیوسک کدی دیت؟“

”من دیتگ“ کلارا ء ذرائنت۔

”غے تو آرا درتیں حبر گشتت؟“

”پرچہ؟ زانہ اے چیر دینگی حبر انت؟ نوں من زانیں کہ تو اصل ء

چے یے ءے۔“

”اوں“

”ترا بوگشیں؟“

”بو، الم ء“

”چہ دنیا ء بیزاریں یک نامیں ء سنفویں مردے ءے“

”اے پیم کیوسک ء گشتگ ات۔“

”کیوسک ء پرچہ؟ تنی خیال ء من اے حبر ء وت سر پد بوت نہ کنیں؟

اصل ء تنی خیال ء منی تھا انکس سچ ء بود نیست کہ تنی بابت ء من وت چیزے

بوگشیں تو مردمان ء مہار کنگ ء برگ لومے۔ تو گوں زیتور تسکی ء چمشا تک

نویگ، قول کرتگ ات۔“

”من گوں آئی چچ“ میں قولے نہ کرتگ ات۔“

”اے تہ یک گئے بوت۔ پدا تو مناروزگار دیانینگ، قول کرتگ ات۔ تو
منا پہ زیور تسکی ء یک نیونے ء جہت ء کارمرز کرت ء زیور تسکی ء راچ من بلے
ایکس بزان کہ مناروزگارے رسیت۔“

”کلو سک تئی کار ء کنت“ من پہ تژان درائینت۔

”چہ تو ناں۔ تو وتی ہمکس چیز رہن کرتگ انت ء تو نہ زانے ہم کہ تو
چے چے بباد دا تگ۔“

”ء تو زانے؟“

”بؤ۔ یونیورسٹی تئی مننگ نامہہ ء نوک نہ کنت، ء اگاں ترا گیلری ء کلری
کارے بہ رسیت تہ تئی بہت شرانت۔ بلے تو بزان کہ اے درست تئی وتی رویانی
آسرانت۔ اگاں اجازت بہ بیت، ترا سو جے بہ دئیں:

دیتر ا ہرچی کنتے مدام پہ ایمانداری بکن ء پھیر دروگ مہ بند پرچیکہ
بنین آدم دروگ بندیں مردیں آدم ء شرف ندنت۔“

آپا داتگ اوشتات، گوں من دست ء دروت بوت (اے گشتگ ات کہ
گڈئی رندانے) دیم ئے مانترینت برگشت ء شت۔

کے دیر ء رند من خیال کرت (بے شک منی چاریں نیمگاں ملوری ء بے
تربت ء تواری ات) کہ منی قہ۔ اصل ء دردناک نہ بلکن ء وش آسریں قصہ بانی تہا
بنے کنگ بیت۔ ء بے گمان ء مناکتیں تسلا دات۔

مونٹیل ء جنوزام

گابریل گارسیا مارکیز

8 مارچ 1928ء جنوبی امریکہ ء ڈیھ کولمبیا ء ڈگ آرکاناء وادی بوتگس
اے مزن بالادیس لہزانت، تاکارء وقائع نگارء فکشن ء تک ء مزنیں نامے در
آورتگ۔ گابریل گارسیا مارکیز ء ساچشت بازیں زبانان ترینگ بوتگ انت۔
بلوچی لہزانتک ہم وتی فکشن ء بنداتی سفرء چہ اے کوہ بالادیس نبشتہ کار ء ساچشتان
آشنانت۔

گابریل گارسیا مارکیز ء اے آزمانک ماہتاک ادب لطیف، لاہور ء چل
ء ہشتمی پوش ء ہفت ء ہشتمی تاک (۱۹۸۲) (خاصیں تاک) ء چھاپ بوتگ۔
اے آزمانک اردو ء فاروق حسن ء ”مونٹیل کی بیوہ“ ء نام ء رجیننگ۔

مونتیل ۽ مرگ ۽ آئی لوگ بانک ۽ ابیدائش کے ہر کسی دم بابا اہم۔
 بے ہمک مردم ۽ رائے حبر ۽ باوری ۽ مزنیں وہدے گت کہ پکا مونتیل مرگ؟
 بازینے ۽ گرمی ۽ چہ تنپتگیں بان ۽ تبا، زعفران رنگیں تابوت ۽ لیٹن ۽ چہ درہ
 مر جہانی مک ۽ چوکونگ ۽ امیر آئی جون ۽ چارگ ۽ رند ہم آئی مرگ باور نہ کرت۔
 آئی ریش صاف صاف ۽ ساگ ات انت ۽ اکیتیں پوشاک ۽ پوست ۽ بون
 گوں آنچو جانسلامت ۽ ڈڈ ۽ زندگی دراکنگ ۽ ات کہ چہ ۽ پیر چونہ بوگ
 ات۔ پہ قبر ۽ کسارت ۽ تابوت ۽ امیریں اے مرد ہما سینیہ مونتیل ات کہ ہمک
 یک شنبہ ۽ گرجا ۽ سبب ۽ ہشت بج ۽ پہ ”ماس“ ۽ ساڑی ات، بس ہے وہد ۽
 اپ ۽ چاک ۽ بدل ۽ آئی دست ۽ صلیبے ات۔ آئی خاندانی قبرستان ۽ آرا
 قبرنگ ۽ پد مردماں باور بوت کہ آلچی ۽ نہ انت۔ پکا اے کوڑ ہیں امروزے یلہ
 دانگ۔

آرا قبرنگ ۽ پد آئی لوگ بانک ۽ را ابید ہر کس اہکہ ات کہ آوت چوں
 مرت۔ ہمک مردم ۽ گمان ات کہ سگرے ۽ تہا چیریں مردے ۽ تیرانی آماج
 بیت۔ آئی زال یوک ۽ پک ات کہ مونتیل چہ پیری ۽، وتی نپاد ۽ گندالانی سرا،
 منوگری ۽ پد، چو مرچگیں عہد ۽ بک ۽ بزرگے ۽ مرگ ۽ آماج بیت۔ کے باز
 تفاوت ۽ گوں آئی واب کچی بوت۔ مونتیل ۽ وتی چنڈوکیں بستر ۽ سرا، دو اگت
 1951 ۽ نیمروج ۽ دونج ۽ وفات کرت۔ آئی مرگ ۽ سبب ناگت ۽ زہر گرگ ۽
 بزم ۽ آہگ ات۔ ڈاکٹر ۽ چہ اے ہمیں جاوراں پہریزگ ۽ پنت آرا پیرا
 دانگ ات۔ آئی لوگ بانک ۽ گمان ات کہ آئی جنازہ ۽ را کوپگ دیگ ۽ سرجمیں

میگت با مردم کانت با آونی آرتقیں پناں لوگ نہ ادریت . بنے تے اونی یار
 اتنی خنن با تھیں مردم با مویشیں با زنی ہر کاریں با سگ جنازہ و نامرات
 غا پانی قبر با پانی چا دریک ، ہمیش ات انت کہ میں کس اتنی اہوں با
 ات انت . مویشیں با بیج کہ جزئی با کوس با اگردو و مرآت با اوجنگ کہ
 ات انت آہوں سر با کدیونی تار دیکہ رنگ ات کہ چا پیشا بنے پرات
 کوس تار چا و با شترنگ با تار چا و با پیشیں مسان با کار مرز رنگ با تار
 سہ با رنگ با پیش کہ آہوں کدیونی سترنی رونا بند دیکہ با پیر و زنی تھیں با
 درنگ با دور رنگ با پست پست با زنی و سہنگ با رنگ . چا پیشا بنے با
 آہ با مسر نہ رنگ . با شپ باشت با دور سال با عمر با عمر با عمر
 کت با کوس با پانی با زنی با کہ اتنی با پانی ویشی شستہ رنگ . مویشیں با
 با زنی رونا و موری با پانی با پانی با پانی . منن پہ مانی بوک با بند کت
 ات . منی پانی وانی منن با منن با پانی پت با پانی با رنگ . منن با
 پت با رنگ نہ رنگ .

رنگ با رنگ با زنی با زنی با زنی با زنی با زنی با زنی با زنی با زنی
 ات . اتی با پت با اتی با پت با اتی با پت با اتی با پت با اتی با پت
 ات کہ آتانی فٹ با زنی با پت با پت با پت با پت با پت با پت با پت
 جیک با موبو با موقع آرا بہ نہ رنگ ات . اتی بوک با پت با پت با پت
 آرا با رنگ با رنگ با رنگ با رنگ با رنگ با رنگ با رنگ با رنگ
 زبات کہ پت با پت . آرا با رنگ با رنگ با رنگ با رنگ با رنگ با رنگ
 زنی با رنگ نہ رنگ با پت با پت با پت با پت با پت با پت با پت با پت

یکے لوگ ء ایریں تجوری ء چنگ کنگ ء وڑ ء پیم ہم است ات۔ دنگ ء شیر ء تجوری
 ء رانچ کنگ ء ڈبہ وتی سرازرت۔ آئی حکم دات کہ ایشرا لوگ ء دینا ایر کنگ بہ
 بیت ء دو سپاہی ایشی کبل ء تیر باری بہ کنت۔ موئیل ء جنوزام ہمیں سبب ء وتی
 واب ء بان ء تیزگانی تیرانی سبک سبکیں توارا اشنگ ء ات۔

”چے بوہگ ء انت“ آئی فکر کرت۔ من چہ پنج سال ء پاکیں رب ء در
 ہے دعاء لونگاؤں کہ ہلک ء تیرانی توار بند بہ بیت ء مرچی منی لوگ ء تیرانی توار
 انت ء پہ اے تیراں من مردمانی شکر ء منت ء ہم بہ گریں۔

اے روج ء موئیل ء جنوزام وتی کلیں مارشت ء واکان ء ہوار گیجان ء
 مرگ ء را پہ وتا راضی کنگ ء ات، بلے آ بے سوب بوت۔ وہدے آ وپگ ء ات
 تہ لوگ ء دیمایک ٹرن دیں ترا کے ء سرجمیں لوگ جسکینت۔ بارود ء گوں تجوری ء
 کبل پروشگ بوتگ ات۔ موئیل ء جنوزام ء آہ سردے کش ات۔ اکتوبر ء ماہ
 ہور ء ہرگ ء لچ ء مین ء سبب ء درانچ کشان ات۔

موئیل ء جنوزام بے کسائیں دولت ء ملک ء ابید نلگیں جاورانی
 آماج بے سر ء پر ء نیمگے ء تچک بوہگ ء وتی زند ء را گاریں دگے ء سر سر جنان ء
 مارگ ء ات۔ خاندان ء یک کوہن ء جہد کنوکیں دوست کار مائیل ء ملک ء
 میراث ء نظام وتی دست ء زرتگ ات۔ وہدے موئیل ء جنوزام گوں اے تہلیں
 راتی ء دیم پہ دیم بوت کہ آئی لوگ ولجہ نوں اے امروز ء نہ انت آوت وتی لوگ
 ء چار ء تپاس ء چہ وتی واب ء بان ء در آتک۔ لوگ ء ایریں کلیں پیش دار ء نمائشی
 چیز آئی ء کش ات ء دور دات انت۔ دیوال ء در تلگیں حدامرزی ء کلیں عکسانی
 چپ ء چاگرد ء پرسی رہنے بست۔ حدامرزی ء مرگ ء دو ماہ ء رند آرادناتاں گوں

ناخن ۽ پاچگ ۽ نوکیں عادتے جان ۽ کپت۔ یک روپے و ہدے تا دیراں گریگ
 ۽ آئی چم سبر ۽ گوات گپنگ ات انت، آئی مارت کہ کار مائیکل گوں پچپیں چہتر،
 لوگ ۽ پترگ ۽ انت۔ ”کار مائیکل چہتر ۽ بند کن“ آئی درائینت۔ ”اے لوگ،
 پیسے بد بستی کم انت کہ توں گوں پچپیں چہتر ۽ تبا کائے؟“ کار مائیکل ۽ پتر
 بست یک کرے ۽ امیر کرت۔

کار مائیکل پیر مردیں سیاہ پوستے (Nigro) ات کہ آئی پوست مدام
 ترپ ات۔ آرام مام اسپتیں چچ پر ات ۽ آئی بوٹانی پوستان ۽ دیم ۽ نیمگ ۽ گوں
 چاقو ۽ تل کرتگ ات کہ آئی پاد ۽ لنگانی بوگانی گوات گرگ ۽ چہ آجنجال مہ بیت۔
 ”لوگ ۽ پھیل دیگ چہتر چچ کرتگ ات“ آئی پتو دات۔ وتی لوگولجہ ۽
 مرگ ۽ پد آئی اولی رند ۽ لوگ ۽ درچ کرتگ ات۔

”پیسے آتگیں بے تالمی، ۽ اے سارتمیں موسم!“ آئی گوں دنماناں
 ناخن پاچان ۽ درائینت۔ ”چوگش ۽ اے ہنور بس نہ کنت۔“
 ”مروچی یا باندا، اے جمر نہ برنت۔ دوشی، منی پادانی بوگانی درد ۽“

آرام ۽ نیشیگ۔ ”سیاہ پوست ۽ درائینت۔“

موسم ۽ بابت ۽ آکار مائیکل ۽ پادانی گوات گرگ ۽ پیش گشی ۽ منوک
 ات۔ آئی چہ در ۽ دن ۽ ایبتکیں چار راہ ۽ نیمگ ۽ چار ات ۽ ہما بے تواریر
 لوکان ۽ کہ آوانی دروازگ ہوزے موٹیل ۽ جنازہ ۽ گندگ ۽ شینگ ات انت۔
 گوں دنماناں ناخن ۽ پاچگ ۽ عادت ۽ چہ، وتی بے کسائیں زمیناں چہ ۽ وتی
 لوگ وچہ ۽ اشیک ۽ آرارستگیں اگدہ ۽ ذمہ واریاں چہ، کہ آج پوہ بوگ ۽ نہ
 ات۔ آنا میت انت۔

"اے جہان ء سر ہمیں راجد رو انت" کیسار تے کشت ء آئی

درائینت -

آئی لوگ ء اتلگیں مہمان، چہ بازیں حملتاں آرا گنوک سر چہ بوگک ء
 ات انت، بلے آئی ذہن چد ء پیسر ہچھر چو تچکی ء مارگ ء حد ء سر نہ بوتگ ات۔
 بتی ہنگ ء سیاسی زوراکی ء خون رچی ء چہ پیش برے برے اکتوبر ء سہاں آوتی
 ور ء دیمانشت ء پہ مرتگینانی ارواحانی ہا ترا دعایے لوٹ ات ء فکر کرت کہ اہاں
 مزن شانیں رب ء یک شنبہ ء آرام مہ کرتیں تہ بکندے آئی جہان ء را شتر ترین
 جینے ء سر جم کرتگ ات "آئی بایدیں یک شنبہ ء روج جہان ء کسان مزینں ردی ء
 بے رد ء بندیان ء گبتر کنگ ء بگوازینٹیں۔" آئی درائینتگ ات۔ "چے بوتگ
 ات، پدا آئی تا ابد آرام کرتیں" وتی لوگ ولجہ ء مرگ ء پد گوں آئی اے ہمیں
 تہارین فکرانی حسا ترا محکمیں دلیل است ات۔

تا زمانہ ء کہ دلپروشی ء بے ایتی موٹیل ء جنوزام ء را چو وروک ء
 وگ ء ات انت۔ کارمانیکل بکوکیں لانچ ء رکینگ ء وسیں جہداں گلکیش ات۔
 مملکت ء میراث ء کار ء بار ء راہ ء راجد سک بے گوم بوتگ ات انت۔ گوں زور
 فلٹ ء پل ء دنگ ء سر ہمیں بے ء شر ء واہند ء وٹیل ات۔ آئی نیم ء چہ آجو بوگک
 ء رند درتیں ہلک آرا بیہ گرگ ء واہک دارات۔ پٹکانی پنگ آئی دکان ء یک
 گراک ہم نہ پت۔ لوگ ء دیمامزن مزینں رزانانی تہا ایریں شیر بکاش، پنگ ء
 کنگ ایسی ء حراب بوت انت۔ بان ء تہاریں الماریانی تہا ایریں پیر کرم کت
 انت۔ روز۔ موٹیل برگ ء روژناتی ء سنگ مرمر ء قبر ء پریشکانی بانزانانی تل ء
 نواں وتی کوٹکیں شش ساانی زوراکی فلٹ ء پل ء حساب ء دیک ء ات۔ آ

اے اداکس ء زندگ ء نیلیت۔“

ہوزے موتیل کہ ہے روچاں سک دزگٹ ات وتی لوگ بانک ء
 بیگ ء نہ چاران ء درائینگ اتے۔ ”بے قوپیں حبر مکن“ اصل ء موتیل ء کار
 غریبان ء کشگ ء ڈلگ ء نہ ات بلکن ء چہ ڈمگ ء امیران ء کشگ ات۔ پیشکا
 وہدے میر ء پولیس ء ہستو مندانی دروازگان ء تیر باری کرت ء آوان ء درآگ
 ء حاتراہست ء چارکلاک دات تہ ہوزے موتیل ء آوانی مال ء ملک، آوانی پس
 ء زگ ء آوانی مڈی ء میراث وتی رضا ء گیشینگیں نہاداں چہ آواں بہازرت انت۔
 آئی لوگ بانک ء گوں آئی درائینگت ”اے تو چے کنگائے؟۔ تو مردمانی
 سرا احسان کرتیں تیکہ آدگہ جاگہے گزن ء مہ مرانت، تو وت گزن ء آماج بے ء
 چہ اشاں کسے تنی شگر ء منت ء ہم نہ گیت“ ہوزے موتیل کہ ہے روچاں پہ
 بچکند گے ء ہم گوں آئی وہد نیست ات، آئی سراز ہر گیت ء درائینگت۔ ”تو بورچی ء
 برو ء وتی کار ء بکن، منی مغزراں آپ مکن۔“ اے گاماں جاورانی گیشواری ء سالے
 ء تہا چہ بلک ء حاکمانی نہ منوک ہلاس بوتگ ات انت ء ہوزے موتیل آہند ء آباد
 ء میر ء واک دار تریں مردم جوڑ بوتگ ات۔ آئی وتی جنکان ء پیرس ء دیم دات ء
 بچک ء راجرنی ء کونسل ء نوکری دیا نیست ء وتی وہد ء راوتی میراث ء ملک ء
 گیش کنگ ء گوازینان بوت بلے نا جاہ ء جمع کرتگیں وتی بے کسائیں ہستی ء
 وشیان پہ آراشش سال ہم نصیب نہ بوت۔

خدا مرزی ء مرگ ء اولی سال روچ ء رند آئی جنوزام ء لوگ ء
 پدیانکانی سراہما وہد ء پاد برمشے بوت کہ کسے ء بدیں حالے آؤرت۔ اے ہمیں
 مردم کیشتر بیگاہ ء شپ ء اتک انت۔ ”یک رندے پدالنگ بوتان“ آہاں گوشت

”ذمی آباں پنجاہ گوہک پل ات ۛ تک انت“ وئی چند وکتیں کرسی ۛ نہ ران ۛ
 موئیل ۛ جنوزام وئی دنٹان گوں ناخناں پاچان ات ۛ چہ جہان ۛ وپ وشل ویر
 وشل بوت۔ ”اے بے شمریں مردمانی دگ انت، تنیکت ۛ قبر ۛ اتنی جسم مردنہ پسر
 ۛ اے مردماں وئی دیم تریتگ۔“

لوگ ۛ آئی گندوک ۛ اس نہ اتک۔ آروچال کہ ہنور یک شمل ۛ وورن
 ات یوک ۛ یک بنی آدمے آئی لوگ ۛ اروا کرگت ات ۛ آکر ۛ نیکل ات ۛ
 دمام گوں پچیں چتر ۛ لوگ ۛ پترگت ات۔ پچار ۛ چور ۛ بتر نہ بوگ ۛ ات انت۔
 کرا نیکل ۛ ہوزے موئیل ۛ بیچ ۛ راباریں جنس نمہنی نوپس اتگ ات۔ آئی
 آراسا ۛ داتگ ات کہ اگل آہک ۛ بیٹ ۛ پچار ۛ کراں وئی دستن بہ زوریت
 نہ چور ۛ بتر بوت کنت۔ آئی ۛ آئی ماس ۛ تب ۛ تراب ۛ بوگ ۛ بوت ۛ ہم نوپس
 اتگ ات، بے موئیل ۛ بیچ ۛ نیمگ ۛ پسو ۛ پہ نیاگ ۛ برے بہانے اتگ ات۔
 گدرا آئی بیچ ۛ نوپس اتگ کہ آپ آگ ۛ پزرگ انت ۛ تریت۔ آرا ۛ بدرات
 کہ کسے نہ کسے آرا تیرانی آماج کنت۔ نوں کرا نیکل ۛ جنوزام ۛ کراشت ۛ امن
 ات کہ آئی ملی چور تہ ۛ بوگ۔

”بے بتر انت“ آئی پسودات ”من چہ مسک ۛ پیراں بیزاروں تئی
 دل برچی لویت پہ وت بہ زور ۛ منبل کہ پہ آرام بہ مرے“ چہ ۛ پد جنوزام ۛ
 گوں جہان ۛ سیادی جنس منت کہ آئی ہم ۛ ۛ گدرا وئی جنک ۛ نمہنی بے
 نوپس ات۔ ”اے کسے منخوس ۛ کسے کسے ۛ سار تیں بندے“ آئی آباں ۛ
 نوپس ات ”شا پہ مدانی ہمودا بہ نندات ۛ منی پابت ۛ قمر کن ات۔ من پہ بے حمر ۛ
 قرار ریت کہ شا اودا وشل ات۔“ آئی جنکاں وئی وئی باری ۛ نمہنی نوپس ات۔

آوانی نمدی مدام چہ وشیاں سر تیج ات انت ء پدرات کہ آہاں اے نمدی گرم ء
 روژنا میں جاگہاں نویس انگ انت۔ آوانی نمدیانی عبارتوں چہ انچو پدرات کہ
 دو میں جنگ ہر دیں نندانہ ء فکر کن انت تہ آہاں کر ء گور ء آدینکاں چہ وقتی تکس
 گندگ ء کاینہ۔ آہان ء ہم ڈیہہ ء واتر کنگ ء تیج وڑیں وانگ نیست ات۔
 دودمان (تہذیب) یوک ء ہمد است۔ آہاں وقتی مات ء رانویس انگ ات۔
 ”اوداتی ڈیہہ ء جاور پہ ماشر نہ انت۔ اے تیمیں زور اکیں ڈیہے ء کس نشہ نہ
 کنت کہ اودا سیا سی سبباں مردمان ء کشگ بہ بیت۔“ اے نمدیانی وانگ ء موئیل
 ء جنوزام ء راتا ہیر ء وشی ء مارشتے بوتگ ات ء آمدیانی ہمک جملہ ء وانگ ء وقتی
 رضاء ظاہر کنگ ء سرے سرینت۔

یک رندے آئی جنکاں آرا پیرس ء قصابانی دکانانی بابت ء نویس ات
 کہ گلابی رنگ ء ہوک (سور) سرجمی ء چوں دروازگانی دپ ء درتنگ انت ء پٹانی
 ہار ء چہ سمبینگ انت۔ نمدی ء گڈسرا دگرے ء کہ آئی دزبشت چہ آئی جنکانی
 دزبشتاں جتاں، جملہ گیش کرتگ ات، ”کے فکر بکن کہ کارینشن ء مستر ء براہ دار
 تریں پٹن ہوکانی مگون ء لچینگ انت۔“

اے جملہ ء وانگ ء گون موئیل ء جنوزام دو سال ء رندا ولی رندا بچکنہ
 ات۔ لوگ ء لیٹے روک نہ کرت انت ء وقتی وسپگ ء بان ء شت۔ نپاد ء سرا
 تچک بوہگ ء پیسر برگ ء پنکھا ء دیے گون دیوال ء کرت۔ پدا کسانیں میز ء
 دراز ء چہ مگراز، پٹی ء وقتی تسبیح یے کش ات انت ء راستیں دست ء لٹکے بست کہ
 چہ دنمانانی چونڈگ ء دردے بوہگ ء ات۔ پدا تسبیح ء جنگ ء لگت بلے دومی منتر ء
 آئی تسبیح پاپین دست ء کرت انت پر پدیکہ راستیں دست ء پٹی ء بندگ ء گون آئی

دست ء را تبیحانی دست ء بوگ ء سمانہ بوگ ء ات۔ شرین ساعت ء آئی گوشان
 توپان ء ترندیں تو ارے اشکت کہ چه دور ء پیداک ات، بے ذوتان آئی سردینا
 چه جہل بوت ء آواب کپت۔ ہما دست ء کہ تسبیح ات انت یک نیمگے کپت ء و اب
 ء آئی ”مزنیں ناکو“ ء را دیست کہ اسپتیں چادرے مانے پوشنگ ات ء آئی بوگ
 ء دیرا نشنگ ات۔ آئی شک آئی گٹ ء ایرات ء گوں وئی ناخناں بوٹ کشنگ ء
 ات۔

آئی ”مزنیں ناکو“ ء چه جست گپت ”من کدی مرین؟“

”مزنیں ناکو“ ء وئی سرچست کرت ء پتو دات: ”وہدے دم برگ تنی

باسکال بہ امبازیت۔“

آجک ات؟

دھرپ چندر گوتم

دھرپ چندر گوتم نیپالی شاہ نویے۔ اے آزماک کہ من بلوچی ء
 رجینگ، ”وو کہاں کا تھا؟“ ء نام ء سہ ماہی ادبیات، اسلام آباد ء میان استمانی
 لہزاک نمبر ۵ (جلد ۱۱ شمارہ ۴۳، ۴۴) بہارتا گرما ۱۹۹۸ ء تاک ء چھاپ بوٹگ کہ
 انٹراظاہر و تیر ء اردو ء رجینگ۔

مرچنگ ات۔ ٹیسرے سے ات۔ کڑوا۔ اور مرچنگ ات۔ اور
 مرچنگ سے کے کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔
 بہ مرچنگ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔
 کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔

کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔
 کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔
 کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔
 کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔
 کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔
 کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔

کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔
 کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔
 کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔
 کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔

کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔
 کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔
 کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔
 کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔ کڑوا۔

مردمان مہ کنڈا تھیں تہ پتے بکرتھیں۔ آئی نڈا تھک ات کہ شہا اسے پوہا۔
 ہک دیما شیک۔ نو پوہا پے کار نو روز کار ہو دیگ، آ آوانی وئی راو نو راو نو نو پوہا
 انت نو آاشانی پابندی نہ کن انت۔

برے اکاں اچر بوتب یے شہر نووش ات نو پوہا وچانی کاراں نو پوہا
 اگت ات تہ آئی پوہا نو چیزو اگت کرگت ات۔
 ”چشمس وچیک؟“

”ووہ جماعت“

”ووہ جماعت پاس یا نہیں“

”پاس، سکینڈر ووریشن نہ وچا“

”آروں کرگت کئے؟“

”اقاں وچا“

”پوہا؟“

”جے کار نو روز کار ہو نہ ہو تھک ہو سبب نہ“

آئی خیال ات کہ اسے جنت میں مقنندی نہ راستیں پوہانی دیگ، آئی نڈا انت
 کارنی ہو درشان ہم بیت نو نو کرنی ہم ریت، بے اکاں اچر بوتب پوہا شہر نووش تہ
 بوتھیں تہ آئی دیکر اہم دست کرت۔

”عشق کرگت؟“

”اقاں وچا“ آئی درانیت۔

”لوگ نہ دگہ کئے کئے انت؟“

”ماس، پس، گبار۔۔۔ کئے پوہا کرگی۔“

وہدے ٹیلینت۔ آپ ء ورگ ہم زیات بوت ات، ہمینکس، کہ یک روپے آپ
ء ورگ ء ات، آیاں ثرج ات ء آپ پداپ ء چہ در اتک انت۔

نوں تہ کار ء روزگار ء لوٹگ ء آئی حج جاگہ شت ہم نہ کرت۔ آئی بر
پہ بے مقصد ادا اڈاٹیلانی کرت۔ پہ آئی آشہر چست ء ایر ء مرگ ء بجاہ ات۔

آئی پگر کرت کہ اے شہر ء چوں مل بہ دنت؟ بلے یلہ دیگ ہم نوں آئی
وس ء چہ در ات۔ آیا اے شہر ء آیوک ء مرگ ء امبازاں شت کنت، دگہ حج
کرت نہ کنت؟۔ آسک دلپدر دات۔ چہ گژن ء شد ء بدھال، تثرانیں گاماں
گوں آتزان تزان شہر ء بجاہ ء سربوت۔ کے دم ء بالا آرگ ء آدر چکے ء چیرا
جوڑیں برزگے ء سراسر کپت ء ہمو دانشت۔ نزیک ء نشگلیں لہتیں مردم وت ماں
وتا حبر ء ات انت، گش ء شچکانی بابت ء گپ ء ات انت۔

”وت اگاں گرگ بوت انت بلے آہانی چک ء چلا نگ وشحال انت۔“
یکے ء درایننت۔ ”ہو یارا! اے زندے!“۔ دومی ء آہ سردے کش ات ء
ڈرایننت۔ گن کنگ ء لگت انت۔ اے مردمانی حبر، کنگ، ٹریفک ء شور، اے
درستیں تو آئی گوشاں سر بوہگ ء ات انت بلے دماغ ء پترگ ء پیسر گوات ء تہا
شنگ ء تالان بوت انت۔

اناگت ء آپ اشتاپی اوشتات۔ زہر گران ء پہ غشیں توار ء حبر ء لگت
ات۔

”برات ء گہاراں! من ضلع گور کھائیگ ء اوں۔ مے ضلع ء ہار ء
چینکس حنک ویران کرتگ ء چینکس لوگ ڈرینت ء برت انت۔ من ہم چہ ہما
وان اوں۔ لہتیں روچ پیش منا لوگ است ات۔ ہر چیز است ات بلے مرچی منا

حج نیست۔ حکومت، یوک، ریڈیو، امداد، کمائی کارانی حیر، انت، بلے براتاں!
 ثنا اور کن ات کہ حکومت، کمک، نام، کتے، را بو پتے ہم نہ داتک۔ در، نہ
 رو، کیں، کارانہ آو، کیں اے حکومت باید انت ہے زوتاں سرکار، یلہ۔ بہ دنت یا گزرا
 مے ہار، ملن، اتگیں ضلع، تاوانانی حساب، کمک سر بہ کنت۔ براتاں! تہہ
 حکومت لوٹانی رد، تاوان باریں ہنداں کمکی ازباب، سامان، سرکنگ، سدکی،
 نہ دنت من چہ مروچی، غ، چہ انوں تا مرگ، بھوک ہڑتال، نشکوں۔“

ماحول بدل ات، معجز ہے بوت۔ ساعتے پیر جہانے، ڈالچار کرتگیں
 مردم کہ آرا کے، چم چست نہ کرت نہ چارت، آرا ارزشت رست۔ آنچو پہ
 مشکل، جنجالے اوشتات ات ہے پیماشت۔ آئی چپ، چاگرد، مردمانی چچی
 وڈان ات، دودانی رد، دمانے، رند پولیس ہم سر بوت انت۔

سرجمیں روچ، آئی چپ، چاگرد، گش، میٹر ہے جم اتگ ات۔ ہر
 چون کہ بیگاہ بوان بوت، مچی تنگ تران بوت، تا شپ، آہگ، آئی ہائی،
 حمت، چارگ، کس نہ منت۔ آئی چار، دگوش، آگدہ داریں پولیس ہم ابینگ
 بوت انت، کوچندگ، لگت انت بلے گزن، سوک، آئی واب، ہمک ساعت،
 قنرہ پرشت ات۔

کساس شپ، نہنگام، ہمد، ایک گاڑی یے اتک، اوشتات بہتیں
 مردم چہ گاڑی، ایرکت انت، آئی نزیک، اتک انت۔ آدگوش، غورکنان،
 نشت۔ نوک اتلگیناں چہ یکے، گوں آئی دزائینت۔

”تو چو بھوک ہڑتال مکن۔ ماشمے ضلع، باندا چہ نگدیں زرز، ورگی، دگ
 آئی میں ساماناں دیم دیاں۔“

آگل ء ہال بوت، بجستے کرت ”شما راست گش ئے؟ راستی ء وئے

وئے؟“

”تو بے فکر ببو۔“ آراپتو رست۔

”اگاں انچو کن ئے من بھوک ہڑتال ء حملاس کنئیں۔“ آئی پہ پئی

دزائینت۔ آؤکیں مردم ہم وش بوت انت۔ پہ بھوک ہڑتال ء حملاس کنگ ء
آباں هیچ نہ کرت، یوک ء زبانی حبرانی باوری کارا تک۔

”شما وتی بھوک ہڑتال ء پروشگ ء چے ورئے، مالئا ء جوس یا ایئم ء

آپ؟“۔ چہ آئی جست کنگ بوت۔

”بچار ولجہ من گر تہی چکے اوں۔ وحدے شد پروشگی انت تہ گڑا چہ ات

چیزاں ناں۔ برنج ء بئے ء چہ پروشگ گہتر انت۔“ آئی پتو دات۔

آ مردم گیشتر وش بوت انت۔ ہما دمان ء سر ء پُر بندات بوت، سمائے

ء پد پہ ورگ ء بازیں چیزے اتک۔ پلاؤ، مرغ ء روسٹ، سبزی..... دُراہ آئی دینما

ایر کنگ بوت انت۔ آئی شتری ء وارت، ء پدا پہ شگر ء مینتی دزائینتے۔ ”مناج زرز

گوان نیست۔“

ہما دمان ء زرز ء بند ء بست بوت، آئی حساب کرت انت، باز انت، سہ

سری خرچ بہ کنت، لوگ ء بہ رؤت، اگنت ء چہ آزران گیشتر سر کیت کہ آئی چہ

حک ء گوں وت آرتگ ات انت۔ آ مردم کندان ء شت انت۔ پولیس ہم شت

انت پرچیکہ آوانی اگدہ حملاس بوگ ات، آ ہم گل ات، کندان ات ء پگر ء ات

کہ چہ باندا ت ء نیپال ء لس مردمانی ور ء زندے بندات کنت۔

آئی پگر کرت، اے شپ ء حمدا پہ گوازیئیں، سحب ء چاریں، ہموہا

دہت۔ سہب ء کھاں دیست کہ آپاد نہ آتک۔ آئی اب کوڑ میں امروز یلہ داتک
ات۔ ہر کس ء آئی مرگ ء را پہ وڑے زرت۔

”بلکیں مارے ء وارنگ۔“ بے کٹھمنڈو ء ماران ء زہر مان
نیت۔“

”ورگی چیزانی تہا زہر مان بوتگ؟“ بے اے ء بھوک ہڑتال ء نشنگ
ات!“۔

بے وحد ء مچی ء تہا چہ کسے ء درائینت۔ ”اے گورکھا ء ضلع ء مردے نہ
انت۔“

”تو چون گش ءے؟“ کسے ء جست کرت۔

”پمیشکا کہ من وت گورکھا ء نشنگوں۔“

”گڑا تو ہم بھوک ہڑتال بکن“ کسے ء پہ مسکرا درائینت۔ کھاں کندات،
بے آ کہ مرنگ ات۔ نوں چوں زندگ بیت۔

یک حبرے ء تچک انت کہ آپہ ورگ مرنگ ات۔ شہر ء مردماں آرا پہ
گوں ء محتاجی نہ کشت۔ لاپ ء پڑ ء دل ء سیر ء وارینت، نگدیں زراش دات ء
کشت ایش۔

بے دوہر تچک نہ بوتگ ات انت۔ یکے ایش کہ آئی جیب ء نگدیں زرا
کے ء زرت انت؟ دوئی ایش کہ اگاں آ گورکھا ء مردے نہ ات تہ کج ءے
مردے ات؟؟؟

لیڈر

ابو جعفر شمس الدین

ابو جعفر شمس الدین ناول ء ڈرامہ ء پڑء مزین نامے۔ بنگلہ ء انگریزی زبان ء وئی نبشتانکانی سبب ء ہم آئی ء مزین نامے در آورنگ۔ تاکاری ء پڑء ہم آئی بالادسک بُر زانت۔ آئی گیشتریں آزمانک ء کسمانک دومی زبانان ترینگ بوگ انت۔

لیڈر من چہ مولانا عبدالرحمن بیخود ء زجینگیس کتاب ”مشرقی افسانے“ ء چہ زرنگ کہ اے کتاب بنگالی اکیڈمی ء چھاپ ء شنگ کنگ۔

(۲)

باکہ سیاہی گل و بارک انماں آئی تھا گشتا تک دیگ و انماں ات
 ہمہ ترا دو چار گشتا تک دیگ و پد من کسانیں لیڈر سے ہوز بوتوں۔ من پونیں
 عتہ بے دات یا پونیں بن گپانی بابت و سہرات نون من و کیر نیانت بلے
 انکس من و شری عیات انت کہ ہر دین گشتا تک دیگ و پد من چہ اٹخ و پیل و
 ایر پتوں گزا ستر نیمگ و مردین و بنینانی چا پانی ترندیں توار منی گوشانی پردھاں
 گت سنن و جبین و ایر کپتگ اتنت۔ من وتارا مزن زانگ ات و دل و وٹ
 بوگ اتوں۔

من و ایوک و عتہ صبر و رنج ات کہ من وتی بنداتی سند و دوراں وتی
 تھے صداحت پرچے دیما نیارت انت۔ چہ اے روی و من وتارا ملا مت ہم کت۔
 من پت اوں کہ اگاں من وتی چمانی آپ دور مدواتیں و لاپ و آس و تو سگ و
 گندن و وتی زند و گراں بہا کیں ساعتان و بہامہ داتیں گزا ہندوستان و مزن
 مزین لیڈرانی لڑ و منی نام ہم مزن مزین لفظاں گوں نبشتہ بوگ ات، و اگاں
 من گبن و نپی کیں سیاہی گئے و سوار بوتیوں تہ مرچی من گوں کسانیں واٹھے و
 وزیرے یا سفیرے الم و بوگ اتوں۔

من مارت کہ منی گشت دیوگی و گبارتہ ارمی نیمگ و روک روک و
 چوہنت۔ من گشتا تک دیو کے اتوں۔ شاعرے نہ اتوں ہمیشکا اے واٹھی چارگ و
 نون و سر پرنہ بوتوں بلے انکس من الم و گشت کیں کہ اے روک روکیں
 چوہنتی تہا جبلا کئی یے است ات۔

پارنی و دیوانانی تہا وحدے کہ من گشتا تک دات تہ درتیں مردین و

جنیناں گوں اجکھی ء بے ترپ ء توار ء منی گشتانگ گوش داشتگ ات۔

وتی زند ء من ء پھمبر چہ جنینے ء مہر ء واہگ نہ رستگ ات۔ چہ ایٹکی بدن
 ء چہ یمیں لذتے ریت، اے سرگوست ء ہم من نابلد اتوں بلے بنی آدمی زند ء
 بازیں جاوراں مردین ء جنین ء هواری ء ہمارشت کہ دلانی تھا لہڑ جن انت چہ ایٹکی
 ء برانزاں من سرجم ء ناسرپد ہم نہ اتوں۔ ہمے سبب ات کہ منی دگوش بانکیں تار ء
 نیمگ ء شت۔ گوں آئی ء ہمہادی ء من ء مزنیں دشی یے رست ء چہ ہمے نیاد ء
 من وتی مہر ء شن پروشنگ ات۔ آئی مدام منی حاترکت ء گوں شرپ ء، گوں من حبر
 ء حال کت۔ آئی ء ایوک ء تاں دھمی جماعت ء وانگ دربرتگ ات ء منی حیاں
 ات کہ آرامنی وڑیں لیڈرے ء گوں ہمے پیم حبر کنگ لوٹگ ات۔ نہ زانیں چونی ء
 من اے مارت کہ گوں تار ء منی دلی حُب ء واہگ گیش بوآن انت ء ہمے مارشت
 ء آسر ء من گوں دیوکی ء وتی نند ء پاد آہگ گیش کنگ اتنت۔ دیوکی یک مزن ء
 نامداریں راجی باسکے ات۔ آوہد ء دہشت پسندیں بدلی لوٹاں گوں آئی عملی
 ہمگر نچی ء نزکیکی یے است ات پہ ہمے ہاترا آدرتیں بنگال ء نامدارات۔

ہردیں من گوں آئی دچار کپتوں آوہداں آدہشت پسندیں بدلی لوٹیں
 زرمبشناں چہ بد بدل بوتگ ات۔ مہلوک ء کمک، بھیہہ ء لس مردمانی ہذمت ء
 ابید پہ وت ء ہند ء جاہ ء گرگ گران انت، اے باوری آرا چہ وتی تجربہ ء
 سرگوستاں رستگ ات۔ اے راستی ء مارگ ء ہمراھی ء پہ گل ء مہلوک ء کمک ء
 گرگ ء آئی ء ہلک ہلک ء تر ء تاب کنگ ات۔ ہر روچ پلک ء حاکانی، لُج ء
 بینانی تھا گوزان ء آئی باریں چینکس میل ء پندجنگ ات۔

سنہ ۵۰ ء ڈکال ء بندات بوتگ ات۔

برال۔

مزنیں مچی یے ء اُمیت است انت۔ سرجمیں جاگہاں گوں ڈھٹل ء توار ء
اے جلسہ ء جار پرینگ بوتگ۔ اے ہم گشگ بوتگ کہ آرت ء وراک ء کی ء
بابت ء بازہرکنگ بیت ہمے ہاترا من پکت اوں کہ جلسہ مزن بیت۔

یکے و تار ء ہمراہی ء سرجمیں روچے ء گوازیگ ء وشی ء پدا مزنیں مچی
یے ء دیما گشتانک دیگ ء اُمیت ء منی حُب ء آس ء راشری ء سراہت پکت،
ہمے ہاترا من گشت وھدے تو اینکس گش ءے گزاشرانت۔
ہاں ترا روگی انت۔ گوں اے گپاں دیوکی ء چہ من آروچ ء جتا

بوھگ ء موہ لوٹ ات۔

دومی سہب ء من و تارا زوت زوت ء چھینت ء کساس ساعت یازدہ ء
گڈیا ہانا دگ ء موڑ ء سر بوتوں۔

رسگ ء گوں من دیت کہ دیوکی ء راستیں پہنات ء تارا اوشتوک
انت۔ سادگیں گد ء ہچاں گوں آسک براھد ارات۔ منی گندگ ء گوں دیوکی گل
بوت ء درائینت ءے۔

شرانت کہ سر بوت ءے۔ بس ء درآھگ ء پنچ منٹ پشت کپتگ۔
من ہچ نہ گشت ء تارا ء راستیں پہنات ء اوشتاتوں۔ من دل ء
جیزت چاگردی بندش ء راہ ء کنڈگاں گیشینان ء باریں من تارا ء راپہ مدای
وتی کت کنیں۔

دمانے ء رند بس ء مارا زرت ء گوں تیزی ء رھا دگ بوت۔ روبرکتی
بکال ء گنڈ گرام بازار، ایشی درو شم انچو زور ایشی ء جاور ہم انچو بزرگ۔ لہتیں

پشتنگیں کڈک چو پیریں جنوزام ء وڑء۔ لہتینانی تہاؤ ٹین ء چیر اہانس ء منگ ہم
 نیست ات۔ بس یک غلہ ء دومی ہمے پیہیں ورگی چیزانی یک دکانے است ات۔
 چہ کشارانی چوٹ چپوٹیں راہاں، چہ بس ء اٹیشن ء کساس سے میل دُور
 وھدے ماودے سر بوتتاں، اے وھدے ساعت بیگاہ ء سه ۳ بوتگ ات ء جابے۔
 مردمانی آؤ کائی ات۔

من پہ گشتنا تک دیگ ء اوشتاتوں مُلکی ء میان استمانی سیاست ء بابت
 ء حمرنگ ء من وتی سرجمیں زور جت انت ء ہر بھر ء فاشٹ ء زور اکیں سرکار ء
 سرا ایدہم گپتوں، برطانوی سرکار ء زور اکیانی سرا ہم من حمرکت۔ گپتانی نیام ء
 وھد وھد ء سرا مردمانی چاپانی ٹرنڈیں توار ہم پیدا ک ات۔

بیگاہ مان شانان ات، روج برکت بوھگ ء ات، کے کے تہاری
 روڈ ثانی ء وتی امبازاں زوران ات۔

ہمے ساعت ء منی چہماں عجیبیں ندار گے دیست۔ من چہ اٹیج ء سک دُور
 ء ندارگاں چارگ ء اتوں۔ من دیست کہ کساس نیم میل ء سرا بنی آدمانی یک
 مزنیں مچی یے منی نیمگ ء پیدا ک انت۔ اے وھدے نزدیک تر ا تک انت تہ چہ
 ایشانی ڈروشاں پڈر بوت کہ اے درست جنیں آدم انت۔ آ درست ہمے نیمگ ء
 آھک ء اتنت۔ کم کم ء اے کاروان نزدیک تر بوت ء آوانی اعضاء ہم گیشینگ
 بوت انت۔ دنز ء حا کاں باریں، درتگ ء جنڈیں گداں گوں لونجان ء چنڈوکیں
 اعضاء دیما اتنگ اتنت۔ گوات ء زور آھاں پرات ء اے زور کُشے چہ آوانی
 سکت ء درات پیشکا آوانی بدن جہل کپنگ اتنت۔ لہتین ء سرا نچو جہل اتنت کہ
 کُشے زمین ء کپنگ انت۔ چہ قرناں تیل ء بیھیالیں آوانی مود چہ خاک ء

دنوں پر اتنت ء چو در پکائی روٹائی در ء تب ء اریس اتنت۔ بجیں مودائی
 سر ء ڈنگ ء تھج ڈریں گشائے نیست ات۔ گوات بو تار ء ریکے کوئی
 مودان ء برے اے دیے ء برے آدیہ لینینگ ء ات۔ آونی در تھیں ء کھوں مودائی
 کمر حتم انچو ہال اتنت۔ آونی سیا دسر جیں ہون ء بیدہ کھان ڈنگ تھج گشائے
 بوت۔ آونی اپ گندگ ء گشک ء کو کچھ اتنت۔ آونی ب شیع ء ب تھیں کوئی
 چہ شیں ء آونی سینگائی سرا انچو چھندگ ء اتنت چو شیں کے در تھیں ہتے ء ہنری
 کیسے بہ چھندیت۔ بہینائی کو پپ ء بڈ ء پک تھم است اتنت۔

ایشی ء ابید آونی پئی دیما آہان ات۔ یک ٹول یہ جھیں ء جھست ات
 کپون پر شون ء پیراک اتنت۔ آونی جھول پھلگی گٹھنے وان ات۔ انچو گمان
 بوت گش کے اے درست وئی کرنی کیں گٹھنے ء حواس کنگ ء در اتنگ
 ات۔ آیک جیم ء دیما پیراک اتنت۔

آدر تیں جنین دیما آہان اتنت، انچو زانگ بوتگ گش کے کوئی دران
 دراجیں دست چہ ہرن ء دائی بہر ء جتا بوتگ ات ء یوک ء آوان ء رگوں زانگ
 یا گش کے یک مزنیں در چھے ء شائے بڑگ ء یوک ء پوست ء گوں پھت۔ چو
 بجو بہ خانہ ء ایریں مردگائی۔ شرنی جیم ء آہانی ننگ چو دران ء شیں کمرگائی جیم ء
 اتنت۔ جم تہا شنگ اتنت ء چو دو دیمن کیں اشمرائی وڑ ء انچو روڑو: اتنت چو کہ
 مارے ء تر پوکس جم بہ بنت۔ آونی دنان صم چہ شہ گوراں در اتنگ اتنت۔

انچو گمان بوت کہ یا جون ء، جو جانی کو روانے روان اتنت کہ ایش گوں
 وئی بڑو کیں لنگ ء کوبان ء پھلگ بے ایشنی گٹھن حواس نہ بوتگ ء نول آ
 پچیں جہان ء وئی شہ ء پروشگ ء در اتنگ اتنت۔ در چک، شہ ء لب، تاک،

جنار، مرغ و ماہی، بنی آدم، کور، زر بزاں آپ و خشکی و درستی مخلوق و پلنگ و
 رند ایشانی گرون بکندے بہ پرشیت۔ گزنگمیں زر و چست بوتگمیں چول انچو وتی دیم
 و درستی چیزاں ایر بران و روت ہمے پیم و ایش ہم وتی دیم اوکین درستی
 چیزان و ایر برنت و دیمار و نت۔ رحم هلاس بیت، مہر بیگواہ بیت، کنت کار بیت،
 نہ وشی پشت نہ کپیت۔ گزرن و سوک و اے سرجمیں جہان و را پلک انت چو کہ
 ہمارے کسانیں جنار وے بہ پلکیت۔ انچو دیوال و لچو کیں روغن ریح پہ بے اتانی
 مسکاں بہ گپت ہمے پیم ایش ہم گوں جہان و انچوش کن انت۔ گزنگانی اے ترند
 برانزیں آس و دیمام و شاد رست کائیں۔

منی گشتانک کدی آسر بوت، من گشت نہ کنیں یوک و اسٹیج و سرا
 اوشتوک و چارگ و اتوں۔ منی جان و پٹ پاد اتلگ اتنت، انچو گمان بوت کہ
 انچیں واکے و من و گوں زمزیلاں بستگ کہ آگندگ نہ بیت۔

ازدھا آنی دیم انچو آوانی شکار و گویاک بہ روت من ہم انچو بے گویاک
 اتوں۔ گش و من ہمے و دار و اتوں کہ بیا انت و من و بہ پلک انت۔

آنزیک تراکت، آہان آہان و آجلہ جاہ و سک نزیک و سر بوت
 انت۔ انچو گمان بوت کہ نوں آوتی دستاں تیج شانت و مارا درستاں ایر برنت۔
 نوں ہمے پیم گندگ بوت کہ بنی آدمی ہڈانی ڈھانچہ جادو و سحر و زور و حرکت کنگ
 ذانت و بنی آدمی خچی و را پلنگت و ساڑی انت۔

اناکت و اے یکپارگی جاک و کوکار و لکت انت۔

”ورگ بہ دنت“، ”دان بہ دنت“، ”برنج بہ دنت“۔

انچو گمان بوت کہ ببو آنی لد و جنگل و طوفانے اتلگ و چہ آوانی

ترسناکیں تو ارے وراک، وراک و تو ار پیداک انت۔

چہ اے ترسناکیں تو ارے سُدے اتکوں تہ منی دپ، چہ چہیناے درائے۔
 من چہ اسنجے و سرادورکت و جہل و اتکوں و ڈسٹرکٹ بورڈ و تالان تنگین سحرین
 سَنکُانی سراتچک و لگت اتوں۔ من و انچوگمان بوہگات کہ اے تگ و سوب
 مندی گوں منی مرگ و زندے بندوک انت۔ پشت و چک جنگ چارگ و حمہ
 نیست ات۔ منی گوشاں بس ہمے تو ار پیداک اتنت۔

”ورگ بہ دت“، ”دان بہ دت“، ”برنج بہ دت“۔

اے تو ار گشے منی گوشانی پردھاں دران و دل و چکش جنگ و
 اتنت۔ من ہیسک و ہنپان انگت تیز تر تک اوں، چہ آدگراں من بے سما اتوں،
 من و یوک و وتی ساہ رکینگی ات۔ من تک اوں۔ من لیڈرے اوں، گشتانک
 دیوکے اوں، اے من و آلم و پلکت انت۔ من انچوترس و گارا اتوں گشے اے
 منی دمب و انت و من و گرت۔

من پہ چک و انگت گیشتر زور جت۔ من لیڈرے اوں، من و زندگ
 بوہگی انت، من و یک باندا تے است۔ اگاں من کے وتی پاداں سست بہ کنیں
 تہ اے من و پلکت انت و من حاکاں ہوارحا کے جوڑ بنیں۔

منی و شیں روج چہ مرچی و رندکا انت۔ من و مرچی چہ ایشاں ہرج بیم
 کہ بہ بیت، و تارار کینگی انت، چہ ایشاں و تارار کینگی انت۔ وتی ساہ رکینگی انت۔
 ہنے اوست و ہمے اُمیت و ہمے فکر و گوں من ہیسک و ہنپان تک اوں بلے بے
 تالی کہ تاں روج مروچی من و تارا چہ اے تگ و چہینت نہ تگ۔

جتنی ہیں لوگ

حنان ہلاوی

چہ 1980ء عربی ء نیشہ کنوکیس پدربچ ء تہا حنان ہلاوی ء وتی نام ء
 وتی ہجاریے۔ آزمانک نویسی ء آئی عربانی ء خاصمیں صورت ء عراق ء شرک ء
 پال زدگیں چاگرد وتی سر حال ء بن گپ جوڑ کنگ۔ علامتی رنگ ء جتائیں تب ء
 آئی نام برز کنگ۔

()

لوگ ء دروازگ سک بہل ات ء آئی برزادی ء یک بالائی یہ ات
 کہ آئی سرادو شیر جوڑ کنگ ء نادینک بوتگ اتنت۔ چہ بالائی ء پنک ء رچو کیں
 آپس آوانی دیم سک ٹپ کنگ ات۔ چہ اے دوئیاں یک ء سرا بہہ ء دور ء
 گردنشاں وتی مہکمیں نشان جوڑ کنگ اتنت۔ وہدیکہ دوئی تیکتہ وہد ء پرشت ء
 پرش ء چہ رنگ ات۔ دروازگ ء براہداریں ہنڈل انچو ترپنگ ات ء بے ترپ
 ء توار ات گش ء قرناں ایشرا بنی آدمی دستے نہ لگ اتگ ات۔ بانانی ڈرتکیں
 دروشم پہ اے لوگ ء نندو کاں جتائی ء موتک آرگا ات۔ دیوالانی سرا صفائی ء
 مراعتانی ودار ء حاک ء بزیں تلے جوڑ بوتگ ات کہ چہ ایشی اصلیں رنگ چیر تر
 اتگ ات۔ ڈولداریں ہشتانی فرش چہ بازیں وہدے ء گامے ء پاد برمش ء زبہر
 ات۔

بنداتی ء مزن دروازگ ء روکیں راہ انچو تنک بوتگ ات کہ چہ ایشی
 مزین جنجالے ء مردے ء گوست کت۔ برز ء تاکی مدام بند اتنت ء گوزوکیں
 ہماں کدی ہم چہ رنگ رنگیں شیشگاں روژنائی ء شیمے نہ دیتگ ات، برے برے
 انچو گمان بوت کہ اے تاکی گر جا ء مینار ء لگوکیں ہما تاکی انت کہ پہ پچ کنگا جوڑ
 کنگ نہ بوتگ ات۔

کس ء نزانت کہ اے کئی لوگ انت، ایشی تہا کئے ء تا کدین ء نشنگ۔
 بس ڈوڑ ء عجب عجیبیں حبر اتنت۔ اے ماڑی ء تہا کس ء روگ ء کدی جہد ہم نہ
 تنگ ات ء نیکہ کسے ء کسے پترگ ء دیتگ ات۔ غرض اے لوگ ء راجد پتر
 شک ء پک ء دوز ء مجانی تہا اندیم ات۔

اے میتگ ء نندوکیس مردم ہر دیس وتی لوگانی پتستانی سراشت انت با
 بالکونیاں اوشتات ء ہے لوگ ء نیمگا چارگ ء لگ انتت تہ آوانی ہم چست ،
 مزنیس دوت درء کپت انت کہ کانگی آں ایشی تہا کدوہ بستگ ات۔ تہنیں روج ،
 آوانی بال ء بانزلانی توار لوگانی تہا اشکنگ بوت انت بلے شپ ء یک نیناکیں
 بے ترک ء توار ییے ء اے لوگ ء را وتی امبازاں زرت پہ ہے ہاترا چہ ابا
 گوزوکیس مردمانی گام وت سراوت تیز تر بوت انت گڑا آہاں وتی دل ء دریگ
 ء توار ہم اشکت ء ہر دیس پہ بے انانی کسے ء چم تہاری ء پہ لوگ ء کپت انت تہ
 ترس ء بیم آئی وتی پشت ء ہڈانی تہا ہم مارت گڑا آہاں دم پہ ساعت خدا یاد اتک۔
 مردماں وڑ وڑیں حب رکت۔ کسے ء گشت کہ ایشی رنگ رنگیں تا کیانی
 شیشگانی پشت ء کسے پسکاریت ء آئی توار مدام اشکنگ بیت۔ کسے ء گشگ ات
 کہ اے لوگ بدیں ارواحاں ہوار جنگ۔ لہتین ء خیال ات کہ اے لوگ ء
 نندوکیس مردے کشگ بوتگ ء آتاں روج ء مروچی گوں بُرائگیں گردن ء مردماں
 پہ کمک ء توار جنت، بلے کس ء ہج پشداشت نہ کت، جن ء جنس ء دیھ ء ساہگانی
 کتہاں اے لوگ ء را انچو بیمناک جوڑ کر تگ ات کہ پھر کسے ء ایشی تہا روگ ء
 جہد ہم نہ کت۔

پیریناں ایشی ء بیمناک کی ء کتہ گیشتر باور بوت ء ہر دیس آہاں جن ء
 جنسانی کتہ اشکت انت تہ آہانی باوری گیشتر محکم بوتگ ات۔ پہ ہے داستا چہ اے
 کتہاں اے باوری ودی بوت کہ ہر کس اے لوگ ء بہ پتریت جن آراکش انت ء
 آئی ارواح ساہگے بیت ء ہے لوگ ء کوکار کت ہمیشکا چکنی یا بیگ آئی داہگانی
 بزدہ ات۔ آئی خیال کت کہ کانگیاں الہا ایشانی تہا وتی کسان کسانیں چکنی یا بیگ

اینگ انت کہ ایٹاں زرت ء وتی لوگ ء آرت کنت، بلے ہر دیں آئی ء آئیگا
دورنگ ء بابت ء فکر کت تہ جتی لوگ ء آئی لوگ ء نیام ء تنکیں دک اتک کہ چہ
ہدا آرا کسے ء دیت کنگ ات ء پت ء ترس آرا چو کنگ ء دارگات۔

شریں سامعتے آوشتا ء پڑتے جت۔ پدا چپت ء سرا کپتلمیں دار ء
چنگے چست کت وتی دیوال ء سرا ایرکت۔ آستہ آستہ آرا بران تاں جتی لوگ ء
چپت ء سرے کت۔ نوں یک پہلے جوڑ بوتگ ات کہ ایٹی سرے گوزگ ء گوں آ
وتی منزل ء سر بوتگ ات۔

آئی ء آسمان ء نیمگا چارت کہ کپودر، جنگ ء گراگ بال ء اتنت۔
آئی ء وتی دولنگ وتی لک ء چیر ء کت انت ء ہے بالی مرگانی نیمگا چاران ء
سیٹ یے جت۔ آئی تہا جوش ء دجھی یے ودی بوتگ ات۔ آئی تہنگ ء راسرینت
ء چارات آئی ماریت کہ اے ترسناکیں لیبے بلے دومی نیمگا دورنگ ء چارگ چہ
کدوہاں ہیک یا چنکیانی آرگ ء دلہڑیں حیال ء آرا چو کنگ ء رازی کت۔ آکے
جہل بوت ء وتی پادے دار ء پہل ء سرا محکم کت انت ء یک دمانے ء آئی ء
دک ء پچی گوازینت۔ دومی نیمگا دور کنگا گوں آئی تہنگ ہما نیمگا کش ات تنکہ
کے ء چم پہ ایٹی مہ کپ انت۔

نوں آنوکیں جہانے ء ات۔ آئی جبین ء چہ پت ء اشکتگیں کہہانی
ترس ء آئی وتی تہا چارگ ء گندگ ء ہدوناکیں واہگ، آئی لوگ ء دیما سرکش ات
بلے آئی چہ روج ء ترندیں برانزاں ابیدگہ جی نہ دیت۔ آئی دل ڈڈ بوت۔ آئی
ء لوگ ء تہاروگ ء فیصلہ کت۔

آپدیا نکانی دروازگ ء نیمگا شت کہ بند ات۔ آئی زور ء تیلانک دات

ترسنا کیس تو ارے ءِ گوں دروازگ تچ بوت۔ پہ دمانے ءِ وسمان ابلکہ بوت بلے
 زوتاں دگوشے گوں وت بوت۔ پدیا نکانی سرا بے کساس ءِ حاکانی بے بندیں مل
 جوڑ بوتگ اتنت ءِ ہر نیمگا موکو ءِ کد امانی تند بستگ اتنت۔ دروازگ ءِ تو ار ءِ وسمان
 ءِ گندگ ءِ گوں لوک ءِ جو جک وتی وتی ہونڈانی نیمگا تچگا لگ اتنت۔ پہ دمانے ءِ
 وسمان ءِ ترس ات۔

اناگت ءِ آئی حیاں کت کہ آنچو کوکار بکنت کہ کسے آرا جنگ ءِ انت ءِ
 آئی انچو ہم کت۔ ہو رکیں لوگ ءِ آئی تو ار پداپہ ہمائی اتک۔ آئی پدا کوکار کت۔
 ”جن“.....

ءِ جن ءِ تو ار ءِ پد گوانک تاں دیراں جسک ات۔
 ”جن..... جن..... جن“

ءِ جھیں لوگ ءِ جن..... جن..... جن ءِ تو ار گوں دیوالاں مڑ ات۔ آئی
 تہاوشی ءِ یک نہ زانتیں واہگے ودی بوت۔
 ”جن..... جن..... جن“

ءِ پسو ءِ جن جن ءِ تو ار ناچ ءِ لگ ات ءِ چہ لوگ ءِ دیما تاں برزا چست
 بوت انت۔ آکے انچو اوشتاں ءِ پدا چھت ءِ سرا اتک۔ دوت درے چار ات ءِ
 فکر ءِ لگ ات کہ آچوں وتا پہ ایسی سر بکنت، دوت در برز ات ءِ ظاہر ءِ پہ آئی
 سر بو جگ ءِ راہے اوں نیست ات۔ آاے آسر ءِ سر بوت کہ دوت در ءِ بازیں
 نہ شتگیں جاگہ ءِ فننگاں چہ آوتی پا داں ایر کنان ءِ وتا سر کت کنت بلے دوت
 در ءِ برزادی ءِ کد وہانی رکز اسر بوگ ءِ راہ ہم حشکیں جنجالے ات۔ آئی نزیک ءِ
 کپتکیں دارے چست کت ءِ آرا شری ءِ چار ات۔ آئی اے چار ات کہ اے دار

آئی زور، سکت کنت یا ناں۔ دار۔ نہیں دست، کت پر دیکھنی نیرے سرے
کشی ات، کو کارے کت۔ "جن"۔
"جن.....!"

آئی تواریہ پد گوانک۔ تاں دریرے سر تہیں لوگ۔ درے دیوال۔ گوں مان
آہان بوٹ۔ آچہ آئی زمیل ووش جوان و پدیانک نی نیرے شت۔
آئی دیوال و نزیکیں چھجہ گپت و دوت درے گونک نی تہا پاداں مان کنان
و برز ترشت۔ آکے برز شنگ ات کہ راہ بند بوت۔ آئی وئی دست و پتہیں دار
دوت درے یک گونگے و راہ دات و پدا آرا چکا ست کہ آیا اے آئی بارے سکت
کت۔

آہے دار و سرا اوشتات۔ نوں آئی دست دوت درے برزا سر بوت
انت۔ آئی و دیما کانگی و کدوہ پچی و ایرات۔ بندیک، تاک، داری نکر و دگہ
انجیں چیزاں ابیدایشی تہا دگہ چج نیست ات۔ پہ دمانے و آلور و درننج بوت بلے
تاں کدوہ و پجگ و واہگ و آئی اندرے دورے جت و دوت درے کراں داران
و آئی کدوہ و تہا دور کت۔ نوں آئی پادانی چیرے ہے اسرارے پریں دوت درے
مہریں حشت اتنت کہ ایشاں باریں چہ کدین و اد و مردمان و ہریننگ ات۔
دوت درے برز و رسگ و گوں و سمان گل و ہال ات۔ آئی چمانی دیما دور
دور و لوگانی چھت، بالکونی، راہ و دمک روج و روژنائی و ششنگ و چیر کینلگ
اتنت۔ آجہیں جاورانی آماچی و گوں کدوہ و تہا ترگ و لگ ات۔ آئی پکر کت
کہ آراچہ اے ہلک و دور سک دور روگ لوہیت۔ اے ہلک کہ آئی پادانی چیرے
سک کسان گندگ آہگ و ات و آئی دمک و چھتانی سرار و اکنوکیں مردم چو سلور و

گندگ آہگ ء انتت۔ آئی وتی بان ء چہت ء سرا چارات کہ آئی سرا لہنگین چیز
 ترپگ ء انتت۔ آئی تہا واہگے ودی بوت کہ کانگی بال کنان ء بنیت ء آرا گوں ہا
 دور برزادی ء بال کنان ء ببارت۔

آئی وتی دوئیں دست پیچ شانت انت ء آہان ء انچو سرینگ ء لگ ات
 کہ آبال کنت۔ آئی پہوشی بچکند ات۔

آئی انچو ماریت کہ آئی ارواح بال انت ء بے وتی ء مستی ء جاوراں
 گوں وچار آئی دست ء لنگ سرگ ء لگ انتت۔

آئی چیہال جت ء پداوت ٹہک دات ء کندتے۔ آئی وت دستان ء
 انچو سرینت چو کہ کانگی ء وڑا بان ء چھتانی سرا دور برزا بال کنگ ء انت ء بے
 کساس ء ڈولداریں بالی مرگ گوں براہداری ء آئی چپ ء چاگرد ء انت۔
 ء پدا ناگت ء وسمان ء اے جتی لوگ ء وتی اے مزنی ء برزی عجب

ماریت ء قرنائی ترس ء وشیانی دروشم زرت۔

دومی بہر

نزدیک مہنگور عا

ابدمان ء شوہاز

عذرا اصغر

”پہ تئی ڈیل ء بالاد ء ڈولدارى ء من لچھے پر بندگ لوئاں۔“

شاعر ء آئی براہ دارىں دیم چارت ء سبک سبک ء گشت۔ آئی آئوں

و شدن بچگند ات۔ چھیں زمین ء پہنا تاں وتارا وشبوئی ء ششت۔

شاعر ء قلم ء دومی سردپ ء وتی دنمانانی شم ء کت ء چہ آئی شرنگی ء چہ

رستہ زاروک روک ء چارگ ء لگ ات۔

”آئو چے چارے؟ تو پہ من..... منی شرنگی ء ساڑا ہگ ء چیزے ہشتہ

کٹ لوئگ ء ات ءے ناں؟“

”سو سوا! پرچاناں! بے شک من تئی شرنگی ء ابدمان کناں۔ منی لچہ تئی

حسن ء آما مجھی کنت۔“ شاعر ء ہما پیم چرائی شرنگی ء گستا برزا چاران ء

درائنت۔

”بے آئو چے است“ آئی پدا جست کت۔

”کجا“ شاعر اچکہ بوت۔

”ہما گنو کہ تو چارگا۔ اے تہاریں آزمان ء چے شوہاز ءے“ آئی جست

رجوع آئی اے حال چارت نہ کت، آئی، گر نیچے، نیم بچپن کو ساں چہ ہمیں
 جو حقی آپ حوا کت انت۔ تہ گڑا شاعر سبک سبک، زمین، سرا گاماں امیر کنان
 آئی نیمے، چہ در آتک۔ آئی معصوم، لہرزو کیس لہنا فی سرا نکچاند۔ تاج کنان
 بوت۔ شرعاً وحدے آئی، بدل سنگیں ڈولداریں بالاد دیست تہ تیران بوت۔
 "چے بوت" تو اے سیم منی نیمگ آئی چے چارگا، آئی انچو گش کے میارے کت۔
 من تہی ڈیل، بالاد، سینگرگ دیست تیران بوتوں۔ شاعر، وتی مچاچ، کینت
 نت، در اینت۔

"منی راستی چتی یے؟"

"تہی بالاد سردمان، دگہ رنگے کاریت؟"

"مرز جیس جہان، حکم چیز وتی رنگ، بدلیست، منی تا سر پدیں شاعر!"
 تہی، در اینت۔

"کحل من تہی شررغی، لہزانی بندی کنان۔" شاعر، در چہ، بند، تہ
 کت، نشت، قوم، یک، مرے دنمانا، شم، کت، دور، سک، ڈور چارگ، لگ
 ات، تہی سوک، آورت، جتے کت "چے بیچار کن، تہی؟ تہی کہ تو گشگ لوٹ
 س، ہش، ہش، کہ منی شررغی..... منی حستی، بس یک ابد مانیں دمانے، داتیں
 ہوت۔ یک دمانے..... یک سماعت..... اوچہ ایسی رند تہی ناں..... ایوک، آ
 کت..... نہ مانگ، ارمان، منی حستی گران تران انت..... تہی تو پدا بلکن، آ.....
 کشان کشان، بے ترک، توار بوت۔"

"تہی لہزانی حرا گت کجا گار بوت شاعر؟" آئی، شاعر، بے وسیں
 پہلی تہا مرشان، جتے کت "جہان، ہمیں لہز بازیں کار مرز کنگ، آ مرز گت

انت سر لہزے کے گوں من است انت آتمہ بڑی انت آتمہ بڑی کر
 اشنگ و نبشتہ گنگ بوگ انت غا تو سر پدے کے گنٹس جیانی تو بانی بگس، غر
 و چنگ و وقت واک نہ بیت۔ من تئی ہر داریں شرانی و بگس، ہر
 لہزانی در بائیں مر داریں سبت گور از بگس۔ نجیوں ہر کہ پیدہ بگس کے ہر
 اشنگ انت، ہر کے و اشنگ انت غا ہر کے و نبشتہ گنگ انت۔ ہر ہر
 ایوک و منی ہنت و تئی شر گیس ہر داریں غا زات گن انت۔ من نجیوں ہر
 شوہ ز و اول شر و لغم زنتہ زانی شمر غا زات و بیچہ ہر و جہر گیس۔ پد گنت ہر
 شوہ ز و گ و گنت۔ تہ گڈا رنجوں آئی گورن جو گیت و روق و صوں ہر گنت۔
 گڈا چوش بوت کہ کوہنی سینگ اندوہنی قرندنی و پد قرنت و روق گیش ہر
 پترت۔ شپ و گوں مہر و دنی سے تیس چہ در و لب و گنت و جہان و ہر داریں
 انت و دپت۔ و حد سے تواریں شپ و جہان و ہر داریں و پد تہا ہر داریں
 ہر تہ روز آئی نیکینا آئی مر ا بڑگ بوت و روق و شپ و پیشانی ہر داریں
 ہر داریں۔

آئی و دنی و ہر بگس و جہاں بو گیس گورن ہر داریں گنت و گوں ہر داریں
 چہاں سب و روز روز غا ر چرت۔ تہ گڈا بے گوں و بے گڈا ہر داریں شر و گن ہر داریں
 ویم و گک بوت۔ آئی و ان گیس جیسے دات و شر و غر و شوہ زانی گورن ہر داریں
 گک و داتک و آتک۔ آئی شر گیس گک و ہر داریں ہر داریں ہر داریں
 ابان و گک ات۔ "شر و تئی پد ہر جہر بوت" آئی شر ہر داریں گنت۔ شر و
 پریشان بوت و ہر داریں و گک و ہر داریں "من ہر جہاں شپوں آگ و پد تئی شر و گن
 ہر داریں و ہر داریں گنوں و ہر داریں گنوں کہ مر پتی و تئی گنت (مستبوت) ہر داریں ہر داریں

دنی مہر ء سوگات ء تھی ہزمت ء پیش بکناں بلے مہر سہمک روتج ء تھی ذیل، تھی بالاد
 جب ء نوک بیت۔ تھی شرنگی ء نور منی لہزاناں نیم مرگ کن انت۔ تھی نوکیں سیاگار
 منی لہزاناں گنگ کنت ء من ہیرانی ء دشتاں سر جنان ء نوکیں لہزے ء پد ء رند ء
 سپاں کہ تھی شرنگی ء حق ء دات بکناں۔ گوں تراوتی مہر ء پد رکت بکناں کہ من
 "شاعر ء چہ لچ ء وتی گردن جہل کت۔ تہ گڈا آئی لہناں سرگے زرت، آئی
 کشت۔

"دو تیں شاعر! لہزانی درگیجک ء شوہاز ء تو سک دور شنگ اتے۔ لہز
 وتی قلم ء نب ء سرالرزگ ء ات انت۔ کاگد ء سرا شنگ بوگب ء ارمانی ات
 انت۔ تھی ذہن ء جوڑ بوت ء لڑت انت۔ بلے تو آسمانی سرا کہن بوگب ء تہوت
 بت۔ لہزاں چہ پتے بیت۔ اصلیں چیز آسمانی کار مرز کنگ انت۔ کپ تہ ایوک ء
 وایکانی ات۔ وایکانی ترندی نیک ات آئی راستی نیک ات۔ اکاں وائنگ راستیں
 بت تہ کنیں لہز کہن نہ مان انت، نوکیں جوڑ بت۔ آسمانی تہا ذولدار ی کدیت،
 تہذیبی وئی بیت، شیر کنی ہوار بیت۔ "نوں شاعر ء مارت کہ آئی لہزانی تہا مہر ء تام
 حوار کپنگ۔ ذولداریں لہزانی ہواری ء آئی ہستی تر ہوان ات۔ آئی مارشت
 اُسرے ات۔ آئی تہر پی بیان کت، شاعر ء ویم ء کشت۔ راست ات شاعر
 ہومان بوت۔ آجہان ء شاعرے ات بلے راستی ء چرک ء پیر ء سر پد نہ بوتگ
 ات نیک کسانیں، معصومیں، ہستی ء ساقیاں بندی نیں، کونڈیں دروشے ء آئی
 نونے ات انت تہ کڈا شاعر ء قلم سُرک ء کاک ات لہ آئی ء کاگدے ء ہور کیوں
 تہ ء ہزارنگ ء آٹا ان کاک ہناکت۔ بلے نوں ساک دیر کو کاک ات۔ وصد ء
 کشت ہفتے۔ ہل ء پور کار کے بت لہ تاک تاک بوت لہ زمین ء سرا آٹا ان

بوت۔ شاعرؔ اشتاپ اشتاپی وتی قلم چگل دات ء پل ء تالان بوتکمیں تاکان ء مچ
 ء ہوار کنگ ء لگ ات بلے نوں آھا کاں ہوار بوتگ انت ء شرنگی ء مہر ء چارچین
 جکتگیں گردن ء جہل جتگیں تریں چماں گوں ہورکیں دستاں اوشتا تک
 ات بیچار ء بے ترپ ء تواری۔

”اجگیں نہال ء دپ بندیں بچکند ء شہکے دات ء سبز ء نازرکیں تاکانی تھا

اندیم بوت۔“

پریم و گرنبی

عذرا اصغر

اولی رندء و ہدے منی چم پرانی کپت انت تہ وتی چل ء دو سال ء تپاس
جاکاں ہوار گندگ ء اتک۔

بے شک آ ”شرنگ“ گشگ ء لائق ات۔ بے اے پیم ہم ناں کہ
چریشی پیش من اے پیمیں ڈولداریں جنین آدم نہ دیتگ ات۔

زندمان ء ہمک راہ سراں یک ناں یک براہ داریں دروشے مدام دیما
اتگ ات۔ قدرت ء اے نگار خانہ ء وڑ وڑیں براہ داریں ”تخلیق“ است کہ آوتی
جوڑ کنوک ء از مکاری ء ثبوت انت۔ ہے پیم سرجم..... ہمے پیم براہ دار کہ جہان ء
زن مزنیں از مکار جہد ء چپا کنان ء گار بنت۔ قدرت ء ہمے نگار خانہ ء من چل
ء دو سال گوازینگ۔ من از مکارے تہ نہ اوں..... ہاں! ازم ء منو کے الم ء
استوں۔ حکم ڈولدار ء وشرنگیں چیز وتی نیمگ ء دلگوش ء غور کنائینیت۔ کشکانی
مرا کپنگیں سنگ ہم مارشت ء دینت۔ نازنین تہ یک جینے ات..... جنین؟ کہ
مدال سمااں چہ گشت ء کوش ء بن انت ء پیداک انت۔ بے یک گپے من شمارا

لیڈت تہ منی چم آئی دیم ء چارگ ء دم نبرگ ء اتنت۔ چونیں شرنگ ات۔
چونکس معصوم ات ء آئی تچ پلتگیس دیم ء سہرا آئی تم؟ زانت ء روژنامی ء
روژناہ، ترچناک ء وتی نیمگ ء دلگوش ء گور کنوک۔

وحدے من کالج ء اتوں تہ من بازس شرنگے دیٹگ ات۔ بلے فوزیہ
چرے درستاں گش ء شرنگ ترات۔ مرچی انچو سال ء گوزگ ء رندھم من آئی
ڈولداری ء گیش ء گیوار ء کت نہ کنیں۔ بلے ہمے ساعت ء من زانتگ ات کہ منی
برات ء مزنیں ردی یے کتگ، ء انچو بوت یک روچے آئی درائینت ”فوزیہ تو
شرنگیں جنکے ء بلے نہ زانیں کئے گشتگ ات..... باریں کئے..... ء منی کستریں
برات گشگ ء لگ ات ”نوں چی بیت، لالہ چوگش ء تئی لاٹری دراتلگ۔ تئی
بھت ء تالہ سک شرانت۔“ راست انت اے شر بھت منی نصیب جوڑ بوتگ.....
ء من وتی زندمانی ء ناسرجمیں وابانی بابت ء نوں پشومان ء پریشان نہ اتوں۔

چوناھا فوزیہ کار ء آؤ کیس جنکے ات۔ منی ہمراہ داری کنان ء آئی منی
زندمانی ء گیشتریں واہگ ء ارمان سرجم کنائینت انت ء زند ء اے شانزدھیس
سال مادونیناں گوں آسودگی..... مہر ء نرمیں ساہگ ء گوازیٹنگ انت۔ بلے منی
تپاس ء فوزیہ ء انچو دخل نیست ات۔ منی فطرت انچوش ات۔ من چہ جنیناں کم
متاثر بوتوں۔ آہم آہانی زانت ء پیم ء سبب ء۔ شکل ء صورت ء، رنگ ء دانگ
ء سراجیما بوتگ منی عادت نہ ات، بلے ایشی گندگ ء گوں اولی رند ء من ء وتی
ارادہ کمزور ء وتی پاؤگ نوزور گندگ ء اتک انت۔

مکلمہ ء منی ٹرانسفر ء رندھا جاگہ کہ پمن یہ کرایہ زرتنگ ات ہمے جاگہ
نازمین ایک ات۔ پدا جنجال ایش کہ وت نازمین ہمے جاگہ ء ڈٹنگ ات۔

دمانے من ارادہ کت کہ من دگہ جاگے بزوریں بلے من ء چہ ۔ جاگے ۔ چہ
 ہمیں تاوان ء ہرابی یے گندگ ء نیاتک کہ حمے تاوان ء ترانی نہ زورگ ۔ بہ
 ء ہلت جوز بکنیں ۔ پدا اے دور ء کرایہ ء سرا جاگے ۔ رسگ انجو ارزان تمر
 ات ۔ مرچگیں اے دور ء اگاں شیرین ء فرہاد زندگ بوتمن انت تہ شیرین دہ
 فرہاد ء شیر ء جو تاچینگ نہ لوٹ ات ۔ بلکن ء جاگے پہ کراہ زورگ ء شیر
 گت ۔ ”چو ہم دل ء زور کن ۔ برو بچار“

وقتی زند ء اولی رند ء من ”رسک“ زرت ، بے نہ زانیں پرچہ ، جاگے ء
 زورگ ء بگرتاں ایسی تبا آہگ ء من تکا نساتوں ۔
 اے اوں اولی رند ات کہ من وقتی مارشت ء درشانی گوں فوزیہ ء نہ
 کت ۔ یک روچے آئی وت درائنت ۔

”نازنین ء بابت ء توج نہ گشتگ ۔“
 ”چے بکشیں ۔“ من انجو مارت کہ آئی منی دُزئی رچتگ ۔
 ”چیزے ناں چیزے بکش منی حیال ء چد ء پیش تو اے دز
 ہجر بے ترک ء تو ار نہ بوتگ ء ۔“

من کنڈ ات ۔ آراست گشتگ ء ات ۔ درائنت ۔
 ”نازنین کافر ادائیں نازینے ۔“
 ”انجو بکش ناں من حیران اتوں ۔ کہ تو پرے زال ء صبح ہمیں تہر
 نہ کن ء ۔ آیا تو آئی شررگی ء رعب ء چیر ترا تگ ات ء ؟“
 ”ترانہ وشی درشان کنگی ات ء تو گل ء بال ء ۔“ من پہ زوروت ء
 حیران کنان ء ہست کت ۔

”واہ، من پرچی نہ وش ہاں۔“ آئی ء درائینت۔

”اگاں تنی لوگ ولچہ ء دل پرانی بروت، گڑا؟“ من ۽ تو اشع ء مسکرا
درائینت ء من ء انچو گمان بوت کہ کش ءے منی لہز راست انت۔ بروت ہے.....
بلکن شگ۔“ آئی درائینت۔ ”چو بوت نہ کنت۔ من وتی لوگ، ولچہ ء دل سحر
دائینت۔“

”سک پیہ انت؟“ من آرا کے کدہینت۔

”چوں نہ بیت..... بلے نازمین ء ر دیں ہیالے دایینت۔“ آئی
درائینت۔

”وتی شررنگی ء ڈولداری ء..... آہمے سرپد انت کہ آئی چھانی زد ء کس
پت نہ کپیت۔ تو ہم ناں.....“

”آراست گشیت فوزی..... من گران ء سنگین بوت ء درائینت۔

”چے گشگ ءے۔“ آئی گول اچکئی درائینت۔

”اے راستے، فوزی وھدے بندات ء من آرا دیت تہ منی پاداوں
جک بوت انت۔“ آئی کندت۔ ”چوں باور بکنیں۔ باور نہ بیت۔“ آئی انچو بے
باوری ء گول درائینت۔ ”راست آں..... من تراراست گشگ ء اوں۔“

”تو پیرا پرچا من ء ھال ندات۔“ آئی گلگ کت۔

”گڑا تو اے جاگہ نہ زرت۔“

”واہ، آما زرت۔“

”بزانتیں ہم۔“

”حو، بزانتیں ہم۔“

تواری فو پدا کتاب ء وانگ ء ات۔

چوناھامئے بہنیں ہبر ء حال پہ کندگ ء مسکرا بوبگ ء ات انت بے امن
بارگ ء اتوں کہ ہبرانی تہا جا کہ ناں جاگے راستی آما چیر انت۔ کون فوزیہ ء ات۔
ہمیں ہبر کنگ ء من آرا دل گیر کت۔ آزوت مارو کین جنگ ات ء من ء دوست
ات ہم۔ بید ء آئی یک دمانے ء ہیال پمن سک گران ات۔

گوں نازمین ء ہر دیں کہ دیم پہ دیمی بوت تہ آئی انجیں کپ کنو کین
جہاں گوں منا چار ات کہ من ء درھگ ء گپت۔ گوں آئی دیم پہ دیمی روچے باز
رنداں بوتگ ات۔ من ء وتی لوگ ء آھگ ء مدام آ ”لان“ گوازیگ کپتگ ات
کہ آئی تہ ء رستگین سبز ء نرمیں کاہانی سرا آئی سہب ء سرا شپادیں پاداں گوں تر
ء گردنگ ات۔ آدگہ ساعتاں ہم وڑے ناں وڑے ہمد ات۔ یا آرامنی روگ
ء آھگ ء وحدانی ہیال گور ات۔ من مدام آرا ہبرے گشت ء گوستوں۔ یا برے
برے آئی وت چیزے ناں چیزے گشت۔ فوزیہ ء موجودگی ء ہم اے ہمیں ہبر ء
حال بوتگ ات انت۔ چونکہ من آرا ”لان“ ء تہا ہر دیں تر ء گرد ء دیتگ ات تہ
من شنگ ات ”تو پرچا وتی نازر کیں پادانی سر ء زورا کی کنگ ء ئے۔ کاہانی نرمیں
مروک حم اشاں پئی کن انت.....“ آئی ٹہک دات ء کند ات۔

لہنتیں روچاں رند فوزیہ ء درائنت ”مرچاں نازمین وتی پادانی ڈولدار
کنگ ء دزگٹ انت۔“

”پرچا بزاں؟“ من آرا جست کت۔

”اوں! تو زاناں سر پدنے؟“ آئی کند ات ء پہ شگان دارینت۔

”پے مطلب“ من گوں ابھی آرا چارت۔

”تواضع و مسکراتو بکن ۽ ۽ مطلب ۽ من بکشیں“ آئی درائینت۔

اے تہ راستے ات کہ آوتی وس ۽ جہد ۽ ات۔ منھیال کت ۽ کند
ات۔ چوگش ۽ باز مردم چہ وتی ۽ ۽ عادتاں لاچار انت ۽ دُزی کنت۔ حمے
پیم ۽ کسان کسانیں وڑے ۽ عشق کنگ گش ۽ آئی لاچاری ات۔ چوناما
نازنین ۽ مستریں جیڑہ ہمیش ات کہ آگوں وتی لوگ ولجہ ۽ شر شر نہ ات۔ گندگ ۽
آبدیں مردے نہ ات۔ شریں عہد ہے ۽ سرات ۽ آئی محکمہ ہم انچوش ات کہ چرائی
پگار ۽ گیش فضل ربی ۽ پیسہ ات۔ نازنین ۽ زندمانی ۽ ہمک لوٹ سرجم ۽ برجم ات
پداہم آئی گوں ادب ۽ مدام فوزیہ ۽ راگبار ۽ من ۽ لالہ جان گشگ ات۔ فوزیہ
گشیت کہ آلالہ جان گشگ ۽ وهد ۽ ”جان“ ۽ سراگیشتر زوردنت۔

مے وهد انچوگوں کنگ ۽ گپاں پہ جوانی گوزگ ۽ ات۔ یک روچے
چہ دپتر ۽ وهدے من و اترا توں تو فوزیہ من ۽ کے پریشان گندگ ۽ اتک۔ من
ہیران بوتوں۔ آئی دارینت۔

”زان ۽ اے نازنین روچے ناں روچے یک مزنیں دھماکے

کنانہیت۔“

”مثلاً چے ہمیں دھماکے۔“ من جست کت۔

”فاروق..... نازنین ۽ دوست.....“

”یار! آنازنین ۽ پجاہ آروکے، بلکن ۽ کلاس فیلو بوتگ انت۔“ من صبر

۽ تچک کنگ ۽ جہد کت۔

”گڑامن دگہ چے گشگ ۽ اوں..... دوست گشگ، زاناں اے ہراہیں

لہزے؟“ آئی ۽ گوں ہیرانی ۽ من ۽ چارت، من گش ۽ نازنین ۽ ہماہمی ۽

دوست، لہز، اہانگ، جذبات، اتنگ اتوں۔

”من اے کشک، اتوں کہ فاروق چہ نکائی پچا لہیت آخر؟“

”ہر روج کنیت۔“ من دست کت۔

”ہاں! دومی سیسی روج، ام، کنیت یک روپے نان، لہ، نک

اتے۔ من اوں نادینتے۔ کے دیراں رند نازمین، لوگ ولجہ اتک۔ آپہ وتی

مدامی وھد کے ساری تر اتنگ ات۔ نازمین، چہ دومی دروازگ، فاروق، دن

ء درکت، پدا کسانیں گپے، سراگوں وتی لوگ ولجہ، اڈ، کڈ، گت۔ تاں بیگ،

گریتے، وتی لوگ ولجہ، رابد، ردے کت۔ بچا آدھما کبے ام، کت۔

فاروق ات، من اتوں، دگہ باریں کئے کئے بنت؟ نازمین گوں وتی

نازاں گوں وتی گپاں، گوں وتی چار، دگوشاں منی تہمیں مردے آئی چکراں

کنیت، دگرانی پے حال بیت؟ من ہیال کنگ ات، وت، آئی نازانی چست

کنگ، لاچار دیتگ ات۔ آئی ہر ہکمے کہ داتگ من بے ہبر، ہال، ہما دمان،

پلو کنگ۔ فوزیہ، تور، اتگ، ہیران بوتگ۔ من گشنگ ”اڑے، بیچارگ

ہڈشتگیں جنینے، شنگ، شنگیں، ما آئی دگوش، کنناں۔ مارا کارے، گشیت،

مے پے روت۔“

”واہ۔ واہ پے بہانہ جوڑیگا۔“ آگش، تہا پے پرتک۔

چہ دپتر، آہگ، رندہ تہمیں المی میں کارے، کنگ، من چوزوتاں

راضی نہ بوتگوں بلے نزانیں پرچا نازمین، من جواب دات نکنیں۔ آئی ہمک کارے

کنگ، من، وش، رست، نزانیں پرچا۔ آئی گشت ”لالہ جان! من، بازار، بر“

من اینگر، انگر، ہجر نہ کنگ، تچک، شتگاں، یا ”نوشی، راوتی دوست، غور، روگی

انت بلے.....“ من ہما دمان ء تیار بوتگول۔ نزانیں من ء پتے بوہگ ء ات۔
 ”زاناں، عشق ہمیش انت“ من چہ وت ء جست کتگ۔ من تہ سیں
 خشکیں مردے اول۔ گڑاے چے بوہگ ء انت؟ فوزیہ ء منی تہ تہیں چارہ
 گنداناں تواضع ء مسکرا گشتگ ات بلے اے آئی مزنی ات۔ یہ ات۔ اگاں
 ناں.....“ من راستی ء بدل بوہان اتوں ء من وت مارگ ء اتوں۔ دپتر ء نشتگ
 فانکاں گول سرماں سراتوں۔ تہ نازنیں ء وش بالادیں دروشم منی دیم ء بوت، من
 گول اجکئی فائل بند کتگ، سر کچینگ، پریتگ پدا گول فانکاں سر مس سر بوہگ ء
 جہد کتگ، ہمے دمان ء ساعتاں آئی اگاں ٹیلی فون کتگ تہ من گش ءے چک پٹنگ
 اول۔ آوتی لوگ ولجہ ء بڈ ء کپنگ۔ منی ستا ہے کتگ، فوزیہ ء وش بہتی یے
 ساڑاٹگ کہ آرامی پمیں لوگ واجے رستگ، یک انچیں ساعتے ات ء من پہ مسکرا
 گشتگ ات۔ ”تو درستاں یلہ دے ء غہ پہ ماہیا۔“ آئی زوت زوت ء درامیشگ
 ات۔ ”بلے اود ء چے وش ریت۔“

”پرچے، پرچے نہ ریت وش“ من جست کت۔

”فوزیہ ہمودانت۔“ آئی گول پڑشتگیں دے لگت۔

”بلے آتی گہار انت۔“

”خاص پہ تہی حاترا“ آئی پہ بے انانی پتو دات۔

من ء گش ءے چکر آہگ ء ات۔ آئی بے تکلفی ء معنی یے داشت،

نازنیں واقعی..... ناں..... ناں.....“ اے پیم چوں بوت کنت۔ من زانت ء

جہان ء واتر اتوں۔ فوزیہ، منی لوگ بانک، سکی ء شریدار، مہروان..... نازنیں،

فوزیہ بوت نہ کنت۔ آئی جاگہ ء گپت نہ کنت۔

انا کہ من ماریت کہ گشائے منی دستانی تھا گپڑے پڑم انت کہ ہمے دمان غغ خاص
پہن جوڑ بوتگ انت غ ایشی سراچھیمیں بورڈے ہم درنجوک نہ انت۔

بے برمشیں چیھال

ن۔م۔دانش

ن۔م۔دانش اردو ۽ جوانیں شاعر ۽ مزین نشتہ کارے۔ گوں بلوچی
 زبان ۽ مزین ھب ۽ واگے داریت۔ آوھدی کہ دانش ۽ وتی اے آزمانک نشتہ
 کنگ ات، کراچی پرامنیں ھند ۽ دنگے ات، بے دانش ۽ دور گندوکیں چھال
 کراچی ۽ جاوران ۽ جوانی ۽ مارت ۽ آئی گوں وتی رزن ۽ سرپدی ۽ پیش گشی یے
 کت۔ بگند کہ آئی پیش گشی چوں یک ۽ ٹک بوتگ۔ اردو ۽ آزمانک سرجم انت،
 اگل ردی یے بوت تہ بزاں کہ بلوچی ۽ ترینگ ۽ بوتگ۔

باز روچاں چہ آہانی روچ یک پیم ء شپ یک وڑات انت۔ آچی سہب
 ء یک خاصیں وھد ء پاسے ء خاصیں وڑ ء پیسے ء واب ء پاد اُتک انت۔ ذوت
 ذوت ء ناشتہ اش کت۔ رکشہ، موٹر، بس، ٹرک، موٹر سائیکل مزن عمریں مردمانی،
 پختی ء کچکانی شور ء توار پر جنوکیں شہر ء نیمگ ء تچان ات انت۔ گش ء آہان
 ء توار کنگ بوتگ ات۔ ہمک سہب ء روکائی تہا بیگاہ ء آہگ ء وھد ء کسے نہ
 کسے چار بوتگ ات۔ لوگ ء مردماں دروازگ پچی ء اشگ ات ء ودار کنگ ات
 بلے روک کدی نہ اتک ات۔ لوگ ء مردماں گریت، کوکار کت، وتارا جت ء
 پروشت بلے روک بھجر نہ اُتک۔

”روچ“ باز روچاں چہ اپتک ات۔ آئی شہماں زمین ء سراملوری، یک
 مٹی، بے زاری، اپتکی، بے باوری ء بے پیسی شگینت۔ مردم دپ جنان، چہ
 ات ء چہ بے زار، دلپروش انچو کہ گرونگ ء نزوریں کچکے ء لکک لونجان بہ بیت، شہر
 ہوار ء یکیں نیمگ ء تیک انت ء بیگاہ ء آہگ ء وھد ء کسے ناکسے وتی لوگ ء راہ
 نعال کت۔ لوگ ء مردماں دروازگ پچی ء اشگ، ودار کت، گریت، کوکار کت
 تہا جت ء پروشت بلے روک بھجر نہ اُتک۔

اسے پیم چہ بندات ء بوآن ات پے ہاترا پریشی ہیران اول کس نہ
 بت۔ بلے نول چک اول گار بوآن ات انت۔ کوپگانی سرا بستہ در تلگیں، پل
 نونہ ء براہ داریں چک، فائل دستان ء بسانی پشت ء تچوکیں ورنہا، چشمک پونز ء
 نونہ سرا درنجوک، جہا نکمیں پگرانی تہا گار، زبر ء ہشیاریں وانندہ، زانت کار درس
 بوآن ات انت۔ مات وتی چکان ء وانگ جاہاں راہ دیگ ء اینگر آنگر کنگ ء

ات انت۔ پت ترسگ ء ات انت ء چک بے پیسی ء آماج ات انت۔ جب بے
 پیسی ء گوں آچہ لوگ ء دراتک انت ء یک بریگاھے ء دووار نہ اتک انت۔ ماہاں
 گریت، جت ء پروشت بلے تاہیر اش نہ اتک۔ ارس چمانی تہا بد ات انت۔
 سینگ ء بے تواری یے شنگ بوت تہ آہاں یکے دومی ء ہال گپت، یکے دومی ء را
 تسلّات۔

”اشنگ ء مے چک جادوگرے ء بندی انت۔ اداچہ دور مزن مزمن
 قلاتانی تہا انت۔ آئی درتیں چکان ء ہمو دا بندی کتگ۔“
 ”اشنگ ء شہزادگے آہانی کتگ ء پیداک انت۔“

کلاں چہ پیرتیں زال ء کہ آئی دیم ء کرچکاں چہ کرمانی سرگوست
 سرکشان ء ات انت۔ زور زور ء ٹہک دات ء کند ات، کندان ء آئی چماں ارس
 اتک انت۔

”نوں شہزادگانی دور کج انت، اگن شہزادگ است انت ہم تہ آوتی
 لوگ بانکانی گور ء انت۔ آہانی زہم ء رانیام ء بازیں تہ ء بوہگ ء چہ زنگاں
 گپتگ۔ نوں آجین جاگہانی تہا شنگ ء وتی نترسی ء مزن جگری ء کتہاں، چہ
 درباری شاعر ء نبشتہ کاراں نبشتہ کنائینگ ء چھا پگ ء انت۔ نوں آہانی شری ء
 بالادزہم ناں بلکن ء آہانی زبان جوڑ بوتگ۔ تو کجام شہزادگ ء ہبر ء کنے۔ آ
 شہزادگ ء تہ دیر انت کہ مُرتگ، ہمانی کہ دُوریں ڈبھ ء شہزادی ء راج گرگ ء
 آجو کنگ ء ہاترا کوہ ء دریا ء کور ء گیا بانی سپر کتگ انت۔ جن ء جنس ء دیھ ء
 باد، ساحر ء جادوگر اں گوں مزان ء وتی جان ء ساہ ء ہاترا اش نداشتگ ات ء
 شہزادی ء راجہ آہاں پتگ ء برنگ ات۔ آدگہ روج ات انت، اے دگہ روج

انت۔ یک نیم، یک ذول، و ہیر پیمیں روج اے نیم نہ ات انت، ہزار، انگران و
بے باوری، و نزاں پتا نہیں۔

پدا اثنانی تھا یک بھیں باوری یے ووی بوت۔ آیکے ووی، و راستہ
دات انت کہ آوانی پک ہما قلات، نیام، چہ یک انجیں گئے بز انت کہ آہیں
جائے در بیت۔ آوانی ہبر، حال امیت، باوری، ہے بن زہ، اتک، و حال
بوت، و روپانی یک ہیعی، پدا آہان، و قتی انبازاں زرت۔

یک سہے آپا داتک انت۔ اے سہب اوں پو آدگہ سہبان ات، بٹ
اے سہب، خاصیں سبر ایش ات کہ شہر، چار راہ، سرا یک عکسے در بنوک ات۔
بھیں عکسے ات۔ آئی تھا گندگ، و چچ ہمیں خاصیں در وشم، و ندر گے نیست ات۔
بے آدر ستنی، و ہمک چیز، عکس ات۔ مردم اے عکس، و گندگ، و گوں برے ترس
ات انت، و برے زھر گیت انت۔ اے عکس درستان، و قتی و قتی سستا، چھانی وز
و گندگ، و اتک۔

”اے سبر، و ہونی میں آزمان، و عکس انت۔ مئے سرا مزنیس عذابے
آہنی انت۔“

یک مزن، و نامداریں رہ در برے، و درائنت۔ بازیں مردماں آئی ہبر
گیت گوں۔ پدا آئی قتی گلو، و راتچ کت۔ آو کیس وکیل، و گوں ہمت، و مزن
جہری، و مقابلہ کنگ، و سکین دات، و درستاں چہ گیش اے ہبر، و سرا زور دات کہ
اہل کیمیں مردم آئی پشت، و آہگ، و تیار انت تہ آ آہان، و چہ آو کیس وکیل، و چہ
رکیت کت۔ ایشی مخالف لہتیں مردمانی تھا اوشتوک ات انت، و گشگ، و ات
انت۔ ”بکواس کت، دروگ بندیت، ایشرا و قتی نپ، و کٹ، و کرسی، و پکر انت۔“

ایشراگون راج ء ہج یمیں وانگے نیست۔“

”ناں! اے یک چک ء جنیں آدے ء عکس انت کہ ایشانی تہا تہا پیا
(ڈونڈوار) بال ء انت۔ مئے چک ء جنیادمانی سراونیلے کپکی انت۔ ولہہ ہما پیا
چکاس گپت۔“

میت ء ملاء ء نہ من ات کہ ہمک جمعہ ء خطبہ ء راست گشک، انساپ
کنگ ء دومی ء سراحم کنگ ء پنتے داتگ ات۔ بلے آئی وتی جن ء چک آئی
زوراکے ء آماج ات انت۔ آئی لاپ چست ء دراتلگ ات ء آئی شن حلاس نہ
بوتگ ات۔ آئی پشت ء نماز کنوکانی یک ٹولی یے ء ملاء ء ہبر ء سرا لبیک گشت۔
”ناں۔ اے ہما واب ء ہما بہرے ء عکس ات کہ ملک ریان دیستگ ات

کہ آئی معنا (تعبیر) حضرت یوسف ء گشک ات۔“

”ملک ریان ء واب ء چے دیستگ ات۔“ مچی ء یک بہرے ء نیمگ ء

چہ توار چست بوت۔

”ملک ریان ء واب ء دیست کہ ہپت مزن ء پزوریں گوکان ء ہپت
کسان ء نزور ء لاگریں گوکان اتک ء وارت۔ پداغلہ ء ہپت سبز ء تازگیں
ہوشگان ء ہپت ہشک ء کلینچیں ہوشگان اتک ء وارت انت۔ بلے ادا یوک ء
ہشک ء کلینچیں اوشگانی عکس انت۔ نال مزن ء پزوریں گوک است ء نال سبز ء
تازگیں ہوشگ۔“

ہماہاں کہ ملک ریان ء واب ء بابت ء جست کنگ ات۔ اے ہبرانی
اشکنگ ء گوں آہانی جان ء تر سے کپت۔ یک ٹولی یے ء کوکارکت۔ کفر کنگ ء
انت، بلے آداب ء بابت ء ہبر کنوک وتی ہبر ء سرا اوشتات ء مردماں، چہ ترس ء

واب ء معنی جست نہ کت۔

آنیم گنوکیں مردم ء کہ مدام بے توارات سبک سبک ء سرے چست
کت، چمانی کو سے تر ات انت درائینت ء۔

”یک جنکے ء عکس انت ورناء برهنگیں جنکے کہ مئے جنکانی دروشاں
بدلان انت۔“ لہتیں مردماں وتی وتی جنکان ء برهنگی ء گندگ ء گوں وتی سر جبل
کت انت۔ لہتیناں وتی لُنٹ گٹ پاتک ء زاہ ء بد ء لگت انت۔ آہاں عکس جوڑ
کنوک نہ زانت۔ پے ہاترا کُشگ ء واہگ ء دارگ ء ہم آہاں کس کشت نہ
کت۔ آہاں ء ہر ہما جنک گیر اتک انت کہ آبرہنگ کنگ بوتگ ات انت۔
”مئے سرا عذاب آرگ بوتگ اے ستکگیں روج ء عکس انت۔“ شہر

ء کُلاں چہ مستریں زانتکار ء درائینت۔

اے عکس کلاں چہ پیش ہما پکیر ء دیست کہ شہر ء چار راہ ء سرائشگ
ات۔ ء پنڈگ ء ات۔ عکس ء گندگ ء رند مردمانی تہا ترس ء نیمے کپتگ ات۔
آہاں ورگ ء وردن یلہ داتگ ات، واب پرہاں حرام ات۔ آیکے دومی ء چہ
جست کنگ ء ات انت کہ نوں چے بیت؟ بلے ہچ چیمیں پتوگوں آہاں نیست
ات۔ آہاں حیرات کت، صدقہ دات، منت من ات، دعا کت، شپ ء نیم ء پاد
اتک انت ء توبہ اش کت بلے اے آس کہ سرجمیں ہلک ء شنگ ات نہ مُرت
بلکن ء آہانی ہستی ء سوچان ء پٹ پٹ ء آپ کنان ات۔ ہر کس ء وتی پکر
ات۔ آہانی ریاکاری ء وتی ذاتی نپ ء کٹاں گوں مہر دارگ ء آہان ء اے روج
پیش داتشگ ات۔

آہاں مدام دروگ بست۔ چہ راست ء تتک انت، پے حق ء دپ اش

تاب دات۔ آہاں ہر چیز ء چہ ترس ات ء کلاں چہ گیش آ چہ مرگ ء ترس ات
 انت۔ آہاں وتی گردن ء تن چتگیں پنجگ ء را پے ہا تراؤور نہ کت کہ اے۔
 پنجگ آہانی ساہ ء مہ گپت۔ چونہا آ پنجگ نزورات بلے مرگ ء ترس ء آہان ء
 چہ مرگ ء ساری کشنگ ات۔ نوں پر آہاں مستریں عذاب ایش ات کہ آوانی
 ہیداں چہ مردگانی بو آہگ ء ات۔ انچیں بو یے کہ یک زمانگے خرقیل ء راج ء
 بدن ء چہ اتلگ ات۔

اے داستان آہان ء ہما پیریں زال ء اشکنا مینگ ات کہ آئی مدام دل ء
 راوش ء گل ء شات کنوکیں کتہ اشکنا مینگ ات۔ بلے اے روج ء باریں چے
 ہبرے ات کہ پیر زال ء چم چو کوٹگ ء سبر ات انت ء آئی توار کر نانی کہنیں
 چاتے ء تہا چہ در آہان ء مارگ بوہگ ء ات۔ اے روج ء داستان ء اشنگ ء رند
 نہ مدام ء وڑ ء ہور بوت نہ سردیں گواتے ء کش ات بلکن ء جسے آہانی سراں،
 باناں، تاکاں، روشن داناں چمان ء سر جمیں ہستی ء تالان بوتگ ات۔

آگشگ ء ات کہ خرقیل ء یک روچے بنی اسرائیل ء را اللہ ء نیمگ ء
 چہ جہاد ء روگ ء حکم دات۔ مرگ ء ترس ء آہاں جہاد ء روگ ء انکار کت۔
 ہاں۔ بے شک۔ پہ مردگاں مرگ ء ترس ء ابیدگہ مستریں ترس نیست۔ اللہ تعالیٰ
 ء قہر پر ہاں نازل بوت۔ ہر نیمگ ء طاعون ء نادراہمی شنگ ء تالان بوت۔
 بازیں مردے مرت ء بازیں مرگ ء ترس ء تنگ ات۔ وھدے ہے تچوک دو
 میل ء کساس ء سربوت انت تہ یک انچیں ترسناکیں توارے آہانی گوشاں کپت
 کہ آہم مرت انت ء مردگانی بازی ء سبب ء آہان ء شہر ء آرگ ء قبر ء کسارت
 کنگ نہ بوت۔ آہانی چاریں نیمگاں دیوالے جوڑ کنگ بوت، نک ء انچیں

دیوالے کہ مئے چاریں نیمگاں جوڑ کنگ بوتگ بلے مارا گندگ ء نیت ، بوٹکئیں
 مردگان ء ہوائی تہا ایر کنگ بوت ۔ روج ء گر میں برا نزاں مردگان ء ساڑ نیت انچو
 کہ ماسرگ ء آں ۔ خرقیل پہ بہت روج ء اعتکاف ء وسد ۔ چہ شہر ء دن
 در آتک تہ آئی دیست کہ مردگانی یوک ء ہڈ پشت کپنگ انت ۔ گوشت پوت حاک
 بوٹگ انت انچو کہ ما حاک بوٹکئیں ۔ آئی دل ء رحم اتک گوں رب ء پریاتے کت ۔
 الہی تو منی قوم کشنگ ، ایشاں پدا زندگ بکن بلے پہ مادعا لوٹو کے ہم نیست ۔
 تورا آتک ۔ خرقیل اے کل چہ مرگ ء ترس ء چہ شہر ء تک انت ء اشاں منی دزرں
 ء ہیال نہ داشت ہمیشکا من اشان ء گشتوں ۔ پدا ہدا ء آہان ء زندگ کت ۔
 بلے چہ آہاں گیشتر ناشکر ات انت ، آہاں پریشی شکر نہ گیت ۔ پدا وھدے اے
 شہر ء اتک انت تہ گشت کہ اے ٹھکانی بدن ء چہ آہانی اوبادگانی بدن ء چہ ہر دیں
 حید در آتک انت تہ چر آہاں مُردگ ء بو آتک ۔ اے داستان ء اشکنگ ء گوں مچ
 لور ء بے چاڑ بوت انت ۔ بلے وتی بدن اش بو نہ چت آہاں یکے دومی ء را
 چارت ء گشت ۔ ماتہ ہج جاگہ نہ تزاں ء نا ماجہاد ء روگ ء چہ انکار کنگ ۔

”آ کہ مئے چک اش برتگ انت؟“

یک جنیادے ء جست کت ۔

”جہاد دنی ء غیرانی خلاف ء بیت ۔ آہاں کہ مئے چک برتگ انت آ

مئے وتیک انت ء پدا ما چہ جنگ ء کدی انکار کنگ؟ ماتہ مدام جنگ کنگ ، گوں
 دومی ء ، گوں دوستاں ، گوں ہمساہگاں ، گوں وتی جندے ، بس مدام جنگ کنگ ۔ گڑا
 اے غذاب پرچی؟ اے بو چونیں؟ ”اے ہما ہونانی بو تہ نہ انت کہ ماہر روج
 رتچان اش ، وتی ہمک روچگیں زندمانی ء ہمک روچی میں کارانی جہت ء۔“ اے

یک گران و ترسنا کیس تو ارے ات کہ آہانی سر و دلاں شنک ات۔

آہاں دیست کہ آہانی چک شاہ دولہ و مشک بوآن و روان ات انت۔
کسانیں سرگ، گونڈیں گردن، اندیمیں استی۔ وتی پُچکانی اے جاوہر و گندگ، کوں
آہاں نیسے چیر کپت کہ آوتی پُچکانی کشوک ات انت۔ شہر و زانتکار و اے زانتگ
ات کہ آہانی ہیداں چہ مردگی بو پرچی کنیت، بلے آئی و کس و راگشت نہ کت
پرچیکہ دروگ و ریاکاری و آئی زبان ترک جنگ ات۔

آہاں یات اتک اسپر و ات انت۔ شپ و وهدات یاروچ و اے کس
و راجوانی و یات نہ ات بلے راہانی سر امزن مزین دیوال آھاں وت بستگ ات
انت۔ آدیما کنزت انت۔ ہمے دیوالاں آہان و داشت۔ آہانی تہا جوش و دی
بوت۔ آدیماشت انت بلے راہ آہان و نہ رستگ ات۔ آپدا و اتر بوتگ ات انت
و ہمو و و سر بوتگ ات انت کہ سپر و بنداتے چو داچہ کتگ ات۔ آہاں دم برتگ
ات و نشنگ ات انت۔ پدا آوانی تو اروت ماں وت و ہوار بوتگ ات انت۔
”دیما روگ و نپ چے انت وهدیکہ آسر پشت و آہگ انت۔“

”ہو! راست انت۔“

”ناں، مارا دیما روگ لوئیت۔ ماتا کدیں اے دیوال و تہا باں۔ آخر

یک نایک روچے چرے حد و چہ درکائیں۔“

”مادیما روگ و راہ و ہم نزائیں۔“

”مردم بہ روت، منزل و وت پُجیت۔“

”تچکیمیں راہ و سپر مہ بیت تہ مراسم سر سر جنت۔“

”تو لگورے و۔“

”تو تار پینگ، نادرا تھی، آماج ہے۔“

”تو برزیگانی پتہ دار ہے، استمار، دائرے، ترازو رسیت۔“

”تو ت نابود ہے، غوثی آتھیں کار کرتانی آسر، ذمہ، وارث، وگرائی

سرا لڈے۔“

توار گیش بوآن بنت، معانی ہلاس بنت۔ یوک، شور، کوکار پشت کپ

انت۔ بندات، لہز، مڈ انت، توار ہوار کپ انت۔ پدا دست برز بنت، گورجگ

بزرگ بنت۔ چاقو، کاٹار، لٹ، سنگ، سُرگ، لگ، انت۔ ہون، خلک، انت۔ انچو

کہ اناگہ دریائی، بند بہ پروشیت۔ ہر نیمگ، ہون گندگ، انت۔

وحدے اے گنوی آسر، رسیت، چچ تاہیرے نہ گندیت تہ آوتی جنگ، بنا کن

انت۔ ہون، تام، ہون، نشہ سکیں ہراہیں چیزے۔ وتی، ڈنی، شر، گندگ، پرک

پیرا ہلاس کنت۔ یک شورے، مڑ، درے کلپس نیمگاں وتی دستاں دراج

کنت۔ وحدے جاک، کوکار ہلاس بیت تہ یک ترسنا کیں بے تواری بے ہمک

چیز، سرا گندگ، کنیت۔ انچو کہ سیلاب ہر چیز، پتاران، گوں وت، بارت،

رند، یوک، آئی نشان، آثار پشت کپ انت کہ عبرت، درس، دینت۔ پدا

کھاں چہ زانتہ کار ترس مردم گشیت:

”ماشر نہ کت، مارا چو کنگ نہ لوٹگ ات۔“

”چو کنگ نہ لوٹگ ات“، ہمے پشومانی چہ ازل، آہانی بہت، نبشتہ

کنگ بوٹگ ات، ہے آہانی تالہ ات۔ آہاں وت نزائنگ ات کہ آچے کنگ،

انت؟ پرچی کنگ، انت؟ آکئی جادو، اثر، ات انت۔ بس آہمک ہار، توپان

رند، انچوش کش انت ”ماشر نہ کت، مارا چو کنگ نہ لوٹگ ات۔“ آہانی چک مزن

مزنیں دیوالاں چہ آدیم قلاتانی تھا آہاں توار جنگ ء ات انت کہ اے مرگ
 بکشو کیس گوات ء چے، مئے دم بند بیت۔ مئے استی کسان تر ایت بے اے توار
 آہاں نہ اشکت انت ء ناں آہاں اے مرت کہ چراہانی حمیداں چہ مردگ ء ؛
 پیداک انت۔

ند بستگیاں آس

نور الہدیٰ شاہ

من چہ کرنا گش ۽ زر ۽ کش ۽ اوشتا نگ اوں۔ چو گش ۽ کرنا نی
 راجہ پتر منی پادانی چیر ۽ انت۔ من پگر ۽ اوں ”آیا بنی آدم ۽ کلیں سپر یک دائر ہے
 ۽ پرانت ۽ آئی درستیں واب“ مارشت، لوٹ یک دراجیں گردشتے ۽ رندھلاسی ۽
 گڈسری نک ۽ کئیت ۽ اوشنتت! آیا اے کائنات ۽ گڈسری نک انت ۽ آیا ہلاسی
 ۽ اے گڈسری نک ۽ چہ دیم ہم چیزے بوت کنت! ۽ پدا دائرہ ۽ اے سپر ۽ ریت
 پے!

منی زانگ ۽ اچ من پیش ہم بنی آدمانی مزنیں مچی یے ہمے پگراں
 ماران ۽ مرنگ انت۔ من مرگ ہم نہ لوئیں وپنگیں یک وابے ۽ کائنات ۽ گردی ۽
 دتی انبازاں زورگ ۽ من درک بندیں بلے ہمے گردی زور ۽ دور داتگیں فٹ بالے
 ۽ وز ۽ چہ من تیز تر درک بندیت ۽ تہاری ۽ تہا گار بیت۔ گڑا آیا بنی آدم کائنات ۽

ایرجیک کنگ ء سوہین نہ بوتگ؟ گڑاماہ ء سپرء بگرتاں نیوٹران بم ء جوڑکنگ ء
 اے کل بناک بوتگ انت؟ آیا روتاک ریڈیو/ٹیلی ویژن ء چینال جنوئیں کہن
 ء واری، بدحالی، بنی آدمانی بربادی ء نیم ناکیں جنگانی کلئیں ہبر دروگ انت! منی بہ
 اے ہم پوہ نہ بوتگ اوں کہ بنی آدم ء سوب مندی ء باج برگ کجام چیز تہا انت!
 جنگ ء تہا! ایمنی ء تہا! مذہب ء تہا! یا اے کلاں یلہ دیگ ء دگہ راتے ء گرگ ء
 تہا؟ منا اے ہم گمان بیت کہ اے کلئیں چست ء ایرانی پشت ء مرگ ء ودار انت۔
 چوناحا پہ زندگ بوہگ ء بنی آدم وڑ وڑیں تو جیل سازیت۔ آیا اے گڈسری تک ء
 گوں کائنات تہا بیت۔ وحدے من اے پیمنیں ہبرانی بابت ء پگر کنئیں تہ منی
 پادانی چیر ء کرناں چہ تالائیں راج دپتر لگو شیت۔ من اشکلگ وحدے بنی آدم ء
 ارواح ء آئی استی ء نیام ء آجوائی ء جنگ کہ بنا بیت گڑا بنی آدم ء اندر ء مارشتانی تہا
 کاری ء آسر ء ارواح ء استی ء چہ یکے آجوائی گپت۔ آسر اے بیت کہ بنی آدم سار
 نہ بیت۔ گڑا منی حوش کشمگ! چوناحا من اے ہبر ء سرا باور داریں کہ بنی آدم ء
 ارواح ء استی چہ یکے دومی ء جتا بوہگ ء رند نادراہ بنت بلے منی اے اندری جاور
 منی دزرس ء ہم نہ انت نادرسی ء ہمے چاڑ منا پہ زر ء کاریت۔

چہمانی سرا ایر کرتگئیں دوئیں دستاں دور کنان ء، پہ دمانے ء گوں دلگوش ء
 مچ ء چاریت ء انا کہ زر ء نیلیں آپ ء تہا آسے روک بیت آئی براز آزمان ء سر
 بنت۔ آدمیم ء نشنگتگیں درد، مرگ دم برگ ء زھرناکی ء مارشت، آئی چہمانی
 دیم ء سر جنیں کائنات آس ء زر ء دور دیگ بیت ء آیک بیمنائیں چہبالے جنت
 نہ نہ ناں نا! آ اے درستاں گندگ ء ات (زر ء کر ء گوراں
 روک ء آؤکئیں ڈولدار ء بد ڈولیں دیم دروکیں مردم نہ گندگ ء ات انت پرچیکہ

گندگ ء نہ گندگ ء نیام ء سر پد بوگب ء یک بارگیں لکیرے بیت) سہرچی کہ
 آس ء زر ء سچگ ء پُر بوگب ات، مچ براہ دارات انت براہ دارتہما آس ات کہ
 ہر چیز ء سوچان ء پُر کنان ات۔ آرا آس ء نواج کنوکیں برانزاں چہ نینین مارشت
 بوت (پسکارگ ء آہ۔ اللہ کل پر بنت کس ء راہال ہم نہ گپت مردم کوریں مردم
 بے ہالیں زمانگ وپتگ ات)۔

آچماں نز کنان ء، دستاں گوشانی سرا کنت ء کوکار ء لکیت بہ تچ ات۔
 آس۔ آس زر ء کر ء گوراں گردوکیں مردم آئی کراوشت انت۔ آرا گوں ہیرانی ء
 چارانت کج انت آس، چہ مچی ء تواریے کنیت۔ آگوں درد ء بیم ء زر ء نیمگ ء
 چاریت۔ آس مزن بوآن انت ڈولداری ء زیبائی سچان ء پُر بوآن انت ”کجا
 انت آس“ مردم آئی کوپگ ء گرانت آرا چہ سرینذنت ”پسچارگ گنوک انت“
 ء آریات کنیت کہ مردم تہ کور انت اشانی کلیس حواس مرتکنت۔ بنی آدم آس ء تہا
 روان ء سچان ء، ء مران ء ہم وش انت۔ آوتی واہاں، مارشت ء لوٹاں یک یک ء
 آس ء تہا سوچان انت، بید ء دگہ احتجاء ء!

آ دستاں گوشاں کنت۔ بہ تچ ات۔ بہ تچ ات۔ آس..... کوکار کنان ء
 تچان ء چہ زر ء دور روت ء چہ مردمانی چماں اندیم بیت ء مردم کندان ء بچکندان
 ء شنگ ء تالان بنت۔

کپن دُڑ

ایاز قادری

کرم اللہ دوشی دُڑی کنگ ء گرگ بوتگ۔ اے سماں بھینیں شہر ء شہک ء
تالان ات۔ ”گندگ ء مُلّا ء کار شیطانی“ و حمدے اے ہتھیں مردم دُڑی کپن
انت تہ جہان ء سرائے پیرہ کت کت۔

برات! اے قیامت ء نشانی انت۔ قیامت انت قیامت۔ توبہ توبہ۔
غرض ہرچی دپ ات انت، ہممینکس تبرات انت۔

دُڑی ہم چھی ء، یک کپنے ء۔ جہان تھم تھراب عاقبت تھم تھراب، دوئیں
جہانماں دیے سیاہ بوت۔ بہتہ کپتگ ات کہ چوکیدار ء چتے کپت انت ء دُڑی ء
دزگٹ گرگ بوت۔ قبرے پنتگ ات ء حا کے یک ٹینگے مچ کرتگ ات انت،
نوی مُردگ ء کپن ء کشگ ء ات کہ گرگ بوت۔ ”ولجہ زمانہ ء سرائے اعتبار
کپت۔“

بھینیں میتگ ء کرم اللہ ء جوانیں نامے ات۔ گھاں آئی عزت کت۔
کسان مزن مچاں آرازاتگ ات۔ آمسیت ء بانگ دیوک ات صلوا ء صوم ء
پانہ۔ مہلا مہلا آئی تہجد کنگ ات۔ گوں دپ ء پُر ء اللہ ء ذکرے کنگ ات۔

نفلانی دانگ ء پد بانگے دانگ ات۔ نماز ء دانگ ء پد مدام قرآن شریفے ونگ
 ات۔ نور شنکیں دیم، دراج ء اسپتیں ریش، سرا اسپتیں پاگ، اسپتیں کرتائیں
 جاگ کہ دراجی ء کونڈانی سرات۔ اسپتیں شلووار کہ پادگے کسان ء گئی آئی سرا
 ات۔ جاگ ء سراہا کی نیں واسکوٹ کہ مدام آئی ء سرا اسپت ء سہریں دزمال
 درنجوک ات انت۔ ہر دیں چہ دمک ء دراتک تہ گوں مردماں مہروانی ء پچیں دیے
 ء دچار کپان بوت۔ بچکندے مدام آئی لنفانی سرات۔ مردماں آئی بابت ء کشنگ
 ات:

”ولجہ فرشتے فرشتہ۔“

چوناہا کرم اللہ اے شہر ء مردے نہ ات بلے ادے آہگ ء آراہیت
 سال گوستگ ات۔ اے پستیں سالاں اگاں مردماں آئی بابت ء چیزے اشنگ
 ات تہ آئی تعریف ء توسیپے اشنگ ات۔ یک مردے ہم چوشیں نیست ات
 کہ آبکشیت منا کرم اللہ ء زہر ء زہر چار اتگ۔

مرچی کرم اللہ ء را کورٹ ء پیش کنگ بوت۔ کورٹ ء مردمانی مزنیں
 مچی یے است ات۔ پرچیکہ چد ء ساری اے تیمیں ویل ء واقعہ نہ بوتگ ات۔
 لہتیں مردم کرم اللہ ء سراتوان جنگ ء ات انت۔ وھدیکہ لہتیں مردماں پرانی
 بزگ ہم بوتگ ات ء آہمے ہبر ء زانگ لونگ ء ات انت کہ کرم اللہ ء چو پرچا
 کنگ؟

کرم اللہ ء نوردرپشیں دیما الکرداری زردی یے ء مانشانگ ات۔ آئی
 پیشانی ء سرا کرچک ودی بوتگ ات انت۔ ء آئی چم جہل ات انت۔ مجسٹریٹ ء
 کورٹ ء تہا خاموشی ء ہاتراوتی ٹیبل ء سرا ایریں ہتھوڑا دورندا ٹیبل ء سراجت تہ

ہے تڑپ، تواری بوت کرم اللہ، چہ کشک بوت کہ آ بیان بہ انت۔ یہ آئی وقتی چم
 ہک ہک، ہرزا چست کت انت۔ کورٹ، کرسیانی سرا کتلیں مردم آرا سر کس، ہ
 زہیں گولہ، پیا گندگ، اتک انت۔ پدا۔ کتلیں کر دیں کیہ یک تہلے، ہرا
 ایک، ہا اس بوت انت کہ آئی تہا آرا وقتی نادراتیں لوگ باک مرگ، ہ کتہم
 ، ورنہیں جنین چک درتلیں گداں گول برہنگ، ہ، معصوم، تپلیں، چک بیان، ہ
 سوک، گریوان گندگ، اتک انت۔ چرائی پتہاں ارس سچک، ہ گت انت کہ۔ کے
 آئی اسپتیں ریشاں، ہ، وقتی وئی تہا ہوار گیتک انت۔

”ولجہ! من وقتی گناہ، ہ، مٹیں۔“ کرم اللہ، تو آرا آئی گٹ، ہ گمان بوت۔
 ولجہ ابید الہی من دگہ چے کرت کتگ ات۔ من تھر، ہ بندوک اتوں۔ اود، گشون، ہ
 سوکی کت تہ ادا اتوں۔ پاکیں رب، ہ ادا منا مزنیں مہربانی یے بکشات۔ منی آہگ
 ہ لہیں روچاں رند منا مسیت، ہ بانگ دیوک دارگ بوت۔ مسیت، ہ چار، ہ تپاس، ہ
 حاترا ہمک ماہ دہ ۱۰ کلد ارہم بندوک بوت کہ چہ ایشاں لہتیں منی ورگ، ہ چرگ، ہ
 حرج بوت انت، ہ لہتیں من پکیر ان، ہ داتوں۔ کر، ہ گوراں ہم ٹکہ ٹکہ یے رست
 گول۔ منی وھد جوانی، ہ گوزگ، ہ ات۔ پاکیں رب، ہ مہربانی برکت، ہ من
 شکرانہ، ہ نفل، ہ انت۔ ہما وھد، ہ ہلک، ہ یک نیکیں مردے، ہ مہربانی، ہ چہ منی آروس
 ہم بوت۔ بندات، ہ من یوک اتوں، نون دو بوتوں، بلے منی مولا، ہ مہربانیاں چہ
 مئے وھد گول آسودگی، ہ گوزان ات۔ ہچبر کے، ہ دروازگ، ہ دپ، ہ دست دراج
 لنگ، ہ نوبت نیاتک وھد انچو گوزان ات کہ ہمے میا نجین، ہ مارا سے زھگ ہم
 بوت۔ چہ ہمساہگ، ہ ہما ہاں ہمے ٹکہ ٹکہ کہ رسگ، ہ ات آ بند بوت انت۔ پیرا
 ہٹکس گرانی نیست ات، ہ نون چیزانی نہر وڈان انت۔ پیرا یک کلد ارے، ہ گلہ

سرجمیں ماہ ء بس بوتگ ات۔ نوں دہ ۱۰ کلدار ء ہم گوں مشکل ء دوچپتگ گوارین
 ایت۔ گد ذی چار آنہ والے ات۔ مرچی ہما گد شش کلدار والے انت۔ بندات
 ء پوشگ ء نوشگ ء من یوک اتوں۔ نوں ما پنج کس آل۔ یک جنک ء دوچک۔
 رب ء مارا بکشات انت۔ بلے منی مَز کہ بنداتی روج ء بندوک ات آئی تہا پنج
 تیمیں گیشی یے نیاتگ۔ مسیت ء چار ء دلگوش کنوکانی گور ء باز رند ء دز بندی
 کرتوں، ہمک رند ء آوانی پتو ہمیش ات کہ ماچد ء گیشتر کجا دات کناں۔ منی
 بازیں دز بندی آل چہ دو کلدار گیش کنگ بوت۔ پدا ہم زہگانی سبب ء ایشاں منی
 جنجال ہلا س کرت نہ کت انت۔ پیرا نر یک ء گور ء مردمانی ٹکے ٹکھاں چہ ماوتی
 لاپ والینگ ات۔ عید ء دومی وشیانی روچاں کہنیں گد ء پنج رستگ ات نوں آ
 درہم بند بوت انت۔ من اسپت پوشے اتوں۔ بلے پدا ہم لہتیں مردمانی دیم ء من
 وتی دست دراج کت۔ یک ء دو مہروان کہ ایشاں پیرا منی کے کمک اش کنگ
 ات ایشاں ہم دم بُرت ء ہر دیں کہ منادیت اش وتی دیم اش ترینت انت۔ منی
 لوگ بانک زہگانی گرون ء دائی برہنگی ء غماں سک نادراہ بوت۔ لوگ ء یک
 ٹیڈی پسبے نیست ات کہ خرچ بکتیں۔ من گریگ ات ء گوں وتی رب ء پریات
 کنگ ات۔ ”اے جہان ء شفا دیوک، منی لوگ بانک ء شفا بدئے۔“ وتی تپلیں
 بچک ء را گرون ء تلوسگ ء دیستوں تہ گوں وتی رب ء پریات کرتوں۔ ”سرجمیں
 زمین ء سرء نندو کاں روزی بکشوک، مئے گرون ء ہم ہلا س بکن۔“

یک روچے وھدے من گس ء اتکوں تہ دیستوں کہ منی ورنہا ہیں جنک
 حاجران ء چست بوتیں ورنائی درتکیں گدانی تہا برہنگ ء توار جنان انت۔ ”بابا
 تو منی پوشک ء شلواری ء ہاترا چار وال گد ہم آرت نہ کن ءے کہ من وتارا اندیم

کہیں؟

اے روج ء من پروردگار ء بارگاہ ء گوں عاجزی ء بزرگی ء گریوان ء
 درایت: ”اے پردہ داروکیں رب، تو پہ ماہمینکس مہربانی کن، مینکسین گدے
 بٹنا کہ منی حاجران ء برہنگی اندیم بہ بیت۔“
 بلے منی دعاہاں، چچ اثر نہ کت۔

ہر دیں من گس ء پترتوں تہ حاجران ء ورنائی ء مدام منابے سوال کت
 ء من چہ عالتی ء گش ء زمین ء تہا پترتوں۔ روج پہ روج منی ہمت کپان ات۔
 سر نہ بوہگ ء ات کہ من چے بکنیں۔ چہ کئے امیت بداریں ء کئی آسراء بکنیں۔
 نماز وانگ ء وھد ء یک یک آیتے دو دورند ء ونوں۔ سجدہ ء شتوں تہ
 دل ء پادا ہگ نہ لوٹ۔ یک روچے مسیت ء چار ء دگوش کنوکاں منالوٹا نینت ء
 جرکت۔ آوھد ء منی دل ء اتک کہ کوکار بکنیں بکشیں کہ دریگتے! شمنے گسان ہم
 ورنائیں جنکے بوتیں ء آئی ورنائی درتگیں گدانی تہا برہنگ بوتیں ء شمنے گور ء چچ مہ
 بتیں کہ آئی ورنائی اندیم گرت بکرتیں۔

امیت ء آسراء کسانیں برانزے ہم منا گندگ ء نیاتک ء نیکہ دگہ راہ ء
 دے منی ذھن ء اتک، ہیالوں کت کہ گور ء گداں چند چند بکنیں ء کشلوے
 بزدریں بلے اے ہم گوں من نہ بوت۔ ہمے نلگیں جاوراں گوں دچار منی سر
 قبرستان ء کپت، دیستوں کہ مردماں مردگے ء رانویں گد ء تل ء پتاگ ء
 قبرے ننگ ء انت۔ من ہیال کت کہ مردگاں گد ء اینکس حاجت نیست
 پہنیکہ مردگ ء گور ء اگس گد مہ بیت ہم تہ زمین آئی برہنگی ء اندیم کت۔ بلے
 اگن زندگیں مردے بے گد بہ بیت تہ آوتارا چہ جہان ء چماں چے پیم اندیم

بکنت۔ من اے دی ماریات کہ منی زندگیں حاجران ء گند ء چہ اے مرگ ء
گیشتر حاجت است انت تنکہ آوتارا اندیے دات بکنت۔ بلے اپوز کہ من وتی
حاجران ء برہنگی ڈکت نہ کت۔

کورٹ ء چاریں نیمگاں بے ترپ ء تواری ات۔ ہر کس ماور ات۔ مچانی
چماں چہ ارس در آہان ات انت۔ حج پاد ا تک وتی چمبر ء شت تہ کورٹ ء
نند وکیں مردمانی نیام ء سک سکے بنا بوت۔ گل حج ء فیصلہ ء ودار ء ات انت۔ حج
وتی چمبر ء چہ پدا و تر بوت آ تک ء وتی کرسی ء سرانشت ء ہتھوڑا ہے چست کت
ء دورند ء ٹیبل ء سراجتے۔ یک رندے پدا خاموشی بوت۔

”ایشی ء تہا حج تیمیں شک ء گنجائش نیست کہ کرم اللہ ء اے کار کہ کنگ
قانون ء اخلاق ء چماں زنڈیں گناھے۔ بلے آئی پیسریگیں شری ء آئی لا چاری ء
گندگ ء (حج ء وتی گردن ترینت ء کرم اللہ ء نیمگا چارت ء درائینت) آرا
سے ۳ ماہ ء سکتیں قید دیگ بیت۔“

کرم اللہ ء چماں چہ ارس رچگ ء لگ اتنت، گمان بوت کہ آگشگ ء

ات:

”منی جنک منابندی بوہگ ء حج پرواہ نیست اگس مناباور بوتیں کہ نوں

تو چمبر برہنگ نہ بے۔“

